LAVRENTII PIGNORII SYMBOLARVM EPISTOLICARVM *LIBER*

In quo nonnulla

EX ANTIQVITATIS IVRIS CIVILIS ET HISTORIAE PENV

Depromuntur & Illustrantur

MVLTAQVE AVCTORVM LOCA

Emendantur & explicantur.

PATAVII MDCXXVIII.

Ex Typograph. Ioannis Baptistæ de Martinis.

Permissu vtriusque fori.

ILLVSTRISS.MO VIRO
Et Ampliſſimo Senatori
DOMINICO MOLINO.

LAVRENTIVS PIGNORIVS.

P*Atrocinium tuum ſi hic implorem importunus profectò ſim & actum agam Senator optime et eminentiſsime. quotus enim quiſque eſt, qui neſciat quanto tu fauore proſequaris nos omnes, qui Sacris Muſarum operamur? ego ſanè beneuolentia tua et beneficijs ad inuidiam vſq; obrutus, profiteri poſſum, atq; etiam debeo nihil eſſe in Studijs noſtris imum vel ſummum, quo non pertingat viuida iſta acies*

Genij & Ingenij tui. Hasce ergo Epistolas tibi PRÆCIPITO tibiq; HABETO vt loquuntur Iurisconsulti, illas quidem satis inconditas, & nullius penè precij, sed quibus tamen conciliare possit aliquid fauoris longè clarissimum nomen tuum, quod gerunt illæ in fronte, vti nos Mystæ Musarum in Adytis sanctioribus Mentis. Te interim DEVS opt. max. & tua cœpta fortunet, in Patriæ Serenissimæ splendorem, cui tu omnes tuas curas impendis, et in publicæ rei Litterariæ, quæ tibi apud nos crepundia & incrementa vni debet, sustentationem.

Patauij. Prid. Id. Augusti. M DC XXIIX.

EIDEM
LIBERTATIS ELOQVENTIÆ ET SAPIENTIAE
ASSERTORI.

Libertas Itala nunc prorſus profuga Terra ;
  Ecquis ait nobis reſtat in Orbe locus ?

Eloquij quam Suada potens Pallaſque togata,
  Hortantur ſubeat tecta MOLINE tua.

Aſt ego ſi qua mihi miſeram via tuta monendi eſt.
  Vt ſubeat faciam pectoris ima tui.

Hic Adyta inueniet , quæ maieſtate verenda
  Infandum arcebunt prouida ſeruitium.

L. P.

LECTORIBVS Beneuolis.

EGo vos in hoc Epistolarum mearum limine Lectores admonitos volo eiusce consilij, quod me impulit ad Epistolarum mearum editionem. Cum Martinus Sandellius, qui cum mihi intercedit vetusta necessitudo Litteraria, in Bibliotheca mea oculos coniecisset in fascem satis grandem, qui Epistolas meas continebat, explicato volumine (vt est ingenuè curiosus) & aliquibus non sinè voluptate perlectis, quid tu inquit Pi-

gnori has tuas Epiſtolas venire in conſpectum hominum non permittis? Ego tenuitatem ſtyli excuſare ſiue potius accuſare, materiamq; non omnino Epiſtolis conuenientem: præterea pleroſq; illorum, ad quos ſcriptę fuerant, fato conceſſiſſe, & nonnullas Parerga Hiſtorica continere; Ille contra iubere de ſtylo ſollicitum me eſſe non debere, amaſse, enim magnos viros locutionem ſolutam & familiarem, neque aliud requiri ab Epiſtola, quam vt ſit imago quædam ſermonis domeſtici, & quotidiani: fideiubere ſe præterea ſegetem rerum haud diſplicituram, aliorum

exem-

exemplo, qui Critica, & Doctrinas Epiſtolis inſeruerint. gratam ad hæc futuram memoriam illuſtrium defunctorũ hoc veluti ſcriptionis poſtliminio reſtituendam. neq; eſſe nouum Hiſtoriam Epiſtolis tradi. Et ego ſanè qui memineram hæc omnia magnis Patronis non carere, dedi manus non grauate, & ſum paſſus exire hanc Quinquagenam, portionem aliquot Centuriarum, quę & ipſe lucem aliquando, & forte breui, aſpicient; modo vos Lectores beneuoli has aliqua fauoris veſtri aura prouehatis. & hoc profecto peculiariter a vobis exigitur, qui ſtudia

noſtra

nostra studijs vestris illustrastis, qui Pignorium præconijs non translaticijs estis dignati. Per vos quod mihi obtigit,

viuenti decus atq. sentienti

(vt canit vates Hispanus) id rari fortè post cineres habent Aũctores. Hoc ego patrimonium, quod vos mihi honesto vestro rumore conflastis, nũquam dissipabo. Vos fauete, vt consueuistis inguisquè animisquè. Crabronum enim Vesparum & Fucorum aculeos nihil moror. Valete.

LAVRENTII PIGNORII ELOGIVM.

Auctore I. P.

Mortalis quicunque es ſi virtutem ſi veritatem colis LAVRENTII PIGNORII præclariſſima Monumenta aſpice inſpice ſuſpice. Virtus vbique plurimi facienda. Veritas pronis ſemper auribus accipienda. Is ad Patriæ litterarumquè gloriã natus eruditiſsimis monumentis litterarium orbem mirum in modũ illuſtrat: In illis viri ſapientes non mendacis alicuius ingenij ſtoliditatem intuentur ſed prouidi iudicij ſapientiam admirantur. Sunt eius fœtus eruditio-

nis

nis fōtes in quibus si antiquitatis indagator mergat animū cuiuslibet penitioris litteraturę sitim explebit. Celebre cuius nomen non modo apud Italos sed etiam apud Germanos Gallosq. felicissime refulget. Immortali tāti scriptoris gloriæ obtrectatio et liuor vt victimæ mactabuntur. Tu Patauina ciuitas inclyta studiorum altrix perēnem hanc laurum pretiosum hoc pignus virum sui aeui eruditionis facilè principem orbi exhibuisse sū mopere gloriare. Scriptori aeternum admirando vniuersus litteratorum senatus publico decreto hoc elogium pos-

Indiculus eorum, ad quos Epiſtolæ ſcriptæ ſunt.

Cur-

Ex multis erratis hæc pauca æquus Lector operis Typographicis ignoscat.

pag. 25.	adoptaturus	adaptaturus
36.	decortum	decoratum
66.	Nitænus	Nicænus
90.	adoptat	adaptat
143.	fulmem	fulmen
156.	lin. vlt. dele sed alio	
169.	Græcorum	Græcis.

Genij & Ingenij tui. Hasce ergo Epistolas tibi PRÆCIPITO tibiq; HABETO vt loquuntur Iurisconsulti, illas quidem satis inconditas, & nullius penè precij, sed quibus tamen conciliare possit aliquid fauoris longè clarissimum nomen tuum, quod gerunt illæ in fronte, vti nos Mystæ Musarum in Adytis sanctioribus Mentis. Te interim DEVS opt. max. & tua cœpta fortunet, in Patriæ Serenissimæ splendorem, cui tu omnes tuas curas impendis, et in publicæ rei Litterariæ, quæ tibi apud nos crepundia & incrementa vni debet, sustentationem.

Patauij. Prid. Id. Augusti. M DC XXIIX.

EIDEM
LIBERTATIS ELOQVENTIÆ ET SAPIENTIAE
ASSERTORI.

LIbertas Itala nunc prorſus profuga Terra;
Ecquis ait nobis reſtat in Orbe locus?

Eloquij quam Suada potens Pallaſque togata,
Hortantur ſubeat tecta MOLINE tua.

Aſt ego ſi qua mihi miſeram via tuta monendi eſt.
Vt ſubeat faciam pectoris ima tui.

Hic Adyta inueniet, quæ maieſtate verenda
Infandum arcebunt prouida ſeruitium.

L. P.

LECTORIBVS
Beneuólis.

EGo vos in hoc Epiſtolarum mearum limine Lectores admonitos volo eiuſce conſilij, quod me impulit ad Epiſtolarum mearum editionem. Cum Martinus Sandellius, qui cum mihi intercedit vetuſta neceſſitudo Litteraria, in Bibliotheca mea oculos conieciſſet in faſcem ſatis grandem, qui Epiſtolas meas continebat, explicato volumine (vt eſt ingenuè curioſus) & aliquibus non ſinè voluptate perlectis, quid tu inquit Pi-

gnori has tuas Epiſtolas venire in conſpectum hominum non permittis? Ego tenuitatem ſtyli excuſare ſiue potius accuſare, materiamq; non omnino Epiſtolis conuenientem: præterea pleroſq; illorum, ad quos ſcriptę fuerant, fato conceſſiſſe, & nonnullas Parerga Hiſtorica continere; Ille contra iubere de ſtylo ſollicitum me eſſe non debere, amaſſe, enim magnos viros locutionem ſolutam & familiarem, neque aliud requiri ab Epiſtola, quam vt ſit imago quædam ſermonis domeſtici, & quotidiani: fideiubere ſe præterea ſegetem rerum haud diſpliciturum, aliorum

exem-

exemplo, qui Critica, & Doctrinas Epiſtolis inſeruerint. gratam ad hæc futuram memoriam illuſtrium defunctorũ hoc veluti ſcriptionis poſtliminio reſtituendam. neq; eſſe nouum Hiſtoriam Epiſtolis tradi. Et ego ſanè qui memineram hæc omnia magnis Patronis non carere, dedi manus non grauate, & ſum paſſus exire hanc Quinquagenam, portionem aliquot Centuriarum, quę & ipſe lucem aliquando, & fortè breui, aſpicient; modo vos Lectores beneuoli has aliqua fauoris veſtri aura proue-hatis. & hoc profecto peculiariter a vobis exigitur, qui ſtudia

noſtra

nostra studijs vestris illustrastis, qui Pignorium præconijs non translaticijs estis dignati. Per vos quod mihi obtigit,

viuenti decus atq. sentienti

(vt canit vates Hispanus) id rari fortè post cineres habent Aucto res. Hoc ego patrimonium, quod vos mihi honesto vestro rumore conflastis, nūquam dissipabo. Vos fauete, vt consueuistis inguisquè animisquè. Crabronum enim Vesparum & Fucorum aculeos nihil moror. Valete.

LAVRENTII PIGNORII
ELOGIVM.
Auctore I. P.

Mortalis quicunque es ſi virtutem ſi veritatem colis LAVRENTII PIGNORII præclariſſima Monumenta aſpice inſpice ſuſpice. Virtus vbique plurimi facienda. Veritas pronis ſemper auribus accipienda. Is ad Patriæ litterarumquè gloriã natus eruditiſsimis monumentis litterarium orbem mirum in modũ illuſtrat. In illis viri ſapientes non mendacis alicuius ingenij ſtoliditatem intuentur ſed prouidi iudicij ſapientiam admirantur. Sunt eius fœtus eruditio-

nis

nis fõtes in quibus si antiquitatis indagator mergat animũ cuiuslibet penitioris litteraturę sitim explebit. Celebre cuius nomen non modo apud Italos sed etiam apud Germanos Gallosq. felicissime refulget. Immortali tãti scriptoris gloriæ obtrectatio et liuor vt victimæ mactabuntur. Tu Pátauina ciuitas inclyta studiorum altrix perẽnem hanc laurum pretiosum hoc pignus virum sui aeui eruditionis facilè principem orbi exhibuisse sũmoperè gloriare. Scriptori aeternum admirando vniuersus litteratorum senatus publico decreto hoc elogium pos-

Indiculus eorum, ad quos Epistolæ scriptæ sunt.

A

B

C

Cur-

Ioanni

Si-

Ex multis erratis hæc pauca æquus Lector operis Typographicis ignoſcat.

pag. 25. adoptaturus	adaptaturus
36. decortum	decoratum
66. Nitænus	Nicænus
90. adoptat	adaptat
143. fulmem	fulmen
156. lin. vlt. dele ſed alio	
169. Græcorum	Græcis.

celio &

II Idus

r ID. præ

uæ infra

que

pcas hic

presentum

one facit

ratione

meriae

plurima pars, quam Charactere minuto exprimi voluimus
... Majusculis Litteris quadratis Romanis figurandum curavimus,
... cuique voce in initio ferret antiquum a recentis.

L. P. PAVLO AICARDO

PHILOSOPHO ET MEDICO, VIRO DOCTISSIMO.

Epist. I.

ERuditio tua Vir Cl. & illicio mihi eſt & formidini. Hinc fit, vt communicare tecum omnia quæ mihi excidunt apprimè cupiam, idemque ſummo ſtudio celem ea omnia mearum vigiliarum cœpta, quibus tu Doctrinæ Genium conciliaſti. Vicit tamen hac vice deſiderium diſcendi, perpulitque vt arbitratui ſubijcerem tuo Annulos meos. ita enim appello Syntagma, in quod conieci varias de Annulis notas. neque vero hæ te dedecent, qui vt Antiquitatis vniuerſæ peritus es, Dactyliothecam habes precio, varietate, & artificio inſignem. Annulorum vſum in magna vetuſtate fuiſſe arguunt ſacræ Litteræ Gen. Cap. XLI. *in quibus Ioſeph, teſte etiam Ioſepho Lib.* II. *Annulo regio donatur, Prometheo ipſo vetuſtior, quem fabulæ huiuſce rei conditorem prædicant. habeant ergo ſibi ſententiam ſuam Plinius, & qui ipſum ſecuti*

ſunt, Homericis temporibus inferiorem reputantes. Græci videntur ex Oriente deuexiſſe; Itali a Græcis, verum vſu initio præparco, qui deinceps ad omnes promiſcuè pertigerit. argumento ſunt Gemmæ ſigillares, quæ copia ſui ipſam propemodum infinitam Nummorum veterum vim exæquant. Materies fuit Gemma, Aurum, Argentum, Aes, Gemmeos totos ſunt qui viderint. Aurei, Argentei, Aerei, Ferrei paſsim eruuntur, ſed cum Gemmis incluſis. At fuit olim cum uicem Gemmarum obtineret Aurum, & ego uidi apud Petrum Stephanonium non ſemel. quod ſanè non omiſit diligentiſsimus auctor Plinius; Lib. XXXIII. *Cap.* I. contra vero multi nullas admittunt Gemmas, Auroque ipſo ſignant: id Claudij Cæſaris principatu repertum. *Aeſtiuorum & hiemalium uſum retulit antiquus Interpres Iuuenalis Sat.*I. *ad Criſpinum.*

Ventilet æſtiuum digitis ſudantibus Aurum,
Nec ſufferre queat maioris pondera gemmæ.

Natalitiorum meminit idem ad Perſium Sat. I.

Et natalitia tandem cum Sardonyche albus,

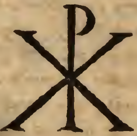
quia quidā habēt Annulos *(inquit uetus enarrator,)* quos die tātū natali gerunt. *Sardonyx eſt apud me, in qua ſquilla calo expreſſa eſt, nomine*

mine supranotato Ρουφιλλα. *Et huiusmodi Litteratos non paucos uidi, quos euulgabo aliquando cum bono Deo. frequenter autem Annuli præferunt uultus Principum, & clarorum uirorum. Plinius Iunior Lib.* X. *Epist.* XVI. *Gemmam commemorat habentem imaginem Pacori Parthorum Regis, & Suetonius Aug. Cap.* L. *Tiberioque Cap.* LVIII. *& Val. Max. Lib.* III. *Cap.* V. *rem satis confirmabunt. Ego sanè Iulium Cæsarem, Neronem, & Fl. Claudium domi habeo totidem Gemmis incisos, ut mittam aliquot fœminas celebrioris notæ. a uultibus si recedamus, nihil non est quod Annuli non ostentent. Plinianus Quadrigam habebat, ut ipse refert Epistola proximè citata. Amphitruonius ex Plauto, cum Quadrigis Solem exorientem, uti produnt ueteres Nummi non pauci. Militis apud eundem Curculione, clypeatus Elephantum machæra dissiciens. Neronis, Suet. C.* XLVI. *Proserpinæ raptū. repertus ex eodē Galb. C.* X. *in munitione oppidi, opere antiquo, Victoriam cum Trophæo satis celebrem notam. Sullanus ex Val. Max. Lib.* VIII. *C.* XV. *traditionem Iugurtæ a Boccho rege, cum esset C. Marij Quæstor ut inquit Plutarchus Politic. qui Sullam ex eo uti ambitiosum improbat,*

quod sibi rei gloriam Mario uni debitæ uindicaret. Neque uero usum Annulorum repudiarunt Christiani, adeo ut operæ pretium arbitratus sit Plutarchus noster Clemens Alexandrinus Pedag. Lib. III. *Cap.* XI. *præscribere aliquem terminum, intra quem contineretur hæc licentia promiscua quidlibet in Annulos insculpendi. censet enim a nostris rectè geri non quidem Idolorum facies, uel Ensem, uel Arcum, Poculaue: multo minus Amasios uel Amicas inuestes; sed Columbam, Piscem, Nauim, quæ celeri cursu a uento feratur, uel Lyram Musicam, qua usus est Polycrates, uel Ancoram nauticam Seleuci Regis, (cuiusmodi ego, ut tu nosti, aposphragismate utor, ueluti tu, & tardigradam & domi portam Testudinem ad signandum non temerè adhibes); uel Piscantes. Et sanè Idolorum facies in his frequentissimæ sunt, Aegyptiorum præsertim item Gladiorum & Arcuum imagines cum Poculis uisuntur non raro: & in hisce latus ille, & ansatus Bacchi Cantharus, qui & in Bæotorum nummis argenteis uisitur, cum inscriptione* ΒΟΙ. *Catamytos, & meretriculas sub argumento Venerum, & Cupidinum cælatos fuisse arbitror. quorum in Annulis magna*

gna

gna est copia. Et sanè non ita nuper monuit Arnobius Hermas Lib. VI.*ad vers. Gent. Athenis Alcibiadis ad corporis similitudinem fabricatos, Cratinam & Phrynen, nobilia scorta præbuisse acumen Venustatis, & florida Formæ tum Veneri Cnidiæ, tum Thespiacæ illi famosissimæ. Per Columbam autem intellexit Clemens Spiritum Sanctum, per Piscem prandium, quod apparauit Christus Dominus discipulis, cum surrexisset a mortuis Ioannis* XXI. *vel celebratum illud Conuiuium quo millia virorum quinque pauit Luc.* IX. *per Nauim, vel Ecclesiam, vel vitam humanam, per Lyram Concordiam, per Anchoram Constantiam, per piscantes (vt ipse quidem se explicat) Apostolos, vel Baptisma puerorum. Mirum autem est nō recēsuisse ipsū Symbola nominis Christi.*

Et Crucis, quæ mihi in Gemmis Antiquorum non semel animaduersa sunt: mirum

item non meminisse Arcæ Noeticæ, quam exhibuit in sua Dactyliotheca Abr. Gorlæus, Nu. CXVIII. *Columba insignem, & Arcu fœderis statuto in nubibus Cœli. Meas sanè Arculas insigniora cælamina sunt quæ ornent: Serapis, Nemesis, Cupido, Venus, Mercurius, Fortuna, & Roma schemate militari. Cythara item Eunomi Locrensis, Flos cui insidet Papilio, Musca, Lupa gemellorum altrix, Aegyptiorum deliria, & Basilidianorum aliquot portenta. Ipsi sapientiæ sectatores (vt tu optimè calles) hæresum suarum magistros, in Annulis palam habebant, & de re satis nota testatus est Cicero; Lib.* V. *de finib. in princ.* nec tamen Epicuri licet obliuisci si cupiam; cuius imaginem non modo in tabulis nostri familiares, sed etiam in poculis, & in anellis habent. *Socrates certè non raro comparet in antiquis Gemmis signatorijs: Antisthenes; Plato, & alij aliquando. Plinius vero L.* XXXV. *C.* VI. *Artis & Naturæ Promus idem & Condus, Gemmas vitreas in vulgi Annulis notauit, cuiusmodi ego duas penes me habeo, & quidem eleganter cælatas Cauit autem ex Diogene Laertio Solon prudenter, ne Annularius Annuli quem vendidisset*

didisset sigillum seruaret; ad vitandas nimirum fraudes, quarum seges vberrima e supposititijs Annulis enasci poterat. hoc nostri adeo non faciunt, vt & typos sigillorum seruent, & in propatulo habeant, magno periculo illorum qui hæc negligunt. Et habet Tacitus Annal. Lib. XVI. *Caium Petronium coactæ morti proximum, fregisse Annulum, ne mox vsui esset ad facienda pericula. Et hæc quidem dicta sint de materie, & forma Annulorum. nunc ad vsum veniamus, dicamusque gestatos fuisse & in articulis, & in digitis. Martialis L.*V.*Epig.*XI.*de Stella nostrate.*

Sardonychas, Smaragdos, Adamantas, Iaspidas vno
 Portat in articulo Stella, Seuere, meus.
Multas in digitis, plures in carmine Gemmas
 Inuenies: inde est hæc puto culta manus.

*Ideoquè monuit Clemens Alexandrinus loco superius citato non esse a Viris Annulum in articulo ferendum, hoc enim mulieris esse, sed in paruo digito, atquè adeo in ima eius parte collocandum. Miror verò ego Clementem non attendisse morem Romanum, qui fuit gestandi, vt prodit Gell.L.*X.*cap.*X. *Annulum in digito sinistræ manus, qui est minimo proximus, cui & Annularis nomen ideo indidimus. Et sanè apud Macrob. lib.*VII.*cap.*XIII.

cum Annulus Auieno de breuissimo dextera manus digito repente decidisset, præsentes quæsiuerunt, cur eum alienæ manui, & digito, & non huic gestamini deputatis potius insereret. Extant autem eiusce gestaminis rationes apud ipsum Macrobium Gellij compilatorem, quem memini non semel a V. Cl. Hieronymo Fabricio ab Aquapendente derisui habitum, quod dicat in libris Anatomicorum extare, Neruum quendam de corde natum priorsum pergere vsque ad digitum manus sinistræ minimo proximum. nihil enim huiusmodi, inquiebat ille, in corpore humano comparere. Distinguebat autem Annulus Ingenuos ab hominibus seruilis conditionis: Ideoq; Pater apud Lucam Euangelistam Cap. XV. *alloquitur seruos suos*, cito proferte stolam primam, & induite illum, & date Annulum in manum eius. *Et hic aureum intelligo, ex Epist. D. Iacobi cap.* XI. *in princ. qui neque Libertis, neque Seruis conueniebat. fuit tamen cum & his conueniret beneficio Principis. vt notat præter cæteros Lipsius Lib.* XI. *Electorum. Annulorum ius Liberto tributum (vt sensit Vlpianus L.* X. §. *sed & si ius. de in Ius Voc.)*

non

non eximit illum a reuerentia, quam Patrono exhibere debet. Et hoc ea ratione quia vsus aureorum Annulorum beneficio principali tributus Libertinis *(vulgo legitur male libertinitatis)* quoad viuunt imaginem non ſtatum ingenuitatis præſtat, *vt inquiunt Imperatores Diocletianus & Maximianus L. II. C. de iur. aur. Annul. Repoſui autem* Libertinis, *quia ſic loquuntur iÿdem Impp. in L. vn. C. ad L. Viſcell. Et hunc Annuli honorem luxus in oſtentationem vertit, quam Satyrici & ipſi carpſerunt. Iuuen. Sat.* VII.

----Ciceroni nemo ducentos
Nũc dederit nummos, niſi fulſerit Annulus ĩgẽs.

et

---ideo conducta Paullus agebat
Sardonyche

Adhibebant autem Annulum ad ſignandum quidquid lubebat, vt abditum eſſet ſecretumq; lagenas, cellas, dolia, trabes, viliſsima vtenſilium, epiſtolas, & teſtamenta. ideoque Pater, pluribus filÿs heredibus inſtitutis, moriens, claues & Annulũ, cuſtodiæ cauſa maiori natu filiæ tradidit. L. LXXIX. §. *pater pluribus de le.* II. *Arra vero & Sponſio Annu-*

lo

lo interueniente celebrabantur L. v. de instit. Act. L. xi. de act. empti. L. xix. §. vlt. de præsc. verb. idcoque *nugator nescio quis, cuius extant Danielis nomine somniorum somnia, inquit*; Annulos accipere securitatem significat; & Annulos dare vel perdere dolorem significat, *obstringunt.n. Arra & Sponsio iuxta illud*, sponde noxa presto est; *nisi velimus allusisse illum ad grandium patrimoniorum decoctores, de quibus hæc Iuuenalis. Sat.* xi.

Talibus a Dominis post cuncta nouissimus exit
Annulus,& digito mendicat Pollio nudo.

Danielis autem illius, ne quis nouitium putet, meminerunt Achmetis etiam Onirocritica, illa pari plausu & sibilo digna rerum anilium Cimelia. Et hæc de Viris. Ad mulieres quod atttinet, certum est sponsas Annulo donatas, vt notauit Galeotus Martius in Libro de Homine, & indicat, Iuuenalis. Sat. vi.

—deinde Adamas notissimus: & Bernices
In digito factus preciosior: hunc dedit olim
Barbarus incestæ, dedit hunc Agrippa sorori.

clarius Martyr & Virgo Agnes apud D. Ambrosium, Annulo suo subarrauit me dominus meus Iesus Christus: *nec aliud sibi volunt*

lunt illa verba Theosebij, Apud Phot. CCCLXX VIII. *ad vxorem*, olim tibi Annulum dedi coniunctionis filiorum procreandorum, nnnc tibi do temperantiæ, qui tibi ad castam domus custodiam adiumento futurus est. *Et vero custodiæ quod ait non temerè dictum est. Mater enim familias apud Plautum Casina ita loquens inducitur.*

Obsignate cellas, referte Annulum ad me:
Ego huc transeo---

Et sanè plerumque vtebantur & ipsæ illo eodem signo, quo Pater familias vtebatur; Cicero Lib. XI. *ad Att. Epist.* IX. nam quod resignatæ sunt, habet opinor eius signum Pomponia: *Interdum proprio, vt patet ex L. 2. C. de reb. alien. non alienand. Et hæc apud castas & pudicas mulieres. apud impudicas fuit Annulus nequitiæ instrumentum. fragmentum Ennij apud doctissimum virum Hieron. Columnam.*

Alij dat Annulum spectandum a labris.
Alium inuocat: cum alio cantat.

Ideoque rectè huc corrogat idem Columna e legibus exaratis inter adolescentem, amicam, & lenam apud Plautum Asinar. illa.

Spectandum ne cui Anuulum det, neq; roget.

hæc

hæc enim erant basia clancularia. Et hæc est Dactyliotheca mea V. Cl. tota tota chartacea vt vides. si tu illam probaueris aurea, gemmea, & quantiuis præcij fiet. Vale: & Pignorium tuum ama. Domi Kal. Aprilis. MDXCV.

L. P. FRANCISCO VIDVAE IVRISCONSVLTO V. EXCELLENTISSIMO.

Epist. II.

ASsis partes, quæ vestra cognitio est amice, heri tractabamus. Aeris videlicet grauis (vt vocabant veteres) formas plerasq; varijs notis insignes. inter has eminebant dodrantes duo, quorũ alter Ianũ Ianam alter præferebat, illi Puppi Nauis in parte auersa, hic Mercurij Capite cum harpe pone occiput signati. erat ad manum & semis cum germana illa nota S, & Quadrans cum tribus globulis & sextans cum duobus, Veneria concha, & Mercurij Caduceo præclarus, Quibus dicebamus significari Maris & Terræ commercia; quæ sunt pecuniariæ bases, & mercatorum ine-

*inexhausti Thesauri . adeo nihil quantumuis tritum, & commune, apud maiores illos nostros, mysterio vacabat . inspiciebamus præterea portiones alias qua maiores, qua minores, minusculas etiam, pro varietate rei Nummariæ, diuturnis imminutionibus exagitatæ . At illud, quod tunc ambobus nobis venit in mentem eximium fuit, & dignum animaduersione . Lactantius enim Firmianus Lib.*1, *cap.* x. *ita scribit* hunc errantem atque inopem Ianus excepit, cuius rei argumenta sunt NVMMI VETERES. in quibus est cum duplici fronte Ianus, & in altera parte Nauis. *vt quid enim Nummos veteres appellat Lactantius, cum non nisi a posteritate percusi sint, vt canit Ouidius? & cum inter Iulium Cæsarem, Pompeiumq; quibus vigentibus illud genus pecuniæ feriebatur, & Constantinum quo regnante scripsit Lactantius, vix anni* CCCLI. *intercesserint? Ego sanè arbitror non ita religiosè, vti nos quidem consueuimus, dimensos esse vetustatem qui ante nos scripserunt, in re monetaria præsertim. Pomponius.n.I.C.L.*XXXIV.*de Vsufr.Numismatum aureorum, vel argenteorum veterum,*

qui-

quibus pro Gemmis vti solent vsum fructum legari posse scribit, respiciens dubio procul ad veteres Aureos Regum Philippi & Alexandri, qui Pomponium quingentis paulo amplius annis praecesserunt. Itaque rectè pronunciauit quisquis ille fuit, quem nomine Cornelij Frontonis hactenus ostentauerunt Typographi, inter antiquum & vetus hoc interesse. quod Antiquum eſt, quod exceſſit patrum memoriam Vetus quod annorum multorum ſenſit vtilitatem. *Praeterquam quod, Lactantium verisimile est respexisse ad formas iam vsu desitas suo tempore Assium illiusmodi aereorum. Augusti namque & Caesares sibi vendicauerant nouitio inuento Imaginum suarum, & rerum quas gerebant, quidquid vspiam figurarum in antiquis Numismatibus comparebat. degenerauerat quippe Moneta ex aere quae viuente Firmiano percutiebatur, & forma, & pondere; & ab illa antiquissima, & a minus antiqua haud multo veterum retro Principũ. Haec mea tibi probari V. Cl. & opto & adeo spero. morositates aliorum minimi facturus, aliorum inquam, qui inuidentia, & maleuolentia vt olim Phinei mensas Harpyae, rem omnem litterariam inquinant. tu vale, & Pignorium*

tuum

tuum amare perge. Ex Musæo nostro Kal. Decembr. MDXCVI.

L. P. EMVNDO BRVTZIO VIRO NOBILI.

Epist. III.

QVærebamus inter nos Amice hesterna die, inter deambulandum, quæ Initia essent assignanda studio, quo Tù, & ego ducimur & oblectamur, Antiquitatis. multa fuerunt vtrinq; dicta, vt meministi, multa tu acutè sanè, & variè ex præteritorum temporum monumentis repetebas, dicebam ego, Octauianum Augustum laudatissimum Principem, Prætoria sua excoluisse rebus vetustate, ac raritate notabilibus, qualia erant Capreis immanium belluarum, ferarumque membra prægrandia, & quæ dicebantur Gigantum ossa & arma Heroum; Suetonio Cap. LXXII. *asserente. addebam Populos eximiè coluisse olim reliquias Vetustatis; vt de Parma Antæi Elephantino tergore exsecto ingenti, apud Tingitanos; & de Ossibus immanibus marinæ belluæ, apud Iopen testatur Pomponius Mela Lib.* VII

Qui-

Quinimo Beneuēti Procopij ætate, Apri Calidonij dētes superfuisse ipsemet Procopius L. 1. Bel. Got. testatur, pedū trium perimetrum (non pentimetrum) habentes. Hanc fuisse Italiæ laudē, cū Franciscus Petrarca Vir maximæ doctrinæ, & elegantissimi (ut sua tempora ferebant) stÿli, has delicias quanti fecerit ipsemet prodit, in Epistola ad Lælium suum quæ est III. *Lib.* X. sumpta igitur ex verbis occasione, aliquot sibi aureas argenteasq; nostrorum principum effigies minutissimis ac veteribus Litteris inscriptas, quas in delicijs habebam dono dedi. *loquitur autem de Carolo* IV. *Aug. Henrici* VII. *Nepote, quem etiam alloquitur eiusdem Libri Epist. vlt. verbis non dissimilis argumenti*; salutem mihi Lælius meus tuis verbis attulit, quæ mihi iaculum anceps, & lethale vulnus fuit, simulq; Cæsareā effigiem peruetusti operis. *Vbi Nummum intelligo. Quod vero ad ætatem nostram aut paulo supra attineret, Alphonsum Regem laudatum illum, & omni laude maiorem, Numismata Imperatorum, sed Cæsaris ante alios, per Vniuersam Italiam, summo studio conquisita, in eburnea arcula asseruasse penè religiosè, testis est Antonius Panormita.*

anti-

Quibus quoniam alia eorum simulacra, iam vetustate collapsa non extarent, mirum in modum se delectari, & quodammodo inflammari ad virtutem, & gloriam inquiebat. quæ omnia repetita sunt Historiæ Neapolitanæ Lib. VI. *Auctoribus vernaculis. studium Alphonsi æmulata est domus Medicæa, illa Musarum, domus an templum? cuius rei testem habemus oculatum Philippũ Cominæum L* VII.*C.* IX. *Hist.qui recenset Numismatum aureorum tria millia, præter vasa cælata e Gemmis, & argenti antiquitus signati magnam vim. his in Italia nostra principibus viris succenturiabam ego Ioannem Marcanouam Medicum nostratem, qui magno ausu Bibliothecam instruxit Codicibus scriptis, veteribus Nummis, & inscriptionibus antiquis, quas ex Italia, & alijs regionibus magno numero conquisiuit, & accuratè descriptas coniecit in librum, quem Anno* MCCCCLXV. *ipse inscripsit Malatestæ Nouello Cæsenæ Principi, inchoatum Patauij, perfectum Bononiæ. vidimus autem tu, & ego non semel apud Clarissimum Virum Io. Vinc. Pinellum, qui commodato acceperat a Cano. Regul. S. Io. in Viridario, quibus Marcanoua illum olim cum reliqua Bibliotheca legauerat. Et*

ſanè Matthęus Boſſus Canonicus Regularis. in Recuperationibus quas vocauit Feſulanas, Epiſt. XX. *ad Ioannem ipſum ſcribens, hæc habet* numiſmata hæc ego Ioannes ad voluptatem vbi ſatis ſum conſpicatus, cæpi de te mox cogitare; qui ante omnes viſus es mihi eo munuſculo dignus, quippe qui ſoles poſt Philoſophiam, & ornamenta doctrinæ, pictura, & illuſtrium virorum imaginibus mirè equidem delectari, & poſt ſtudia litterarum intentionem, & animum circa egregia hæc antiquitatis monumenta remittere. *Hæc ille. proximum Ioanni Marcanouæ ego ſtatuo Andream Mantineam, Patauinum, Pictorem magni nominis, qui Picturam ad antiqua decora iuſsit adſpirare. hic vt graciles, ieiunas, & exuccas pingendi rationes traduceret ad illam viuidam, vegetam & florentem, qua ipſe vſus eſt, ſubſidiariam Vetuſtatem aduocauit. in qua ſanè nihil prætermiſit, modo eſſet alicuius uenuſtatis, quod non conuerteret in proprios uſus. refertæ ſunt eius tabulæ Vaſis, Armis, Veſtibus, Parergis petitis ex uberrimis antiquorum promptuarijs. Et hinc factum eſt, ut Felix Felicianus Veronenſis*

colle-

collectas magno numero ueteres inscriptiones uni Mantineæ dedicaret, cum hac Epigraphe.

ME
REN
TI.
PICTORVM PRINCIPI
AC VNICO LVMINI
ET COMETÆ MAGNIQ;
INGENII VIRO ANDREÆ
MANTEGNÆ PATAVO AMI-
CORVM SPLENDORI
FELIX FELICIANVS SALVTEM

Incidere autem hæc in Annum MCCCCLXIII. *Mantineam excipit Iocundus Veronensis magna doctrina uir. qui ut fuit familiaris magni Laurentij Medicis, ita animum applicuit ad hæc studia, coegitque in unum ueluti corpus MM & amplius veterum Inscriptionum ut testatur Politianus Miscellan.* C.LXXVII. *quod annis præteritis extabat apud Stephanum Magnum Patritium Venetum, cuius illa præcipua laus fuit apud Onuphrium Panuinium, In fin.* II. *Com. in Fastos, ut ueterum Imperatorum seriem integram, & accuratam constitueret. Ceterum ipsi Iocundo certum est debere nos*

accuratam editionem Cæsaris Commentariorum: Vitruuij insuper, Frontini, & Catonis; vt non immerito Budæus Lib. de Asse, Antiquariorum diligentissimum appellarit. Pyrrhus demum Ligorius Neapolitanus & Aeneas Vicus Parmensis gemini Soles præluxerunt uetustati illustrandæ. ille in XL. *Libros coniecerat quidquid peruenerat ad nos a uetere æuo. meminitq; ipse huiusce laboris a se exantlati, productique a Saturno Rege Italiæ ad Iustinianum usque Augustum, in Libello Italice scripto editoq; cui titulum fecit antiquitates Romanas. hinc illi iure, & merito obtigit, vt à doctissimis Viris ipse calamo, & penicillo præstans, honorificentissimis Elogijs appellaretur, ab Onufrio Pãninio, a Hieronymo Mercuriali, ab Antonio Augustino, & Stephano Pighio. verum huius libri lucem publicam non aspexerunt; & cum magno quidem rei litterariæ detrimento. Vicus felicior fuit, vt qui studiosis approbantibus, & latinè, & Italicè multa ediderit manu plane sollerti, multa docto calamo edita interpretatus sit, quibus & Italiã, & Germaniã, & Galliam, & Belgium assurgere par est. hæc ad te pluribus Vir amicissime de hesterno*

ser-

sermone, & quidem huic Epistolæ consignata esse volui, vt meminerint qui profecerunt in hisce studijs, debere se præstantium Virorum memoriæ gratum ad minus animum; & curent vt in seriem aliquam temporum, & nationum redigantur aliquando quot quot hanc nostram Spartam qua opera, qua scriptis vbi que gentium exornarunt. Vale tu, & me ama.

L. P. IO. VINCENTIO PINELLO
VIRO NOBILISSIMO.
Epist. IV.

H*Esterna die, domi tuæ V. Clarissime, ostendisti mihi e Thesauro Bibliothecæ tuæ Epistolas Ouidij, calamo descriptas, quas nescio quis prosa Oratione Italicè transtulerat; dicaueratq; Alisæ Peruciæ matronæ Florentinæ. is in Prologo ad Epistolam, Phædræ nomine conscriptam, aiebat suum nomen Hebraicè sonarè Os Lampadis,* bocca di Lampana. *subdidi ego tunc, habere me in Aduersarijs nescio quid annotatum, quod huc pertineret. tu, vt me amas, hortatus es, vt describerem quidquid id esset. ego recepi*

*me facturum , vti planè nunc facio. Arator Diaconus, Lib.*1.*Actor. Apostolicor. Pag.*CCLIII. *editionis Tornæsianæ hæc habet.*

----impone Philippum
Lampadis os quod Hebræus ait, qui mētis honorē
Nomine teste probat----

Sedulius etiam in Collectaneis ad Epistolas D. Pauli in fine Epistolæ ad Romanos, in congerie nominum quorumdam Latinorum & Græcorum, quibus Etymon Hebraice adsignatur, hoc refert; Philippenses os Lampadum. *Itaque dicemus huic interpreti fuisse nomen Philippo. quod autem ille subnotat hoc nominis græcè significare custodiam amoris,* Guardia d'Amore, *hoc fateor me penitus ignorare. Philippus enim (quod ego sciam) Græcis etiam ipsis amator Equorum est, vt habemus apud Ocellum Lucanum, de vniuersi natura, ad finem. Ideoque videtur Philippus Macedonum Rex in Nummis argenteis, cuiusmodi ego grandiorem alterum & alterum minutum penes me habeo, Equitem sibi se posuisse: vnde forsan factum nomen nummis Philippeis, ab Equite magis, quam a Philippo. Hæc mihi suggesserunt Aduersaria mea Vir Clarissime. Ea Tu si æqui bonique consules, quidquid alij*

carpant

carpant minus morabor. Vale ex Biblioth. VIII. *Idus Ianuar. MDXCIX.*

L. P. MARTINO SANDELLIO I.C. ET VIRO REVERENDO.

Epist. V.

Videbamus nudiustertius (si rectè meministi) Dactyliothecam Abrami Gorlei. & in ea mirabamur copiosam, & uariam segetem antiquæ, & penitus repostæ Eruditionis. Detinuerunt nos tunc præcipuè duo typi expressi ex antiquis gemmis onychinis: alter fuit ex Annulo CXXXII. *alter ex gemma exclusa* XLII. *in illo cernere erat duos Cupidines, quorum alter alterum retortis post terga brachijs tollebat sublimem; cui pila satis grandis adstabat ad pedes. in hôc gemini item Cupidines se componebant ad luctam, vel ad saltationem: Tu mihi continuo eam prouinciam delegabas, vt ad te scriberem quid hæc porro significarent. fuit Venus (vt nosti) teste Poeta:*

Mater sæua Cupidinum,

licet Philostratus in Iconibus velit genitos a Nymphis.at duo præcipui e grege tot natorum a veteribus numerantur, EROS, *&* ANTEROS. *hi expressi sunt in Gemmis, quas videmus, & in Nummo Gentis Iuliæ apud Nummographos, Veneris genetricis currum trahentes. quæ ideo ab Ouidio.*

----geminorum mater Amorum

appellatur. Erota & Anterota descripsit Eunapius euocatos a Iamblicho, magico carmine, e calidis fonticulis Gadarenis in Syria. Anterotem Pausanias conantem extorquere Palmæ termitem Cupidini de manibus describit Lib. VI. Editionis Amaseana, Pag. CCXLV.*lin.*17. *qui etiã alibi Anterotis meminit. His duobus tertium accenset Seruius doctissimus Grammaticorum, ad Lib. IV. Aeneidos, cuius hæc sunt verba*; nam, & amatoribus præesse dicuntur EROS, ANTEROS, DYSEROS. nonnulli Nemesin significari putãt nonnulli ANTEROTA. inuocabat contrarium Cupidini, qui amores resoluit: aut certe cui curę est iniquus amor, scilicet vt implicet non amantem. Hic etiam Athenis coli dicitur. *Hæc Seruius, apud quem vulgo legitur*

LY.

LYSEROS omnino male. At quod de Athenis innuit, explicat Pausanias in Atticis. neque vero iure notatur Seruius ab Aenea Vico, & Cælio Calcagnino, quod Anterotem Eroti contrarium dixerit; hoc enim non affirmauit: & si affirmauisset poterat semet tueri auctoritate Pausaniæ. At quid sibi volet illa Pila? Dauus sum ego; non Oedipus, & Tripos ille meus NON VNO RESPONSO ANIMVM DELVSIT, vt nosti. dicam tamen Scalptori gemmario eam fuisse mentem, vt innueret Amorem ex confusa deformitate Vniuersum effigiasse, circunfuso Chao sublato, quod erat commune totius Mundi sepulcrum. hui tragicè satis inquies, & extra familiaris Epistolæ modum. atqui scias hæc esse Luciani, & quidem in Amoribus, quos quidem ille græcè ΕΡΩΤΕΣ *indigitauit. An vero huic explicationi adoptaturus sis tu cum aliquo risu modulum Calceorum Sycioniorum, ego quidem nescio, hoc vnum scio, non dedecuisse te hæc audire virum cordatum, & qui in intimum animi contubernium iamdiu admiseris, cœlestis & diuini Amoris vim vniuersam; cuiq; præ Amore Veri omnia omnino sordeant.*

Hæc

Hæc tibi dictabam studiorum in carcere paruo,
Excepto quod non simul esses, cetera lætus,
Kal. Februar. MDXCVIIII.

L. P. IOANNI MANGANO ERVDITISSIMO ADOLESCENTI.

Epist. VI.

ET *meritò quidem admirabamur Græcos die hesterna apud Dominum Pinellum, qui Athletas tanto in precio haberent. nosti illa Vitruuiana; Lib.* IX. *in princ.* nobilibus Athletis, qui Olympia, Pithia, Isthmia, Nemea vicissent, Græcorum maiores ita magnos honores constituerant, &c. *Quæ admiratio ipsum etiam Aristotelem Probl. sect.* XXX *tetigit, quærentem cur veteres præmia certaminibus corporis decreuerint, scientiæ non item. & sanè saginatos illos, & bene curata cute, vt Reipublicæ inutiles non magni fecit Solon apud Diogen. Laert. quod essent cum exercerentur sumptuosi, & cum vincerent perniciosi. Carniuoros illos effecit Pythagoras, cum antea la-*

cte

cte, caseo, ficubus aridis vescerentur, si Porphirio Lib. I. *de Abstin. credimus. quod & Plinio Lib.* XXIII. *Cap.* VII. *visum est: si tamen apud ipsum ille Pythagoras (cuius meminit) philosophus est, ac non potius Exercitator quidam, vt & ipse vocat, cui id nominis obtigerit. verum & Philosophus ipse carnes esitabat, & nullo sapius legumento vtebatur: quam fabis, vt ex Aristoxeno docet Gellius: Lib.* IV. *Cap.* XI. *vt ridendi videantur qui secus tradunt, & de Pythagorę Sectatoribus tradit Porphyrius, cum Dijs facerent, ab animatis non omnino abstinuisse. hac ad te raptim mi Ioannes, vt tu pariter hisce diebus, quibus omnes insanimus, Pythagoręus sis vel potius Apicianus & hic, & in Patria, quam te cogitare die crastina audio. interim ego te* SALVVM IRE SALVVM REDIRE *precor e vetere formula. in Bibliotheca, domi.* MDC. *ipsis Liberalibus, quę Cereris & Bacchi certamina sunt, vt cororonam accipiat Venus. probè enim cecinit Auctor sacrorum Fastorum.*

Vere dapes Cereri agrestes, patriq; Lyæo
Forte dabant: fuso per sua festa mero.
Dumq; dabant, liquidis coelabant fecibus ora

Cor-

Corticeue aut Minio per loca ludus erant.

At hæc ferenda erant, nisi lateret nequitia sub laruis.

---facies velata pudorem
Significat læsum, sciri lasciuia non vult:
Ora tegit, scelus est pauidum, metuitq; vi deri,

vt scribit Poeta non omnino malus. Tu vale iterum & tertio, pugilice & athletice.

L. P. FANCISCO VIDVAE

PHILOSOPHO ET IVRISCONSVLTO V. EXCELLENTISSIMO.

Epist. VII.

QVæris ex me (Amice) peramanter vt soles, cur ego COELVM scribam, non CAELVM vti omnis Antiquitas, cuius me studiosum esse ais, consueuit. ego primum respondeo, non esse me sepem, aut maceriam rectæ scriptionis: deinde esse mihi in promptu non leues causas, propter quas ab Antiquitate in hoc vno recedam. Vt enim omittam fuisse aliquos, qui CELVM scriberent, vt testatur Ioannes Genuensis in summa, quam ipse nominauit Catholicon, cuius

rei extat vestigium apud quosdam e nostris vernaculis canendi magistris. * *Rationes meæ* *il Celo. *huiusce Ortographiæ nituntur magnorum virorum auctoritati, qui ita senserunt. Varro Libro IV. de L. L. scribit,* ego magis puto a Chao cauum: & hinc Cœlum; quoniam, vt dixi, Hoc circum supraq; quod complexu continet terram, cauum Cœlum. *esse autem cauum* ΚΟΙΛΟΝ *gracè omnes sciunt. indeq; factum COELVM quia OI græcum transit in O E latinum. Germanicus Cæsar Domitianus, in Phænomenis Arateis ex editione Hugonis Grotij V.Cl. Pag.* 111.

ARCTOE
ET
DRACO.

Et Pag. subsequente

Oceani tumidis ignotæ fluctibus Arctoe.

quod grecè erat ΑΡΚΤΟΙ *ad eandem rationem* ΚΟΙΛΟΣΥΡΙΑ *nobis est Cœlesiria, quam nonnulli appellant, si rectè memini, Syriam cauam. vt Festus Auienus & Priscianus* ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ *Coeliacus* ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ *Proemium:* ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ *Oeconomia* ΟΙΚΟΣ *Oecus, qui legitur apud Vitruuium Lib.* VI. *& Plinium Lib.* XXXVI. *Cap.* XXV. *Et sanè*

Plinius videtur memoria lapsus, qui Lib. II. *Cap.* VI. *hæc habet.* Cælum haud dubie cælati argumento diximus, vt interpretatur M. Varro. *non enim ea fuit Varronis sententia, sed Aelij Galli. quod & fefellit Aldum Manutium in Orto-graphia, verbo COELVM. Auctoritati Marci Varronis doctissimi Togatorum accenseo ego sententiam Iof. Scaligeri neotericorum eruditissimi, qui in Etymologijs verborum ad Varronem, hæc habet* CEOLVM ΚΟΙΛΟΝ. *Hæ sunt Bases, hæc firmamenta sententiæ meæ, quam, si tu multæ lectionis & politissimi iudicij Vir non improbaueris, ego sanè in posterum & probabo & ratam habebo. Ad Cilicium quod attinet, de quo exquirebamus, an esset vox ab antiquitate repetita, aio esse. Seruius ad illud* III. *Georg.*

Nec minus interea barbas, incanaq; menta
Cinyphij tondent hirci, setasque comantes
Vsum in castrorum, & miseris velamina nautis

Scribit; & bene laudat Capellas, dicens Ciliciorum vsum, & in mari, & in terra prodesse mortalibus. *& hunc Virgilij locum non infeliciter expressit Festus Auienus in descriptione Oræ maritimæ.*

Hirtæ

Hirtæ hic Capellæ, & multus incolis Caper
Dumosa semper intererrant cespitum
Castrorum in vsum, & nauticis velamina
Productiores & graues setas alunt.

Prudentius, in Hymno Ieiunantium.

Squallent recincta veste pullati Patres,
SETASQ. plangens turba sumit TEXTILES

Alcimus Auitus in eodem argumento, pœnitentiæ Niniuitarum.

Mollibus abiectis Cilicum dant tegmina setæ;

Hic ego pensum, quod Tu imperaueras, absoluo; petoque inuicem vt mei te memorem præstes, & die crastina ad condictum adsis, inspecturus nimirum Nummos aliquot veteres, qui res nostras Patauinas tangunt. Vale. e Musæolo meo. Kal. Nouemb. MDC.

L. P. IACOBO CAVACIO MONACHO BENEDICTINO, CONSODALI MEO VIRO ERVDITISSIMO.

Epist. VIII.

B*Vllas æreas, quas heri spectabas apud me, in Bibliothecula mea, dicebam tibi*

Ima-

Imaginem referre vnius ex Gorgonibus, Medusæ videlicet. tu quærebas in quo vsu hæc imago apud antiquos fuisset. ego respondere distuli, vt sedulo quærerem. inueni autem appositam fuisse Aegidi, quæ pectus Palladis tegebat, vti ostendunt signa antiqui operis Romæ, & alibi. a Pallade transiuit aliquoties ad Augustorum simulachra, quæ illi æque sacra esse volebant ac Palladem ipsam. Mars etiam ipse hoc emblemate noluit carere loricam suam, vti procliue est cernere Romæ apud Maximos, in elaborata illa statua, quam penè omnes Antiquarij Pyrrhi Epyrotarum Regis vocitant, non ferendo errore; qui doctissimum etiam virum, & harum elegantiarum peritissimum Fuluium Vrsinum decepit in Illustrium Imaginibus. Pyrrhi enim imago imberbis & diademata cernitur in Nummo argenteo quinque, vel sex Dracmarum, cuius mihi Ectypon comunicauit Vir nobilissimus idemque doctissimus Nicolaus Fabricius Chalasius, tibi etiam probè cognitus. ab hisce Superum religionibus transiuit hæc Larua ad sacra inferorum; quod etiam politissimo Alciato in Emblematis obseruatum est. & sanè ego non semel obser-

ser-

uaui apud Baßanos marmor antiquum insignitum memoria Clodiæ nescio cuius Thaidis in qua Gorgon, Catelli, & Delphines parerga sunt; ornamento & expreßioni fati & amoris, siue philantropiæ. Verùm hanc Gorgonis faciem nemo melius expreßit (mea quidem sententia,) quam Virgilius ipse quatuor illis carminibus, quæ ille Lib. VI. *inseruerat, & notat Seruius Petri Danielis.*

Gorgonis in medio portẽtum immane Medusę,
Vipereæ circum ora comæ cui sibila torquent,
Infamesq; rigent oculi, mentoq; sub imo
Serpentum extremis nodantur vincula caudis.

Tu interim vale. domi MDCIII.

L. P. PROSPERO ALPINO
MEDICO PRAESTANTISSIMO.
Epist. IX.

ITa prorsus fuit velut heri disserebamus in Horto publico apud Te. Medicum olim commendabat, si Alexandrinæ scholæ se alumnum professus esset. & sanè luculenter hoc indicant Ammianus Lib. XXII. *pro omni experimento dictitans sufficere Medico,*

si Alexandriæ sic dixerit eruditum. Cuius Academiæ professores Magnum Eunapius, Agapium Suidas, alij alios pergunt enumerare. Alexandrinam autem Academiam excepit nostras Patauina in hoc genere laudis. cum abundè constet, Medicum apud nos Doctoram consecutum maioris fieri, quam alterum qui alibi. At Petrus Bellonius Lib. II. *obser. Cap.* XIX. *videtur asserere Alexandriam Troadem celebrem hoc studio fuisse. quod sanè nos alijs disquirendum relinquimus. Eiusdem vrbis peculiare præconium fuit (vt tu optimè nosti) nullo penè die solem serenum non videre. quod quidem Ammianus auris salubriter spirantibus, & aeri tranquillo & clementi videtur adscribere. fecit autem hæc cœli clementia vt esset formosissima vrbs, quod testantur Dion Chrysostomus, Achilles Statius, & Aristides. ad hæc, & incolis refertissima, vti tradit Historia quam vocant Tripartitam Lib.* I. *C.* XII. *ideoque turbida, & seditiosa, vt appellat eadem Historia Lib.* XI. *Cap.* XI. *quod nec Ausonium latuit in Catalogo Vrbium nobiliorum. ideoq; factum ego crediderim, vt Ciuitas Alexandrina ex constitutionibus Prin-*

cipum

cipum non temerè daretur, vti quidem asserit Plinius Lib. X. *Epi.* V. *plebi enim amenti, qualem predicant Spartianus in Saturnino; & Herodianus Lib.* IV. *vires accidendæ erant, non augendæ. at præter hæc omnia Sarapidis fanum Alexandriam eo extulit, vt esset alter Orbis terrarum sed sacer, vti perhibet Eunapius in Aedesio. hinc est, vt in nummo æreo Constantini apud me, Genius, Sarapidis caput manu ostentans, subscribatur* ALE. *id est Alexandria. Et hæc omnia scripta sint vir clarissime in tui gratiam, qui tot annos publico studiosorum commodo, Alexandrino secessui impendisti. Vale domi* MDCIV.

L.P. CAESARI NICHESOLAE CANONICO ET PATRICIO VERONENSI VIRO CLARISSIMO.

Epist. X.

RECtè monebat domi tuæ nudiustertius Vir eruditissimus Ptolemæus Oliuetus, mansisse apud nos a primæuo ferè Antiquitatis ritu, vt numen venerantes manum ori admo-

ueamus. *Minutius Felix in Octauio*. Cæcilius simulacro Serapidis denotato (vt vulgus superstitiosus solet) manum ori admouens osculum labijs impressit. *& hoc fuit in conspectu salutationes facere, vti notat Vitruuius Lib.* IV. *Cap.* V. *quod etiam Demosthenis ansam præbuit, vt Antipatrum hiantem deluderet, vt narrat Lucianus Encom. Demosth. in fin. ille enim manum ori admouens, tamquam Deum salutaturus, simul & venenum hausit, occubuitq; illico. & hæc fuit apud veteres perfectæ precationis clausula, vti scribit idem Auctor in Commentariolo de saltatione: vbi Indorum preces, cum Græcorum veneratione componit. Verum, & illud obseruatione dignum est, in precibus & gratulationibus consueuisse veteres signorum mentum osculari; vt de æreo simulachro Herculis Agrigentini testatur Orator, Lib.* IV. *in Verrem, cuius mentum & rictus ea de causa paullo essent attritiora. vestigia etiam Isidis (vt etiam aliquid de Aegyptiacis meis permisceam) argento formata, osculis patebant, vt inquit Appuleius Lib.* XI. *quæ sane quouis pignore contenderim a malis Genijs producta, vt æmularentur vestigia*

gia Saluatoris, quæ Hierosolimis etiam nunc (vti tradunt viri fide dignissimi) comparent. quod & Deus Opt. Max. indulsit Iustinæ Virgini Patauinæ, & Proto-martyri nostræ, cuius genibus, & digitis marmora alioqui durissima cessere; veluti Veneti ostendunt; & nos alias ostendebamus in vetere columna, quæ temerè, ne dicam impiè, in alios vsus coniecsit. & sanè antiquus scriptor Itinerarij Hierosolymitani adnotat in templo Salomonis suo æuo paruisse vestigia clauorum militum, qui Zachariam occiderunt, in totam aream, vt putes in cera fixum esse. Hæc ad te pluribus Vir Clarissime; & quidem Augusti exemplo, cuius tu Principis Genium & merito veneraris. ille sermones cum singulis non nisi in scriptis, & e libello habebat inquit Suetonius Cap. LXXXIV. *Vale. Veronæ, penè in procinctu.* MDCV.

L. P. ANGELO ROCCHAE EPISCOPO TAGASTENSI, SACRARII APOSTOLICI PRAEFECTO, VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XI.

Bibliothecam tuam Angelicam Vir Reuerendissime ego multis nominibus suspi-

cio. tum quia Libris referta est optimis ad miraculum vsq; tum quia Tabulis abundat Cosmographicis; Geographicisq; summo artificio elaboratis. ostendebas tu quæ tua est humanitas mihi & Andreæ Victorello Bassanensi sodali meo veterem Mappulam Orbis calamo descriptam, & coloribus distinctam, quam dixi ego a veteribus fuisse assimilatam Fundæ: recitauiq; protinus carmina Prisciani; quæ sunt in principio Periegesis.

Non tamen assiduo teres vndiq; margine circum
Clauditur hæc, bifido sed brachia Littore pandēs.
Arctatur rapidos cursus ad Solis vtrinque
Assimilis Fundæ---

tu illico annotasti brachia Fundæ, veluti nostrates Pueri gestant. subieci ego fundam fundo perforato fuisse, vti habent festiua carmina vel Ciceronis, vel Laureæ Tullij, edita a Pitoeo Epigrammatum veterum Pagina XXX.

Fundū Varro vocat quē possim mittere Fūda,
Ni tamen exciderit qua caua Funda patet.

Et profecto obseruatum mihi est, veteres consuesse res minus notas notioribus assimilare, eo consilio, vt per eas res, quas Natura uel Ars frequenter pariunt, infrequentes res in-

note-

notescerent. exemplo sint Europa & Lybia, quas Auienus Nuci pineæ comparauit.

Aequus vtrimq; modus protēditur vt simul ambas
Si conferre sibi quisquam velit, vna parum per
Vt credatur humus, medijq; interflua ponti
Subtrahat exemplo quali nux Pinea forma est.
Singula versanti talis succedat imago
Europæ, & Lybiæ.

Item Peloponnesus Platani folio, apud eundem Auienum.

Insula se rursum Pelopis visentibus offert,
Insula, quæ Platani folio compar sedet--

Pontus Euxinus Arcui Scythico apud Pomponium Melam Lib. I. *C.* XIX. *India Rhombo, eodem Auieno teste,*

--latera agris vndiq; in Indis
Quattuor esse tene: cocant tot & anguli ab omni
Parte sibi obliquo claudentes extima terræ
Ceu species rhombo est

Montem Calpen Vrnæ similem facit antiquus Grammaticus ad Sat. XIV. *Iuuenalis. Quinimo & artificialia quædam in more habuerunt physicis rebus, quarum species perennant, exprimere, veluti diuinantes illa non æternum mansura. sic Athenæus Lib.* III. *in princ. Petasum comparat folio Fabæ Aegyptiæ. sic Plinius Lib.* XXIV. *Cap.* XV. *pedes Lectorum flo-*

ri Clinopodij, siue Ocymoidis. sic idem Lib. XVIII. *Cap.* I. *Sicas Aprorum dentibus, vnde sicarij: & eiusdem figura cultelli, quibus nostri Cerdones vtuntur; & uocant* Trincietti. *sic idem Auctor Lib.* XXV. *Cap.* XI. *personas Comicas Lonchitidi. ita Lib.* XXIV. *Cap.* XV. *Penularum capita Centunculo; & eiusdem generis innumera, quæ Plinius, qui fuit Naturæ a secretis, sollerti indagatione peruestigauit. unde etiam factum est, ut recentiores quidam Europam ingenioso commento Reginæ stantis figura expresserint, & uniuersum Belgium Leonis icone. Vale Vir. Reuerendiss. & bonarum Litterarum amantissime. in Vrbe, hoc anno turbulento. MDCVI.*

L. P. VINCENTIO CONTARENO

HVMANIOR. LITTER. PROF.

VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epist. XII.

S*pectabamus hesterna die, domi meæ Capsulam Numismatum argenteorum, in qua nummi duo satis grandes, & qui mul-*

tas

tas drachmas penderent, artificij, vt videbatur Graecanici, oculos tuos, V. Cl., allicuerunt. in eorum alterius & quidem grandioris aduersa facie, suspiciebamus caput muliebre, & forma satis luculenta, cuius capillos ambiebat corona ex harundine satis conspicua, alludentibus in gyrum quattuor piscibus, qui figura Delphines referebant. in facie auersa decurrebat Quadriga, quam Agitator moderabatur. superne Victoria sertum explicabat Agitatori ueluti impositura. inferne thorax, & Cassis cum Crista. Nummus minor aduersus erat pene idem, uenustioris tamen conformationis, & conchula, praeter pisces, auctior. auersus ostentabat caput acris Equi, *ut inquit maximus Poetarum, cui pone arduam ceruicem assurgit Palma, notatis infra notis ignotis quibusdam. rogabas tu me, ut eos nummos proferrem in lucem Litterarum; instructum (ut aiebas) ea notitia, quae huiusmodi argentea aenigmata, ut inquit Prudentius, possit explicare. ego sane, ut ut me nouerim nec parem existimationi tuae, nec ijs opibus firmatum, quas reposcit haec ornanda Sparta, morem tamen geram, & obsequar amori in me tuo. Nummos*

mos ego censeo percussos fuisse Syracusis in Sicilia: caput mulieris refero ad Arethusam Nympham illam celebrem, & decantatam, cuius fontis meminit Cicero in Verrem Lib. IV. in hac insula extrema (*inquit Orator*) est fons aquæ dulcis, cui nomen Arethusa est, incredibili magnitudine, plenissimus Piscium: qui fluctu totus operiretur, nisi munitione, ac mole lapidum a mari disiunctus esset. *neq; vero nouum est Fontes, & Fluuios ab antiquis sub humana specie fuisse cultos. Aelianus enim Lib.* II. *Var. Histor. Cap.* XXXIII. *refert Syracusanos Anapum viro assimilasse, Cyanen foeminæ: ambos fontes. Et quid si Cyane comparet in ipso Nummo? ast ego ad Arethusam inclino, suadente Ouidio Lib.* V. *Metamorph.*

---quarum Dea sustulit alto
Fonte caput, viridesq; manu siccata capillos

en tibi quod dicebamus de harundine capillis intertexta. pergit,

Sed quãuis formæ nunquam mihi fama petita est,
Quamuis fortis erãm, formosæ nomen habebam.

& vero facies huiusce nostræ formosissima est. Hinc porrò factum est, vt Syracusas

Are-

Arethusidas vocet idem Ouidius Lib. IV. *Fastorum.*

Vtque Syracusas Arethusidas abstulit armis
Claudius----

Pisces, qui caput includunt a verbis Ciceronianis lucem accipiunt. de quadriga satis superq; alij. Caput Equinum in minore Nũmo, Palma, & Notæ ad Poenos proculdubio referenda sunt. illi enim Siciliam ad se pellicere non semel & foederibus & armis conati fuerunt, sed parum felici conatu. de hoc Equi capite Virgilius in I. *Aen.*

Effodere loco signum quod regia Iuno
Monstrarat caput acris Equi----

ad quem locum egregiè Seruius, & Iustinus Lib. XVIII. *& Eustath. Dionysij enarrator, a quo & Stephano mutuantur viri docti (vt tu optimè nosti) interpretationem notarum peregrinarum: vt significent* KAKKABH, *quod Punice caput Equinum est. Et mirum sanè videtur, æmulas vrbes, in fundamentis noui operis, caput esse nactas, Carthaginem primo bubulum, dein equinum; humanum Romam: hanc omine dominij, illam seruitutis. missos facio Auctores, quos accuratissimus Rycquius de Capitolio Cap.* X.
con-

congessit, vnum aduoco Marcianum Capellam, apud quem Toli caput hactenus obrutum iacuit. in principio nimirum Libri III., *vbi de Grammatice hæc habet*; quę fœmina licet in Attica, vbi maiore æui parte floruerat, se assereret incedere palliatam, tamen ritu Romuleo, propter Latiale numē, & Toli caput *(mendosa fuerant hucusq; illa, & olim caput)* propterq; Martiam gentē, Venerisq; propaginem, Senatum Deum ingressa est penulata. *At cur fuit Toli caput solum sine partibus ceteris? cur litteris Thuscis notatum? de solo capite non vtiq; certum Arnobio teste, imo cum membris omnibus humationis officia sortitum sunt qui asserant. Litteras Tuscas ego refero ad Aruspicinæ secretum, vt fixa obsignati ominis (inquit Arnobius) perpetuitas staret. penes Etruscos nimirum portentorum disciplina erat; & Romani pueros suos curabant illa disciplina imbui, & illis Litteris erudiri, vt Liuius noster Lib* IX. *& Val. Maximus Lib.* 1. *Cap.* 1. *tradiderunt. Neq; vero nouum omnino fuit, abiunctum a reliquo corpore caput humari. si quidem testatur Pausanias Lib.* II. *Aegypti filiorum solitaria capita, alicubi condita*

esse

esse. Et caput Pompei seorsum a trunco est crematum: At hæc ego ad Te? me ineptum prorsus. qui non videam hoc esse Samia Samum comportare. Tu, sat scio, parces studio discendi, & me amabis, vti ego Te incessanter. Vale. e Bibliothecula nostra, VI. *Kal. Mar. MDCIX.*

L. P. ANDREAE CHIOCCO

MEDICO ERVDITISSIMO.

Epist. XIII.

IN veterum Analectis V. Cl. Aesculapius vester figuratur magna barba, palliatus & cum baculo, cui serpens inuolutus est. Barba sanè innotuit ex impio facto Dionysij Tyranni, qui Epidauri Aesculapio auream adimi imperauit, causatus patrem Apollinem imberbem conspici vt scribit Valer. Max. Lib. 1. *Cap.* 1. *& ex huius nebulonis præscripto videtur effectum antiquum sigillum quod est apud me, Aesculapij imberbis. incedebat autem Pallio caput velatus, quod & Romæ mihi obseruatum est, in statuis & veteribus Nummis. de baculo & Serpente Appuleius Lib.* 1. *Metam.* dicecres

res Dei medici baculo, quod ramulis ſemiamputatis nodoſum gerit, ſerpentem generoſum lubricis amplexibus inhærere. *Neq; vero ſerpentem generoſum quod vocat id fruſtra eſt. Ouidius enim Lib.* XV. *Met. Aeſculapium in ſomnis loquentem inducens, hæc canit*

Hũc modo Serpentẽ, baculum qui nexibus ambit
Perſpice, & vſq; nota----

vult perſpici & notari qui non de grege ſerpentum, ſed Draco fuit, vt notauit Feſtus duobus in locis. ideoque cecinit Lucanus. Lib. IX.

Vos quoq; qui cunctis innoxia numina terris
Serpitis iurato nitida fulgore dracones.
&c.

& ſerpentem Epidaurium apud Horatium, Lib. I. *Sat.* III. *Draconem explicant Interpretes. At de Epidaurijs quidem Serpentibus inſignis extat locus apud Pauſaniam in Corinthiacis, qui, & multam lucem Lucano afferet, veluti & Aelianus in Hiſtor. Anim. Lib.* VIII. *Cap.* XII. *qui etiam Pariam, ſeu Paruam ex Apollodoro hunc Aeſculapÿ ſerpentem vocat; cuius quoq; fortaſſe meminit & Suidas. verum de Draconibus hactenus,*

de

de quibus accuratè & copiosè disquirit, vt solet Velserus noster, illud margaritum Germaniæ suæ, in Commentario ad Conuersionem S. Afræ. Pa. XXXII. 6. *Aesculapius sanè ipse vicarium suum Anguem Romam misit seu itare passus est, vt tu probè nosti: & festiuus profectò est Acron Grammaticus, Lib.* V. *Sat.* III. *Horat. qui scripsit, Romanos Epidauri, incertos ob multitudinem simulachrorum quod potissimum deligerent, Anguem recepisse: Romæ in Insula Tiberina quibus honoribus cultus fuerit etiam hodie loquuntur antiqua monumenta Græcarum Tabularum, in quas relatæ fuerunt curationes illius monitu peractæ. de Epidauro ineptum est monere. Triccæ primum artis experimenta edidisse asserit Theodoretus Serm.* VIII. *ex Apollodoro. ideoq; eximiè etiam ibi cultus est cum filio Podalyrio, vt inquit Lucianus in Pseudomante. in Arce præterea Carthaginis Appuleio teste in Floridis & apud Aegeatas in Cilicia, ex Histor. Tripartita. Lib.* II. *Cap.* XX. Poenigenam *uero quod apud Virgilium est* Phoebigenam *satis nouè legit Luctatius Placidus apud Statiũ* III. *Theb. quod esset Aesculapius per poenam matris natus*

Hisce

Hiſce omnibus tu Aſclepiadarum præſtantiſsimè vel nigrum præfigas Theta, vel miniatam ceram imprimas, more Democritæo, imprimas, quæſo, vt etiam ego venire poſsim in plauſum Litterarum, veluti loquitur elegantiſsimus fabulator Phædrus. Vale Patauij Kal. Aug. MDCX.

L. P. MARCO VELSERO

II VIRO AVGVSTANO VIRO NOBILISS. ET ERVDITISSIMO.

Epiſt. XIV.

DVas hebdomadas rure moratus ſum V. Cl. vbi ſanè tantum ſolidæ voluptatis hauſi, vt cantillauerim ſæpè ſæpius cum Hiſpano.

Non amet hanc vitā quiſquis me non amat opto
Viuat & vrbanis albus in officijs:

o Soles & Vmbras? illos puros & defecatos: illas amabiles & vitales. At tu cupies ſcire vbinam gentium Phæacia mea ſit. ego verò lubens indicabo: Arquadæ in Collibus Euganeis, vbi vir omnium ſæculorum memoria dignißimus Fr. Petrarca, vixit olim, & in

& in Cælum euolauit. ego illius domum, cubiculum, mensam, sellam, sepulcrum ueneratione sum prosecutus. ibidem quamuis nec fonte labra proluerim Caballino, nec in bicipiti somniauerim vnquam Parnasso, repente tamen Poeta prodiui, ceciniq; carmina, quæ tu videbis aliquando quum eris minus negociosus. interim ex me cognosce rem auribus tuis dignam. Lacus est in ea regione ad radices Montis, non ita diffusus, quem indigenæ vocant la solana: *quem forte Martialis Lib.* IV. XXV. *innuit, quum scriberet.*

Quæq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus.

quid enim sibi vult hæc SOLA puella? huius lacus alumni sunt Cephali pisces æquè sapidi ac illi e pelago, qui nobilitant Venetas coquinas. At vnde hæ raræ & peregrinæ deliciæ? num & ipsa Thetys rusticatur? ita profectò est; & Iunilius Episcopus Afer, Commentario in Genesim rem, acu tetigit, cuius hæc sunt verba; Benè autem cum multa esse constet maria, in locum tamen vnum congregatas dicit aquas, quia videlicet cuncta hæc iugi vnda atq; continua Ocea-

no, ac mari iunguntur magno. sed & siqui lacus in semetipsos videntur esse circumscripti, & hos ferunt occultis quibusdam perforatis cauernis in mare suos euoluere meatus. nam fossores puteorum hoc probant; & quia tellus per inuisibiles venas aquis repleta est manantibus; & quia trahunt ex mari principium. *hucusq; Iunilius. apud quem in disquisitionem venit mare illud magnum, cuius meminit. & censeo ego esse Oceanum Christophoro Columbo primitus intratum, cuius mentionem facit Festus Auienus in descriptione oræ maritimæ quam vocauit.*

---porrò in occiduam plagam
Ab his Columnis gurgitem esse interminum,
Latè patere pelagus, extendi salum
Himilco tradit---

antiquus autem Iuuenalis Interpres Sat. XIV. mare mortuum *appellat*, vltra quod nauigare non conceditur. *Huiusce te rei V. Cl. certiorem ni fecissem periisset mihi omnino voluptas rusticationis meæ. tu quod perscripsi, altissima ista tua eruditione dignissimum, si perpenderis, & sententiam tuam rescripseris,*

feris, erit de quo te etiam duplo amem. Vale Pataujj Kal. Octobris MDCXI.

L. P. ALOYSIO CORRADINO IV

VIRO PATAVINO IVRISCONSVLTO, ET PHILOLOGO.

Epist. XV.

R*Arum profectò spectaculum est V. Cl. fragmentum illud Crystalli, quod Brutzius noster inter præclara illa sua Artis & Naturæ Cimelia ostentat curiosis. Guttula illa aquæ (nisi nos oculus fallit) quæ Gemmæ penetralia obsidens salit semper vt cumq; vertatur Crystallus, me in eam sententiam pene trahit, vt glaciem, & aquam putem esse quæ sic induruerit, & eam firmitatem acceperit. scio quidem recentiores aliter sentire, & succum nescioquem in medium adducere, ex imis terræ penetralibus. at diuinus Scaliger in Exercitationibus aduersus Cardanum hoc non ita facilè concedet. & Antiquitas quæ multarum rerum vsuperita fuit in meam sententiam videtur incli-*

 nare.

nare. Iunilius Episcopus in Commentario in Genesim hæc habet ; quæ enim cryſtallini lapidis firmitas, quæ ſit perſpicuitas ac puritas, nouimus, quem de aquarum congrégatione certum eſt eſſe procreatum. *Claudianus inſuper in Epigrammatis; quæ ad calcem Libri proſtant, videtur eadem ſenſiſſe. vbi ſane Critica animaduerſione dignum eſt, quinque ad minus Epigrammata in vnum coaluiſſe, Librariorum ſupina negligentia. At luſiſſe Poetam verſibus in eodem ferè argumento, quod nunc nos pertractamus, ſuperuacuum eſt admonere. quid ſi Pilos, Feſtucas, Muſcum virentem Criſtallino lapidi vidiſſet incluſos, vt tu, & ego non ſemel vidimus? Hic deſino, & te opto valere. Domi, poſtridie Cineralium. MDCXII.*

L. P. FRANCISCO POLAE
IVRISCONSVLTO CLARISSIMO.
Epiſt. XVI.

C*Onquerebamur nudiuſtertius (& arbitror te meminiſſe) de hominis tranſalpi-*

ſalpini faſtu, qui Italiam Galliæ plura debere, in hiſce politioribus ſtudijs noſtris pronunciauit. Is eſt Scholiaſtes Epigrammatum & Poematiorum veterum, quæ typis impreſſa ſunt Lugduni, Anno MDXCVI. *Dicebam ego non iure dictum videri. tu addebas rectè me facturum, ſi rationibus retunderem mendacium hominis. audi igitur illius verba. Pag.* DXCIII. Gregorius ſane Longus Sileſius, qui primus Gratiũ, Nemeſianũ, Calpurniumq; edidit, teſtatur deſcriptos de uetuſto exemplari, quod Actius Sincerus Sannazarius in Italiam trãſtulerat ex Gallia: cui & illa plura debet. *At tu homo multi iugæ Lectionis (Scholiaſten adloquor) an non meminiſti, Franciſcum Petrarcam a Gulielmo de Paſtrengo Veronenſe petere per Epiſtolam Calpurni Bucolicum carmen? ea eſt in Libro Variarum* XXXIIX. *verba autem hæc ſunt,* expecto.n. Calpurni Bucolicum carmen,& tuam Varronis agriculturam. *An & tum Calpurnius e Gallia veſtra petebatur? non puto. Geminum omnino eſt quod Ioſephus Scaliger in veſtibulo Caſtigationum ſuarum Catullianarum ſcribit Catullum in Gallia fuiſſe repertum, additq; illum ip-*

ſum, qui publicauit, Epigrammate id teſtatum fuiſſe. At, qui Epigramma conſcripſit Guarinus Veronenſis eſt, vti paret in vetere Editione Catulli, quæ apud me eſt. vbi legitur.

Heſtichum Guarini Veronenſis
Oratoris clariſſimi, in Libellum Valerij
Catulli eius conciuis.

Ad patriam venio &c.

Neq; vero ille uerſus

Scilicet à Calamis tribuit;cui Francia nomen,

aliam interpretationem recipit, quam a Franciſco quodam repertum alicubi (& fortè in horreo) Codicem Catulli. Si Italus quiſpiam hæc enunciaſſet quantos clamores excitaſset Scaliger? Si Italia Galliæ plura debet, non minora ſunt, quæ hæc illi. Ego ſane ſcio Bibliothecam Ticinenſem, nobile illud Vice-Comitum Ducum Mediolani monumentum, translatam in Gallias a Ludouico Rege, Anno MD. *Vrbem Bleſenſem nobilitaſſe, & Gallicanas Bibliothecas locupletaſse, teſte Leonardo Maniaco Lib.* IV. *Hiſtoriar. Et Anno* MDXII. *in direptione Vrbis Brixianæ, antiquorum numiſmatum eam copiam Gallis uictoribus obueniſſe, quæ doctos*

eius

eius Gentis Viros posset sollicitare ad ueterem Historiam illo adiumento exornandam. ita Franciscus Syluius Ambianas; in Scholijs ad Epistolas Politiani, fol. 81. Editionis Ascensianæ. Neq; uero ea mihi mens est, ut uelim detrahere nobilissimæ nationi, e qua multos amicos, eosq; primæ notæ, nactus sum, sed uolui nostris hominibus eam laudem sarctam tectam seruare quam si despiciam, neq; asseram, improbus intestabilisq; fiem.

Nec vero terræ ferre omnes omnia possunt *ut cecinit maximus Poetarum. habent Galli laudes suas: habent Itali suas, quibus exteros homines acquiescere par est. Si enim dixero veteres Inscriptiones ab Italis primum collectas, ueluti a Cyriaco Anconitano, Ioanne Marcanoua Patauino, Iucundo Veronense, mendacium non dixero. si Nummos antiquos in pretio primum habitos a Medicæis contendero, nemo repugnabit opinor. Librorum & Bibliothecarum studium a prima origine si nostris adscripsero, rectè fecero. uidit hoc Germanus poeta, eruditus sanè & cultus*

Salue magna parens doctorum altrixque virorũ,

Exculti qua nos erudiente sumus.
Induit ingenuos per te Germania mores,
Doctrinæq; tuis fontibus hausit opes.

Poteramus & nos iactare, Bobij, An. MCDXCIII. *repertos Rutilium Numatianum poetam, Satyram Sulpiciæ, Epigrammata aliquot, Terentianum Maurum, Cæsium Bassum, Velium Longum, Adamantium Martyrium, Probi Catholica, Cornelium Frontonem, Sergium Grammaticum, & alios non paucos, vt ait Volaterranus Lib.* IV. *Geogr. Pag.* XLV. *poteramus adscribere nostris hominibus Euresim (vt ita dicam) Quinctiliani, Asconij, Valerij Flacci, Silij Italici, atq; adeo Ciceronis ipsius non contemnendæ portionis. veluti asserit Blondus in Romandiola.* CCCXLVI. *poteramus Ausonium imputare Matthæo Bosso, Angelo Policiano, & Thadæo Vgoleto, cui etiam Martianum Capellam acceptum ferimus. Pandectas Pisanas & Florentinas, Bibliothecas Vaticanam, Medicæam, Ticinensem, Ariminensem, Venetam poteramus ingerere cum recentibus aliquot. verum abstinemus; & fatemur exornatam fuisse hanc Litterariam Spartam certatim a doctis hominibus. Et veluti omnes, qui in Orbe Ro-*

mano olim erant Ciues Romani erant, ita nunc omnes qui Eruditionem amant Italiam amant, & assurgunt veteri Italorum, addo etiam recenti in Philologicis disciplinis dignitati. Neq; vero Itali non agnoscunt quantum laboris exantlauerint Trans-alpini omnes, quo studio & animi contentione accesserint ad politiora hæc studia per tractanda. omnes amant, singulos diligunt: & vniuersos veluti Ciues vnius & eiusdem publicæ rei ex intimis animi sensibus amplectuntur. Hæc sunt mi Pola, quæ sine alicuius insectatione, in communi causa extare apud te volui. Tu qui nostros & exteros amas, vt omnes boni faciunt, hæc mea in bonam partem accipe; & me ama. Domi. Kal. Iul. MDCXV.

L. P. CVRTIO PICHENAE, MAGNO DVCI ETHRVRIÆ AB INTIMIS SECRETIS, ET SENATORI FLORENTINO VIRO DOCTISSIMO.

Epist. XVII.

PErcursum tibi & perlectum Commentarium meum, qui est de seruorum ministerijs, è proximis Litteris ad me tuis perspe-

ſpexi. & ſanè Libro meo permagna facta eſt honoris acceſsio, quod tu Vir Clariſsime iſta tua dignitate, & magnarum rerum peritia animum adieceris Laboribus meis, quos ego planè adoleſcens, illuſtrando illi argumento ſuſcepi. Neq; profectò mihi vnquam venit in mentem, fore aliquando, vt vos rei Litterariæ columina oculos flecteretis hiſce nugis perluſtrandis; curauiſſem etenim vt illa mea prodirent non modo magis emaculata, verum etiam compta magis, & veſtris oculis digniora. Interim tui arbitrij facio, vt videas an hæc quæ ſubnotaui redigenda ſint in Libri cenſum, ſi quando Typographus recudere voluerit. Limocinctos, quos adnotaui in vetere Tabula Patronatus declaraui ex Gellio, & Iſidoro fuiſſe publicos Seruos, qui cingerentur tranſuerſa purpura. His addo locum Hygeni in Libro, cui titulum fecerunt Varios Auctor. de Limitib. Limites autem appellati a Limo: ideſt antiquo verbo tranſuorſi. nam & Limum cinctum, ideo quod purpuram tranſuerſam habent. *ad quem locum mirè conferunt ea quæ adnotauit eruditiſsimus Rigaltius. Animaduerti inſuper Famulos in vniuerſum*

cine-

cinctos fuisse, vti essent ad operas & ministeria expediti. ideoq; vocat Phædrus alti cinctos Atrienses, pueros præcinctos Horatius. imo & CHRISTVS dominus Lucæ XII. *ex æui more, discipulos suos monet, vt lumbos seruili more præcingant. & Saturnalia fortè respiciens, quibus domini seruis ministrabant moribus Romanis, meminit domini præcingentis se, & seruilia meditantis. celebratur etiam cinctura Militum apud I. Consultos de qua videtur loqui Ammianus Marcellinus in Iuliano Lib.* XXII. inducta in Iudicium fœmina quædam, quum Palatinum aduersarium suum, e numero Protectorum cinctum præter spem conspexisset, hoc factum insolens tumultuando querebatur. & Imperator, prosequere ait mulier, si quid te læsam existimas, hic enim sic cinctus est, vt expeditius per lutum incedat. *Cingulum etiam Iudicis inuenio apud Anastasium Bibliothecarium, in Siluestro.* Hic constituit vt nullus Clericus propter causam quamlibet in Curiam introiret, nec ante Iudicem cinctum causam diceret, nisi in Ecclesia. *In his; quæ hic congessi, si aliqua putaueris*

ris corrigenda annota quæso te: meis enim omnibus hanc legem perpetim dixi, vt tu & tui similes, arbitratu suo, cæderent vrerent, secarent. Vale V. Cl. nostræ Italiæ decus. Patauij. MDCXV.

L. P. ANDREAE CHIOCCO MEDICO AC PHILOSOPHO.

Epist. XIIX.

QVæris de Tripode recente epistola tua, idest a me (vt tu quidem peramanter dicere soles, sed turbato ordine meritorum) num antiqui paginas Librorum vti nos facimus, numeris adnotare consueuissent. nunc respondeo consueuisse; & testimonio esse antiquam Inscriptionem quam vulgauit F. Vrsinus optimus senex optimè de omni meliore Antiquitate apud bonos omnes promeritus. in illa legitur Vesbinus quidam Augusti Libertus Phetrium Augustalibus Municipij Cæritum dono dedisse: & hæc præterea leguntur COMMENTARIVM. COTTIDIANVM. MVNICIPI. CAERITVM.

TVM. INDE. PAGINA. XXVII. KAPITE. VII. Martialis etiam eo allusit Lib. VIII. Epigr. XXXXIV.

Centum explicentur Paginæ Kalendarum :
Iurabit heres te nihil reliquisse.

qui etiam Lib. IV. LXXXXI. *primæ Paginæ Libelli sui meminit. Verum hanc vocem transtulerunt optimi Auctores ad alias etiam res, quæ longè abeunt a supellectile cartacea. Iuuenalis enim Sat* X. *Paginam appellauit Tabulam patronatus, vti vocat antiquus Grammaticus, quæ fuit ænea vel marmorea, suffixa statuis, & honorum gradus continens.*

Quosdam præcipitat subiecta potentia magnæ
Inuidiæ mergit longa atq; insignis honorum
Pagina.---

Palladius Mensis Maij tit. XI. *in pauimentorum constructione testaceo Paginas imprimi iubet, idest marmoreas tabulas grandes & latas, cum tessellarum & tabellarum meminisset. Saluianus etiam Massiliensis Lib.* I. *de Gubern. Tabulas marmoreas Legis a Deo datæ vocauit* rupices paginas, *&* saxeum volumen. *parietum Paginas recenset Sidonius, Lib.* II. *Epist.* II. *& Vluarum Paginas ibidem videlicet inuicem contextas. & for-*

*ma foliorum diffusas. Plinius quoq; Lib.*XVII. *Cap.* XXII. *ad areas terræ id nominis contulit, inquiens*, vt quinto quoq; palo singulæ iugo paginæ includantur. *Innocentius etiam vetus auctor Limitum constituendor. hæc habet;* excogimus finem habere contra duas paginas fundorum. *& apud eundem compaginæ sunt Litterarum non semel, & quidem ex Libris Marci Varronis de Geometria vt ipse inquit. necnon & Tiberius Imperator apud Frontinum ita disserit*, cum ager diuisus militi traderetur, vt extremis a compaginantibus agris limitibus ve suis monumenta sepulcraue sacrarentur. *& hæc quidem de Pagina. Quod autem tu idem quæris de Ellycnijs Lucernarum sepulchralium, quas antiqui concinnabant, scito apud Anastasium Bibliothecarium animauersum mihi fuisse nescio quid de Ellychnio Asbestino scribit enim in Siluestro.* in medio Fontis, columnas Porphireticas, quæ portant Phialam auream, vbi Candela est, pensans ex auro purissimo Libras L I I. vbi ardet in diebus Paschæ, Balsamum Librarum CC. nixum vero ex stippa Amianti, *vbi myxum*

xum reponit (& meritò) eruditißimus Anastasij Scholiastes. & hæc sunt quæ tua intererat scire, vt dicebas. sed ecquæ sunt quæ tu nescias? Vale. Patauij Non. Maij. MDCXVI.

L. P. SCIPIONI COBELLVTIO CARD. SANCTAE SVSANNAE BIBLIOTHEC. APOST. PRAEFECTO.

Epist. XIX.

QVod tu Vir Illustrißime in tanta eruditione & magnarum rerum vsu, exquiras a me non raro ea, quæ te callere par est, hoc vero humanitatis tuæ præclarum est argumentum. nimirum æque Patris est docere Liberos, & demittere se ad eorum lusus, & adeo

----equitare in arundine longa.

Quærebas de Annulo pronubo cuius figuræ esset cuius materiæ; & num olim fuerit (vti nunc) precibus ad Deum fusis consecratus. figura videtur illa, quæ me puero frequens

fuit,

fuit , & nunc apud nos obsoleuit , iunctarum videlicet manuum dextrarum , cuiusmodi in antiquis Nummis cernitur non raro , ijsq; aureis , argenteis , & æreis. dextras absolute appellat Tacitus , Lib. I. *&* II. *Histor. missitatas ad Exercitus non semel . Apud nos obtinuerat Fidei nomem (*vna fede.*) neq; profecto sine exemplo Antiquitatis : quando in monetis Vitellij , Titi , Domitiani , Pupieni dextræ huiusmodi Fidei inscriptionem præseferunt . accedit his omnibus testimonium scriptoris , quem tu merito magni facis , Ioannis Nider Lib.* I. *Cap.* II. *qui scribit in Formicario de Virgine rustica, quæ optabat reperire Annulum materialem in signum Christiferæ desponsationis , reperisse Annulum coloris albi Argento mundo similem ; & in clausura vbi iungebatur in circulum duas manus artificiose insculptas extitisse , cancellatim sibi mutuo fidem porrigentes , & se se arcte constringentes . Moris autem erat etiam olim , vt Annulus , & Corona consecrarentur oratione Sacerdotis : cuius quidem Orationis in veteribus Liturgijs hæc erat formula .* Bene ✠ dic Domine Annulum istum, & Coronam istam,

vt

vt ſicut Annulus çircundat digitum hominis & Corona caput, ita gratia Spiritus ſancti circundet Sponſum & Sponſam; vt videant filios, & filias vſq; ad tertiam, & quartam generationem: qui collaudent nomen viuentis atq; regnantis in ſæcula ſæculorum. Amen. *de Corona verò fruſtra eſt, vt te moneam, non enim dubito, quin obſeruaueris locum Iſaiæ Cap.* LXII. & indumento Iuſtitiæ circundedit me, quaſi ſponſum decorum Corona: *& verba D. Agnetis omnibus in promptu. ſunt de data dextra & fide, cum hæc ad te ſcriberem, monuit amicus extare inſignem Liuij locum Lib.* XL. *de M. Aemilio, & M. Fuluio Cenſoribus, qui initio Cenſuræ acerrimas inter ſe ſimultates finierunt*: omnibus inſtantibus qui aderant, dexteram fidemq; dedere, mittere vere, ac finire odium. *Et ſanè ego memini me videre virum & vxorem, Furſanium Nigrinum, & Furſaniam Floram, auſpice Hymenæo, dextras iungentes, in vetere monumento, quod repreſentarunt ſatis affabre Abrahamus Ortelius, & Ioannes Viuianus in Itinerario vt vocant per nonnullas Galliæ*

Belgicæ partes. Et hæc omnino ſunt, quæ tibi ſtudia mea promouenti & excitanti obſecuturus, adnotata volui, Vale. Patauij. MDCXVII.

I. P. THOMAE DEMPSTERO DE MVRESK BARONI I. C. PROFESSORI EMINENTI.

Epiſt. XX.

VEro verius eſt Vir Clariſsime quod heri apud Comitem Manfredum ornatiſsimum Adoleſcentem Auditorem tuum, differebamus, nihil eſſe hominis magis proprium quam falli, idq; vſuuenire frequenter in hiſce noſtris ſtudijs, quæ appellamus Humanitatis. in quibus bardus omnino habetur, qui non omnia callet, ſeueræq; leges imponuntur,

Vt præceptori verborum regula conſtet,
Vt legat Hiſtorias, Auctores nouerit omnes
Tamquam vngues digitoſq; ſuos, vt forte rogatus
Dum petit aut Thermas, aut Phœbi balnea, dicat
Nutricem Anchiſæ, nomen, patriamq; nouercæ

Arche-

Archemori dicat quot Acestes vixerit annos,
Quot Siculi Phrygibus vini donauerit vrnas

vt vere demum cecinit Satyricus Aquinas in calce Satyræ VII. *Exemplum præbet huiusce, cuius meminimus humanæ imbecillitatis Iacobus Gretserus nobilis e Soc.* IESV *Theologus in opere elaboratissimo de Cruce, Tomo* III. *Lib.* I. *Cap.* XXVI. *ibi enim verba faciens de Numismate æreo Ioannis Palæologi Imperatoris Constantinopolitani, cuiusmodi apud me est pulcherrimum, ad illa verba OPVS PISANI PICTORIS hæc habet,* Pictor Pisanus poterat nomen Patriæ reticere. quia nihil in Nummo, præter testimonium cultæ Crucis, quod laudem admodum mereatur. adiecit tamen, ratus forsan precium non tam ex arte, quam mente sua æstimatum iri. negociabantur olim Constantinopoli plurimi Pisanorum, *&c. quæ sanè nollem dicta ab homine eruditissimo. verum meminerimus HOMINES NOS ESSE. Pisanus hoc nomine proprio, non quidem a Patria appellatus, fuit insignis Pictor, idemq; Coelator, qui ob peritiam artis se in coelaturis pictorem, in picturis coelatorem inscribebat. eiusdem meminit Pomponius Gau-*

ricus in Libro de Sculptura hisce verbis, Pisanus Pictor in se coelando ambitiosissimus. *Item Onufrius Panuinius, in Opusculo de Vrbis Veronæ viris Doctrina &c. illustribus, qui testimonio Blondi Veronensem fuisse ait, Guarini carmine decantatum. Eiusdem Pisani plura eaq; grandiora sunt apud me Numismata, manu planè artifici scalpta. meminerunt & Georgius Vasarius seu ille Borghinus; & Paulus Iouius Epistola Italice scripta, luculenter sane. Hæc ad te mi Demstere, vti ad Veritatis Patronum & Vindicem, nullo prorsus calumniandi studio. Vale, & amplissimum MOLINVM Italiæ nostræ sidus, cum primum Venetias appuleris, meo nomine plurimum saluere iube. Domi.*

L. P. ANDREAE MAVROCENO GYMNASII PATAVINI MODERATORI, SENATORI AMPLISSIMO.

Epist. XXI.

B*Essarion Cardinalis Nicænus, ille qui vestram Bibliothecam Marcianam ornauit, ea fuit morum grauitate, & doctrina-*

rum

rum cultura, vt nemo eo Christiana probitate spectatior, Paulo Iouio teste, nemo fuerit doctrina admirabilior. Is Cornelium Tacitum in delicijs habuit, scriptorem ciuilis prudentiæ magistrum, & quod non minima laus est, Liuio nostro in hac etiam parte proximum. Huiusce rei testem habeo Bessarionis Epistolam, descriptam e vetere manuscripto Codice, qui fuit olim eximij viri, & omni commendatione maioris Hieronymi Aleandri Cardinalis, cuiusq; me compotem fecit Hieronymus Aleander iunior ab eruditione & modestia commendatissimus. Epistolæ verba hæc sunt. Bessarion Cardinalis Tusculanus domino Francisco Barbaro suo salutem dicit. Si Cornelius tuus Tacitus non esset, posset tibi referre quam humaniter a nobis susceptus, quam liberaliter tractatus, quam hilariter quintum iam mensem nobiscum hospitatus sit. quem interea filium, quam ingenuum & liberalem genuerit, ac apud nos dimiserit. Sed licet natura cum Tacitum fecerit, non tamen ita Tacitus est, quin ex eius facie atq; aspectu affectus eius apprime intelligantur. imo accidit in-

terdum, vt non modo non Tacitus, sed omnium facundissimus videatur. licebit itaq; ex eo etiam Tacito hæc omnia intelligas, ex quibus concipere animo possis quas tibi gratias habeamus. certè immortales agimus, nec quippiam auidius expectamus, quam oblatam nobis iri facultatem, qua tibi referre gratiam possimus. vale Bononię pridie Cal. Octobris M. CCCC LIII. *Hæc Bessarion eo ipso Anno, quo Constantinopolis, Orientalis Imperij occiduum lumen a Mahumete Rege Turcarum miserrima captiuitate damnata est. Quam ille cladem Anno* M CCCC LXX. *post occupatam Euboeam, grauissima adhortatione ad Principes Christianos, prosecutus est latino sermone; assumpta etiam Demosthenis auctoritate, secus atq; tradidit Andreas Schottus Antuerpianus de societate IESV, Vir scriptis editis, & Italicarum rerum amore longe clarissimus. is enim Præfatione ad vitas comparatas Aristotelis, ac Demosthenis scripsit, Bessarionem populari Etruriæ Sermone implorasse subsidium vicinæ Italiæ aduersus Turcam Græciam inuadere parantem. non enim populari Etruriæ sermone*

ne scripsit Bessarion, sed latino, vt ipsemet Liber loquitur olim editus. Etrusce autem verterunt Nicolaus primum Sagundinus ni fallor, deinde Philippus Pigafetta, vt omittam, scripsisse Bessarionem inuasa demum Græcia, & Turcarum iuris pene facta. at hæc condonari poßunt viro omnium philologorum cultu, & amore dignißimo. Tu vale amplißime Domine, & tibi hæc mea habe, venerationis erga te meæ minima testimonia. Sandellius, & Contarenus saluere te iubent. ego pariter, cum accesione eius felicitatis, quam tua præclara Virtus iure merito sibi exigit. Pataui̇j.

L. P. PAVLO GVALDO ARCHI-PRESBYTERO CATHEDRALIS ECCLESIÆ PATAVINÆ VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XXII.

I*Oannis Vincentij Pinelli Vitam, quam tu Vir Reuerendißime ante annos duodecim*

plausu ingenti Eruditorum conscripsisti, eo fauore excepta est, vt Erycius Puteanus, nobilis ille Pinelli contubernalis, in Reliquijs (vti vocat) Epistolarum suarum, Epistola LVI. *Ad Carolum Malinæum, Aerarij Principum Præsidem, illam non dubitauerit appellare Imaginem Viri magni, probi, eruditi. Et sanè non occurret fortè diligenter indagantibus, qui cum Pomponio Attico, præter vnum Pinellum, componi possit. ambo nobiles, ambo Litterati, ambo magnis amicitijs florentes, ambo intra priuatam fortunam steterunt. Illam tu recudas oportet, quando exemplaria prope omnia diuendita sunt: & multa mihi fuerunt adnotata tuo iussu, de Io. Vincentio, clarorum hominum testimonia, quæ ad Posteritatem transmitti, vno veluti fasciculo comprehensa, publicè interest priuatimq;. sed ad rem propius accedamus. Paulus Manutius in Epistolas M. Tullij familiares Lib.* V. *Epist.* XX. *hæc tradidit in Scholijs*; Sic omnes, quos ego viderim scripti Libri, tribus exceptis, duobus Marci Antonij Maffei, tertio quem vir doctissimus, idemq; omnium humanissimus Io. Vincentius Pinellus,

emptum

emptum ex Leonici Thomæi Bibliotheca, mihi dono dedit. *Petrus Victorius Lib.* XXVI. *Variar. Cap.* XVI. Ioannes Vincentius Pinellus, vir quamuis merito ab omnibus aliqua laude dignis, plurimum laudatus ob multas & magnas animi sui dotes, numquam tamen satis laudatus, significauit mihi Epistola quadã sua *&c.* legisse tres fuisse Bacidas. *Idem Lib.* XXIX. *Cap.* III. *cum de Apalis Ouis disputasset, subdit*; cuius totius sententiæ est Ioannes Vincentius Pinellus, qui nos huius eruditæ diligentisq; animaduersionis admonuit, vt amicus meus summus, & laudis meæ vndiq; studiosus. *Thomas etiam Aldobrandinus Clementis* VIII. *frater, in Octauum Librum Diogenis Laertij. Ann. num.* I. *ita scribit*, ego mercatorem fuisse conijcio ex Libello quodam manuscripto, quem misit ad me Ioannes Vincentius Pinellius iuuenis nobilissimus & doctissimus. *Octauianus etiam Ferrarius, in Libello accuratissimo de Origine Romana, Pag.* XCII. *hæc honorificè perscripsit*, argumento sunt incisa in antiquo lapide verba, quorum copiam Ioannes

Vin-

Vincentius Pinellus vir humanissimus, idemq; longè doctissimus, mihi non ita pridem fecit. *Gulielmus quoq; Canterus Nouarum Lectionum Lib.* III. *Cap.* V. *praeclarum hoc Encomium eidem adscripsit;* vtramq; hanc doctissimi viri Emendationem nobiscum nuper communicauit vir humanissimus iuxta ac doctissimus Ioannes Vincentius Pinellus Patricius Genuensis, idemq; omnium eruditionis ingenuæ candidatorum amicus integerrimus. *Omitto quæ Philippus Pigafetta vectras, Commentario de Sestertijs antiquis, Italice consignauit; quia ea ipsa Pinellus minus probauit, quod te etiam non latuit. Insignia vero sunt quæ de Gente vniuersa recenset Thomas Costus scriptor, seu potius Interpolator Vitæ Innocentij* IV. *in Epistola nuncupatoria ad Cosmum Ducem Acheruntinum, Ioannis Vincentij fratris filium. Et hæc quidem typis impressa ad meas manus peruenerunt, quæ tecum communicare par fuit, vt seriem aliquando, & lucem a diserto calamo tuo accipiant. inedita aliquot & e scrinijs amicorum nactus, tum carmine tum prosa, huius loci facio, vt penes te sint.*

THO-

THOMAE SEGETI

DE LIBRO PAVLLI GVALDI, QVO INCOMPARABILIS VIRI IOANNIS VINCENTII PINELLI VITAM DESCRIPSIT.

Promeritus ſtudijs ſexcenta in ſæcula Famam,
Quam pœne Famam perdidit Modeſtia
Pinellus, monumenta orbi dum pernegat, acris
Et cerei præclara ad omnia ingeni;
Gloriolæ contemptori ſuccurrit amico,
Docto, diſerto, florido Gualdus libro.
Hic facit, vt lethe excuſsa, ęternumq; ſuperſtes
Volitet per ora docta Pinellus virum.
Quid tibi profuerit pietas hæc Gualde requiris?
Et tu per ora docta vectaris uirum.

IO. VINCENTII PINELLI

EPITAPHIVM.

Non hic qui placida compoſtus pace quieſcit
Promeritus quamuis, carmina longa feret.
Pinellum dixiſſe ſat eſto. Cetera dicent
Celta Italus, Sueuus, Belga Britanus, Iber.

PAVLI AICARDI

EPITAPHIVM.

Ne foret in terris vnus, qui cuncta teneret,
Aicardum in medio tramite Mors rapuit.
Inuida Mors nihil egisti tamen. Omnia scire
Non licuit viuo, post tua tela licet.

COSMI PINELLI

IO. VINCENTII FRATRIS FIL. DVCIS ACHERVNTINI EPITAPHIVM.

Qui patrui Cosmus mentemq; atq; ora ferebat
Vrbe illa (heu?) cecidit, qua cecidit patruus.
Iudice me, haud casu hoc factum, molita videtur
Fata, vt tam iunctos iungeret & Tumulus.

ALIVD.

Dum patruo molem meditaris Cosme sepulchri,
Præpropera morti victima immiti cadis.
At patrui virtus, Pietas meruit tua, vt esset
Honore mactus ille, tu solatio.

Thomæ Segeti, Britanni.

D.

D. O. M.

ET MEMORIAE AETERNAE.

Illustrisimi Vincentij Pinelli,
Principum Stirpe Oriundi,
Ita Ingenio Dotati, & Ita Laboribus, Dediti,
Vt Ab Ipsius Ingenio Scientiæ Prætium Cęperint:
A Laboribus Vero Ipse Augumentum;
Hæ Detrimentum.
Nam Cũ Pene Singula Ad Calculum Reuocaret,
Renum Calculo Victus Est;
At Dum Vincitur, Vicit Perpetuum
Sui Nominis Monumentum.
Iure Ergo Merito Sit Tibi
Vincenti Corona

Ioannes Bourgeois; Tornacensis.

Vale Vir Reuerendissime et me numera inter fidos addictosque tibi clientes · Patauii. Anno MDCXIX.

L. P.

L. P. ANDREAE CHIOCCO MEDICO CLARISSIMO VIRO SALVTEM.

Epist. XXIII.

QVaeris ex me Vir Cl. quid contineat antiqua Lapidea tabella, quae isthic in Musaeo Calceolariano adseruatur, cuiusq; tu ad me exemplum misisti. illa profectò Aegyptij cuiusdam scalptoris figmentum est, vt quae & litteras exprimentes rationes mysteriorum illius Gentis proferat, atq; ipsa adeò Sacra (vt ipsi vocabant) simulachra nobis exhibeat. Litterae sunt illae, tum quae quattuor inferioribus spacijs tabellae ipsius continentur, tum quae in superiori area intermicant, mirabiles planè, & ipsamet ignoratione satis commendatae; Auiculae enim, securiculae, globuli, flagella, Dracunculi, & alia non pauca, ipsa quidem per se in oculos nobis incurrunt, at quem indè sensum nos elicere valeamus, nemo adhuc est, qui sciat. Ammianus certè Marcellinus Lib. XVII. Historiarum ex Hermapione, vt vt praeiuerit explicatione aliquot versuum vnius ex Obeli-

scis

ſcis, ſæculo huic noſtro ſolerti ſatis, & eruditio, nemo tamen ad ſolidam huius diſquiſitionis gloriam adſpirare (quod ego quidem ſciam) auſus eſt. Ad ſimulachra quod attinet, dixi ego ſatis aliàs, cum explicarem imagines miras Menſæ Iſiacæ, quæ fuit incomparabilis Viri P. Bembi Cardinalis. at in tui gratiam etiam nunc è magna ſatis meſſe colligam deciduum aliquod ſpicum, quod tu pro tua humanitate, & pro ea, qua me proſequeris beneuolentia, forſan recondes in horreum politiſsimæ tuæ Bibliothecæ. Porrò hoc agamus. Aegyptij ſanè, vt contigerunt illis cœli Vis, & Nili ingenium planè à reliquis terrarum tractibus diſcrepantia, ita in plerisq; omnibus (inquit Herodotus) a ceteris mortalibus, ſeſe abiunxerunt. Hoc in Sacris liquidò planè compertum eſt, nihil .n. ita abſonum in fingendo uſpiam fuit, quod non æquarent, vel etiam exſuperarent moſtroſæ imagines, quibus ex antiquitate reliquis pepercit Tempus edax rerum. Nota ſunt ex carmine Virgiliano, Omnigenum Deum monſtra: & Gildas ſapiens, vt Patriæ ſuæ Idolomaniam exagitaret, nihil potuit excogitare, quod ad illam exprimendam pertin-

tin.

tingeret, præter Aegyptiaca deliramenta; Inquit enim: Igitur omittens priſcos illos, communeſq; cum omnibus gentibus errores quibus antè aduentũ Chriſti in carne, omne hominũ genus obligabatur adſtrictũ, nec enumerãs Patriæ portẽta ipſa diabolica penè nũmero Aegyptiaca vincẽtia, quorũ nõnulla lineamẽtis adhuc deformibus intrà vel extra deſerta moenia ſolito more rigẽtia toruis vultibus intuemur. *hæc ille Georgius etiam Piſides huc reſpectãs totum ſalum horrendæ impietatis Aegyptios perbibiſſe abunde teſtatus eſt. Abſidem Tabella complectuntur ferè totam Alæ Accipitris, quas fortè in rotundo illo patore interſtinguit Stella Sothis, vt non ſemel in Menſa Iſiaca; ambientibus, & dependentibus anguibus binis. Fuit autẽ Sothis Stella, quam Canis aſtrũ græci vocant (inquit Porphyrius) creditaq; eſt Aegyptijs* ἀρχὴ ἔτους, *eademq; initium apud ipſos mundanæ Geneſeos. Accipiter verò Dei, & Solis ſimbolum eſt, tradente Clemente Alexandrino Lib.* V. *Stom.* Πυρώδης γὰρ, καὶ ἀναιρετικός. *Angues & ipſos diuinitatis aliqua portione reſperſos arbitrata eſt Antiquitas: e nos olim ad faſtidium oſtendimus:*

nota

nota sunt illa Persij Satira 1.

Pinge duos angues: Pueri, sacer est locus, extrà
Meijte.

Aegyptij ipsi adeo magnifecerũt hanc notã Et impietatis, vt & Nũmos principales hac imagine cõsignarẽt. est apud me æreus M. Antonini.

Quod si Stella in illo veluti Disco nõ cõparet, sed nuda tantũ planities, dicemus esse planã illã rotunditatẽ, quam in modũ speculi, vel augmentũ Lunæ super Isidis frontẽ Appuleius Li. 11. adnotauit. Reliquæ sunt icones Sacræ, quarũ altera sedẽs Osiridis videtur, stãs altera Isidis. Osiris fuit Rex apud Aegyptios, Isis Regina, vt scribit Iulius Firmicus & ante Firmicũ Diodorus, quos præterea mysticis rationibus & Solem;

lem, & Fruges, & Lunam, & Terram eſſe voluerunt. Horum cultus totam Aegyptum, regiones finitimas, & vniuerſum ferè orbem incredibili ſuperſtitione peruaſerat. Oſiridi caput tegit Perſeæ arboris. Pomum (vt ego quidem exiſtimo) ea ſpecie conformatum, illiſq; parergis exornatum, quæ in Menſa Iſiaca prima Sectione occurrũt ſpectantibus. E mento quod propendet diximus alibi videri Serpentis caudam, neq; ſanè pænitet coniecturæ, quam tamen qui firmem non habeo, adeò tenebræ Cymmerijs, craſſiores hæc deliria obſepſerũt. Vnica eſt apud me Gẽma ſignatoria uetus illa ſanè, quæ ad hæc alludit. Eſt autẽ Sarda,

Sceptrum Sacrum apprehendit ambabus manibus

ni-

nibus Osiris, vt & dextrà Isis, quæ ponè sequitur. ornabatur autem Sceptrum Vpupæ capite, vt docet Horapollon Lib. I. Ὅθεν καὶ τῶν θείων σκήπτρων κουκουφὰ προτίμησις ἐστι; *id quare fieret, latè nos in commentario Mensæ, quam diximus. Sella planè Aegyptiaca est, tota solida, illis conformata, quas nobis exhibent huius generis antiqua monumenta. Isis eminente mamma, & ea quidem vnica, nisi nos Pictor fefellerit, pedibus penè concretis, sinistra manus digitulo insertam Crucem ansatam gestat. Et huiusmodi crucis specimen, & nos olim ex antiqui lapidis coelatura deprompsimus, & Ioann. Georgius HervVartus, in figuris obeliscorum, qui Romæ extant, repræsentandum curauit. Et ansam eiusdem Crucis frustrà abrumpere conatus est Iustus Lipsius Vir Clar. Caput Isidis ornat sacer Tutulus, non integer tamen, sed detritus, vi (vt videtur) & iniuria vetustatis. Mamma eminens, si Isis nihil aliud est, quam Terra, vt placet Macrobio, id significat, sufficere eam cunctis animãtibus victum. Pedes eiusdem, quos Pictor non satis videtur assecutus, illustrantur hisce verbis Heliodori Lib.* III.

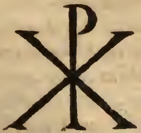
Aethiopicorum Τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγοῦντες, καὶ ὥσπερ ἑνοῦντες ἱστᾶσιν; *qui hæc etiam confirmat Homericis versibus. Et hæc sunt Vir Cl., quæ suppeditauerunt tenues copiolæ Bibliothecæ nostræ, & id quidem pauculis horis propè furtiuis. Ego maiora, & quæ te minus dedecerent, maluissem; at tu qualiacumque æqui boniq; consules, vti ab amico profecta, qui hanc scriptiunculam apud seram posteritatem cupit extare, veluti Tesseram mutuæ inter nos, & perennis caritatis. Vale, & Excellentissimum Cerutum præclarum, & optimum Musæi Calceolariani Descriptorem, atq; Interpretem meis verbis plurimum saluere iubeas. Patauij Dominica Passionis, Nonis April. MDCXX.*

L. P. SCIPIONI COBELLVTIO CARD. SANCTAE SVSANNAE BIBLIOTHEC. APOSTOLICAE PRAEF.

Epist. XXIV.

HOrtaris Tu me Vir Illustrissime, vt ad sacras Antiquitates conuertam stylum meminerimq; illorum, qui magna cum laude no-

nominis ſui hanc Eruditionis partem attigerunt. Ego verò pareo lubens, & exhibeo tibi ſpecimen in hac Epiſtola. quod tibi probari Viro erudıtiſsimo cupiam. Caſsiodorus Senator ille non magis Regius, quam Litterarius, in Libro de diuinis Lectionibus, de Origene loquens hæc habet, Quapropter in operibus eiuſdẽ Origenis, quantũ tranſiẽs inuenire præualui, loca, quæ contra regulas patrũ dicta ſunt, hæreſim diſputatione ſignaui. *ita habet poſtrema etiam Editio vbi in margine Libri annotauit Editor*, Achreſimi repudiatione *al.* Achreſimi diſputatione. *vtro modo legamus ſunt mera monſtra verborum, nata ex ignoratione Notarum, quibus ſtudioſi, Auctorum loca ſignabant. habet illas Iſidorus Lib.* 1. *Originum, Cap.* XX. *vbi inter ceteras extat hæc,*

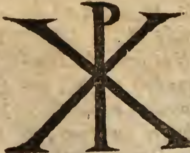

χρίσιμον, hæc ſola ex voluntate vniuſcuiuſq; ad aliud notandum ponitur. *Repono igi-*

tur apud Cassiodorum, loca quæ contra regulas Patrum dicta sunt Chresimi dispunctione signaui. *verum hæc nota apud nostros religiosa olim fuit & sacrosancta; vt quæ contineret duas priores litteras nominis Dominici. vidimus illam in veteribus Nummis, in Titulis Monumentorum; in vetere Lucerna fictili quæ extat apud me, cuius typum exhibuit clarissimus Philosophus Fortunius Licetus in Libro de Lucernis. Auctorem faciunt Constantinum Augustum, neq; sanè improbo: & opinor transtulisse eum ex veteri vsu ad hunc pium, & sacrum. ipse sanè apparet galeatus in vetere Nummo, hastatus & clypeatus: cum Inscriptione CONSTANTINVS AVG. in galea vero conspicitur hæc nota; vt & in Labaro alterius Nummi. At in plerisq; Regum Ptolomæorum æreis numismatibus non semel extat: vt ego vidi apud Lælium Paschalinum istic. esto. quid tum? an non potuit Constantinus ex promiscuo Monetariorum vsu eximere hanc notam, cum infamiam abrogauerit supplicio Crucis? in Monetis ante Christum percussis potuit significare compendiaria ratione Nomen alicuius qui Monetam curaret,*

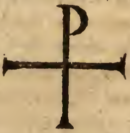
exem-

exempli gratia Christodori, Chrysaori, Chremetis, Chrysantij, Chrysippi. post Constantinum, solum nomen Domini Saluatoris: de quo Iulianus in Misopogone, & Historiæ Ecclesiasticæ Scriptores. num quæso nouitium est, multa in supellectilem Christianitatis vt ita dicam fuisse inuecta, quæ alias profanitatem subolverant? Crux ipsa, quæ nunc exornat imperantium frontes, fuit olim ignominiæ theca, & seruilium suppliciorum periodus & epitome. hæc ideo pluribus Vir Illustrissime quia memini, cum isthic essem, audire me Virum totius Antiquitatis bene peritum, qui in dubium reuocaret, fretus hac compendiaria nota, quæ cernitur in antiquissimis Nomismatibus, quod de Constantiniana

omnes nostri promiscue tradunt. Collaribus fugitiuorum eamdem imprimi consueuisse

monstrauimus olim in nostro Commentario de Ministerijs Seruorum. diuertit illa deinceps ad figuram rectam Crucis, ab illa vetere decussata, in hanc formam

vt Nummi veteres præseferunt. Neq; verò Crux ipsa non fuit in cultu ab ipso etiam æuo Constantiniano. præfert ipsam clarissime Nummulus æreus meus, in fronte Aræ data opera sculptam, adstante duplici Victoria, & Clypeo Aræ superposito. est autem Ara, Columellæ specie rotunda. Crux vero excisa non incisa, in fronte vt dixi, vbi Serta & Lemnisci Aram redimiunt more antiquorum. Hæc sunt Vir Illustrissime exordia veluti quædam eorum, quæ ego olim tumultuarie annotaui ad res sacras pertinentia. hæc tibi exhiberi par fuit, vt eo tandem reciderent, vnde te monente & adhortante manarant, Patauij. Kal. Ianuar. MDCXXII.

L. P.

L. P. ALOYSIO LOLLINO

EPISCOPO BELLVNENSI VIRO ILLVSTRISS. ET REVERENDISSIMO.

Epist. XXV.

Neæra memoria apud Rhamnusios, de qua tibi scripseram præteritis diebus, in marmore huiusmodi est. Mulier superne sedet ambitiose stolata. brachium dextrum exerit e tunica, cubito tenus, eodemq; erecto, manuq; admota uelum diducit a facie eo schemate, quo Pudicitia solet in ueteribus Nummis Augustarum. idemq; uelum descendit a gena, collo, & humero dextris transuersum ante pectus ad latus sinistrum, defluens undulatum ad usq; pedes imos. manus eiusdem læua innititur puluillo, tereti collumellæ imposito. pedem dextrum excipit suppedaneum, quod Etrusci immutatis paulisper uocis elementis uocant Soppidiano. *Neæra ipsa facie est satis liberali. marmor oblongum, quadratum & fornicatum in summo. sub pedibus mulie-*

ris in Corona Laurea, ut uidetur, hæc sunt incisa.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΗΝΕΜΕΣΕΙ
ΡΑΜΝΟΥΝΤΟΘΕΝ ΝΕΑΙΡΑ
ΑΘΗΝΑΙΑΧΑΡΙΤΟΒΛΕΦΑ
ΡΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Quæ nescio quis latine sic uertit.

Ob Libertatem.
ingratiarum actionem Nemesi
Rhamnusiæ Neaera
Atheniensis pulchri-palpe-
bra sacrum erexit

Et uero Neæra etiam apud Virgilium formosæ mulieris nomen est, Ecl. III.

---ipse Neæram
Dum fouet---

quæ forte illi compar fuit, quam Thelesinæ nomine celebrauit Martialis Lib. VI. LXXI.

Vrit & excruciat dominum Thelesina priorem.
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

ubi dominus ancillam quæ corpore placuerat

uide-

uidetur in Libertatem asseruisse, ut dominam haberet. Ipsa etiam profecto Nemesis ad Amatores maxime pertinuit, ut inquit Pausanias in Atticis : & Rhamusia virgo *nota est Catulli carminibus. Atheniensis igitur hæc nostra Nemesi, quæ Rhamnunte colebatur, memoriam sacrauit, ob libertatem adeptam, extortamq; domino amatori, superbo forte & impotenti. & hoc quidem meum somnium esto de Neæra. tu*

–interpres diuum, qui numina Phoebi
Qui Tripodas, Clarij Lauros, qui sidera sentis,
Et volucrum linguas & præpetis omina pennæ

Farc age *num merum somnium sit. Nemesis ipsius simulacrum expressit utriculo, recentis æui decus Apellesq; Albertus Durerus, seruata fere Pausaniæ descriptione. quod quidem uulgus Pictorum, pudendo errore, Famam uocat. Rotam Nemesi tribuit Ammianus Marcellinus extremo Lib.* XIV. *& Poetarum non nemo. Ornaruntq; ipsam hoc symbolo Amastriani, & Tyanæi, ut præseferunt ueteres eorundem Nummi, qui apud me sunt Aurelij Cæsaris, & Faustinæ Augustæ. Quod autem ad cognomen attinet Neæræ ipsius, quam nos uocaremus* di ciglia

gra-

gratiose, *notanda sunt quæ refert Athenæus Lib.* XIII. *Demetrium Phalereum Lampeto amicam suam hoc nomine appellasse, cum antea uti, scribit Diyllus, Charitoblepharos uocaretur. quod cognominis Adagiorum consarcinatores nescioquam recte, ex eodem Athenæo, ad ipsum Demetrium transtulerunt, in Adagio* Geometriam exercere in Cilio. *citauissent aptius Diogenem Laertium Libro* V. *& Hesychium Illustrium. Hæc omnia ut tu Pontificum eruditissime tuo suffragio comprobes mihi in uotis est id si fiet Cælum digito attingam, non tantum uertice. Patauij. MDCXX*III.

L. P. GABRIELI CAPRAE COMITI, ET CANONICO PATAVINO VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XXVI.

Q*Vod res patrias amas Vir nobilissime Ciuicam Coronam mereris, quod Eruditionem raro exemplo magni facis Lauream tibi adoptat vniuersus Litteratorum cætus.*

&

& vero Patria tua Vicetia eo loco est inter Italicas vrbes, vt non quouis calamo contenta esse posit. eius mihi Origines collectum ire, te quidem monente, consilium olim fuit, quarum hac Epistola gustum nunc delibo sub auspicijs multo amplissimi nominis tui. Qui eam fundauerint an Galli, an Troiani ambiguum est. Iustinus Libro XX. *ex Pompeio Trogo Gallos conditores adscribit. alij Troianos aut Venetos, de quibus accuratissimus Philippus Cluuerius Italicæ antiquæ Lib.* I. *Cap.* XVII. *& Introductionis Geographicæ Lib.* III. *Cap.* XXIV. *vtramq; sententiam amplexatus est Marcus Antonius Sabellicus insignis ille Rhetor Historicus, & Poeta, in Cratere Vicentino; qui post Euganeos recensitos ita infit*

Tempore iam ex illo facies mutata locorum
Castella in tumulis, altisq; in montibus arces
Argolicę posuere manus, Vicentia nondum
Pulchra fuit (namq; incerta it fama per aures)
Non insignis erat, sed erat sine nomine tellus.
Inde adeo multis se se voluentibus annis
Post Asiæ excidium, cōsumptaq; Pergama flāmis
Antenor patria profugus, per tela per hostes
Erutus: Hadriacis victor consedit in oris

Tum

Tum Veneti comites rerum, fortisq; futuræ
Troica signa ducis melioraq; fata secuti
Euganeum bello victum pepulere vetustis
Sedibus, & victæ dant iura, & nomina terræ.
Nec Venetis post longa quies, sed Gallia crebris
Motibus infamis, Alpes penitusq; repostas
Aspernata niues; subitis effusa procellis
Incautas euertit opes, atque ocia fregit.
Illa ferox bello, rebusq; elata secundis
Non prius abstinuit, victriciaq; exuit arma,
Finibus insessis, quam prædę in parte recepta est.
Hic vero incertum Veneti noua moenia prisci,
An Venetis mixti multo post tempore Galli
Fundarint auibus lætis, atq; omine læto.
Felices animæ quamuis odiosa vetustas
Nomina vestra tegat, semper mirabitur orbis
Formosam longe formosis moenibus vrbem
Quam vestræ statuere manus----

De nomine quæ traduntur, a Vicanis & centum Vicis, dubio procul inania sunt. siue enim Galli, siue posuerint illam Veneti, num credemus hos ipsos Latine locutos? minime vero. paria sunt quæ de Vinto nescio quo & Cane fabulantur, indigna prorsus, quæ doctas paginas obsideant diu. Ego sane si Vicetes aliquis, in tota ditione Antiquitatis numeraretur, illi ipsi adscriberem vrbis nomen-

menclaturam . neq; ſanè ab hac inflexione abeunt Nicetes, Alethes, Aceſtes, & Atheſtes . quorum etiam aliqui oppidis a ſe conditis nomina propria tranſcripſerunt . VICETIAM diſertè nominant quotquot ego viderim antiqua monumenta, lapidea, æreaue, quibus accedunt & Græci aliquot Scriptores. At quod tu VICENTIAM probas ego profectò non improbo . adſtipulantur enim Iuſtus Lipſius & Philippus Cluuerius . imo & Sabellicus ipſe non ſemel . & præcipue hoc carmine

—Sed quando ingens victoria fluxit
Rite meis votis Bacchumq; his vincere terris
Contigit: inde loco maneat Vicentia nomen.

Cetera, quæ ad Religiones, ad Magiſtratus, ad Viros celebres pertinent, alterius loci ſunt, maiore cura dicenda . Hic Vicentini Crateris (vti quidem inſcripſit Sabellicus, quemq; ego tibi indicaui) ratio aperienda eſt . aperiet autem ipſe, qui Litteris conſignauit maiorum veſtrorum Munificentiam Sabellicus, Lib. VII. *Exemplor. hiſce verbis*, audiuit Vicetina Ciuitas ex Rhetoribus noſtræ ætatis Sabellicum obſcuri adhuc nominis peregre tranſeuntem . ceterum dicendi facultatem

tem in eo admirata, argentea patera magni ponderis, & quod plus fuit Ciuitate donauit. *Et hanc Pateram in carmine Craterem maluit appellare veluti & alterum non minus nobilem Antonius Quærengus tuus, qui Romani carminis maiestatem & venustatem rara mixtura temparauit. tu interim vale uir nobilissime, & Pignorium tuum multis tibi nominibus obstrictum, amare perge. Domi. Kal. Iulij, in quas incidit olim Coronatio Romana Henrici* VII. *Cæsaris, Comitis Lucemburgensis, qui Monarchiæ præclarus artifex, in medio rerum gerendarum cursu haud multo post deficiens, Italiam & Venetiam nostram impacatas reliquit, anno ætatis uno & quinquagesimo, ut loquitur Mussatus nostras. Iterum uale. MDCXXIII.*

L. P. MARCO ANTONIO ROMITO I. CONSVLTO POLITISSIMO.

Epist. XXVII.

STationes designatas iter agentibus, militibus, & tabellarijs, in iuris vestri Auctoribus Mansiones appellari & tu obseruasti Ami-

Amice & alij non pauci. Arcadius enim Charisius in L. vlt. ff. de muneribus & honor. hæc habet; hi quoq; qui custodes ædium; vt archeotę, vel logographi, vel tabularij, vel xenoparochi (vt in quibusdam Ciuitatibus) vel Limenarchæ, vel curatores ad extruenda vel reficienda ædificia publica, siue palatia, siue naualia, vel MANSIONES destinantur *&c. Diuus etiam Ambrosius in Psalm. CXVIII. de Milite loquens:* si alio ambulauerit itinere, annonam non accipit, MANSIONEM paratam non inuenit. *in Itinerario, quod vocant Hierosolymitanum, a P. Pitoeo I. C. antiquis æquando, publici iuris facto, Mutationes & MANSIONES passim leguntur: & quandoq; etiam apud Antoninum. imò & Marosticæ agri vestri oppido, in veteri marmore in æde D. Floriani hæc legi audio.*

MARTINA CHARA CONIVX QVAE
VENIT DE GALLIA PER MANSIONES
L. VT COMMEMORARET MEMORI
AM MARITI SVI
BENE QVIESCAS DVLCISSIME
MI MARITE.

vbi raro exemplo mulier, longinquis ex oris proficiſcens, marito defuncto religioſa officia humanitatis & memoriæ cernitur exhibuiſſe. num autem hæc fuerit Chriſtiana ego non auſim definire. illa faciunt vt affirmem; veniſſe de Gallia, VT COMMEMORARET MEMORIAM MARITI SVI. celebris enim eſt, & perantiqua apud nos deſignatio Parentaliorum his verbis, COMMEMORATIO OMNIVM FIDELIVM DEFVNCTORVM; apud Vſuardum in Martyrologio, & in Romano preſertim. Manſio preterea habitationem ſignauit; vt apud Appuleium Lib. VIII. *Metamorphos. notante Helmenorſthio*, hac quoq; deteſtabili deſerta manſione. *Et hinc factum eſt, vt inſcriptionem epiſtolarum obſignatarum Manſionem vulgo appellemus, quod indicet vbi quiſque maneat. In ſacris etiam Libris extant hæ notiones huius vocis. Numeri Cap.* XXXIII. hæ ſunt Manſiones filiorum Iſrael. *& paulo infra*, iuxta caſtrorum loca, quæ Domini iuſsione mutabant. *en MVTATIONES & MANSIONES quas in Itinerario Hieroſolymitano ſuperius notauimus. Et hæc videntur fuiſſe ſignata caſtra penes Alcimum*

Aui-

Alcimum Auitum Lib. V.
Ergo vbi signatis sederunt milia castris
Armatusq; pedes vulgus vallauit inerme.
Quod autem CHRISTVS Dominus Ioannis XIV. *dicat,* in domo Patris mei mansiones multæ sunt, *id vero ad Conclauia, & Diætas domus referri debere nemo non videt. Tu interim recte vale, cum tuis omnibus Pataui MDCXXIII.*

L. P. NICOLAO CRASSO IVNIORI I. CONSVLTO VIRO CLARISSIMO.

Epist. XXVIII.

HVmana hominis pars, quæ ab humo nomen sortita in humum quotidie redit, exercuit ingenia Eruditorum sæculi nostri, & quidem ab his multa sunt dicta, multa enarrata, quæ facem præferunt densis tenebris Antiquitatis. multa vero adhuc restare annotanda & illustranda nosti tu Vir Clarissime, qui nobiles Græciæ Insulas, Cretam, Corcyram, Zacynthum, Cephalleniam non dicis

causa, vt pleriq; omnes faciunt, perlustrasti; sed gentium mores, instituta, legesq; Fisci Patronus & Patris tui, Regni Cretæ magni Cancellarij, Comes, accuratè obseruasti, vetustiq; æui reliquias acri cura eruisti, concinnasti, & digessisti; instructus magna peritia omnigenæ Historiæ, & Humaniorum omnium Litterarum. mihi sanè (vt hoc argumentum a puero vsq;, delectu aliquo sum prosecutus) Iustini aliquot verba scrupulum semper iniecerunt, vt doctos viros consulerem quæ illis esset mens, quouemodo caperent non ignobilis Historici verba. scribit enim Lib. XIX. dum hæc aguntur, legati a Dario Persarum Rege Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Poeni humanas hostias immolare, & canina vesci prohibebantur, mortuorumq; corpora cremare potius, quã terra obruere a Rege iubebantur. *&c. Scio Ioannem Kirchmannum Lib.* I. *de funer. Romanor. Cap.* II. *verborum collocationem transposuisse, reposuisseq; apud Iustinum*, mortuorumq; corpora terra obruere potius, quam cremare a Rege iubebantur. *verum cum ego abstineam ab hac metamorphosi, perpendo tamen*

Hero-

Herodoti verba, qui Lib. III. *narrans Cambysen iussisse, vt Amasidis cadauer cremaretur, adiecit impiè fecisse: Persas enim Deum Ignem esse arbitrari, ideoq; nefas esse deo depasci cadauere hominis. quamobrem Ignem inquinare arbitrati sunt illi ipsa morte acerbius, vt inquit nescioquis apud Suidam in voce* αὐθι *deq; hoc Ignis cultu apud Persas non est quod dubitemus, quando etiam ipse Ctesias, in excerptis Persicis, & Clitarchus apud Diogenem Laërtium id testati sint. Itaque in eam sententiam impellor, vt existimem Darium hoc iussisse in odium Magorum, quos ferè ad internecionem cæciderat. (hunc enim illum eumdem esse arbitror). qui etiam Festum Mago-phoniæ instituerit, cuius meminerunt Herodotus & Ctesias. Magorum autem institutum fuit Ignis veneratio, vti notat Maximus Tyrius, & e recentioribus Dalechampius apud Athenæum, Sirmondus ad Sidonium, & Otho Heurnius in Indico Cap.* XXVIII. *neq; sanè Persa non fuit & & Cambyses, qui vt vidimus cadauer Igni obiecit depascendum. Vel etiam (si tibi Amice non improbabitur) leni manu emendo Iustinum, vt videlicet scripserit;* dum hæc

aguntur, legati a Dario Persarum Rege Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Poeni humanas hostias immolare, & canina vesci prohibebantur, mortuorumq; corpora cremare, quæ terra obruere a Rege iubebantur. *hic nullam traiectionem verborum uides; imo percommodū sensum. At obnūtiantibus omnibus, quotquot ego uiderim, Exemplaribus, religio mihi est aliquid in Iustino mutare. Quocirca vulgatam lectionem sollicitandam non puto. tum quia Persæ corpora terra non obruebant, ut fusè explicat ex Agathia Lib. II. Heurnius loco citato; tum quia Rex, tactus forte odio Magorum, Cambysis etiam exemplo & alterius cuiuspiam ut uidimus penes Ctesiam, Poenis exteris hominibus aliquid uoluit indulgere. Hæc sunt ornatissime Crasse mea Criteria. tu Aristarchum agas oro; probesq; uel improbes prout animo tuo sederit. Vale, & Romito nostro elegantissimo dic a me multam salutem. Patauij. MDCXXIV.*

L. P.

L. P. NICOLAO FABRICIO PEIRESCHIO, REGIO AQVIS-SEXTIIS SENATORI, VIRO NOBILISSIMO ET ERVDITISSIMO.

Epist. XXIX.

SOmniorum *quæstio* magnus sermonum campus, magna disputandi materia est, *inquit nostras & vestras Petrarca, Vir ornatissime. fuit hac area, in qua decertarunt summorum virorum Ingenia, imo potius pelagus, vbi Natura, Doctrina & Superstitio diductis ac distentis uelis decurrerũt. Euentorum autem insignium & prædicatorum veluti sine numero pene est numerus, ita insignem hanc, cui describendæ calamum aptaui, Epistolam, Viri suo æuo magni, apponere uisum est, editam quidem alias, sed descriptã etiã nobis ex Codice manuscr. in mẽbranis qui fuit portio Bibliothecæ Pinellianæ, quam tu & ego florentem olim vidimus, & magnas plerasque prouocantem copia & raritate Librorum.*

MARSILIVS FICINVS FLORENTINVS BERNARDO BEMBO DOCTORI ET EQVITI, VENETORVM ORATORI CLARISSIMO. S. D.

Salue semper amice coelestis atque diui-

ne. ceteros quidem amicos partim mihi fors quædam obtulit, partem propria dedit electio. Bernardum vero Bembum mecum ab initio coniunxit coelum. diuina deinde Prouidentia mirabiliter confirmauit. coelum inquam. propterea quod eodem anno, eademq; die, sub eodem sidere nati sumus. diuinam præterea Prouidentiam nos inuicem deuinxisse ex eo potissimum assero, quod eo anno, quo primum Orator Florentiam accessisti, quarto fere ante accessum mense, mihi grauiter ægrotanti, statim post votum quoddam pro salute Deo diuæq; Mariæ suppliciter institutum, visus es, certe tum primum nobis notus in somnis, ante prorsus incognitus, vitam prosperamq; valitudinem polliceri. experge factus pene sanus breui prorsus conualui. Quinto post mense, qua die voto penitus satisfeci, eademq; hora, nostrum sponte primum adisti Gymnasium, magna comitante caterua. atq; ea forma, qua in somnis olim præuideram diuinitus salutasti. multaq; inter nos dicta tunc, factaq; sunt eodem prorsus pacto, quo somnians
vide-

videram : eodem anno tamquam religiosis votis vitæ redditus Librum hunc de Christiana religione composui. ergo lege feliciter amice coelestis atque diuine ; quem certe nobiscum coelum ipsum ligauit ab initio, deinde coelo excelsior religio religauit. Marsilius tuus hęc manu propria, idibus Iulij MCCCC LXXIX, in agro Caregio. *hactenus ille, vir doctrina & pietate conspicuus, cuius ea germana laus est, in eius Libris nihil inueniri, nisi quod summa cum virtute sit excultum, & magna cun sanctitate coniunctum vt in eodem manuscripto Codice testabatur Authographum hoc;* Marsilius Ficinus Florentinus Lectori in sola pietate S. D. Lege pia mente Lector nostrum hoc de pia fide volumen. si quid in eo laude dignum repereris Deum lauda; absq; cuius munere nihil est reuera laudandum. si quid minus tibi forte placuerit; noli rerum altitudinem diuinarum ex humani ingenij humilitate metiri. non enim ab humanis diuina, sed a diuinis humana dependent:

Manu propria.

Quo

Quo magis miror Leonardum Lessium insignem Societatis IESV Theologum Lib. II. *de Iustitia, & Iure, Cap.* XLIV. *Dubitatione* II. *num.* VI. *in fine, pronunciasse hac verba, in quibus modestiã non nemo desidere t*; hinc ferè omnes Platonici vel Magi fuere vel magię fauere. ideo vt etiam Marsilius Ficinus ab hac peste nõ fuerit omnino immunis, vt patet ex Li. III. de vita coelitus cõparãda. *Hui! Magus Ficinus. Tu esto arbiter pro munere, quo fungeris summa cum laude, vir illustrissime, qui maiorum doctorumq; memorias perinde ac rem sacram veneraris. Patauij. MDCXXV.*

L. P. ALBERTINO BARISONO

ABBATI VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XXX.

E*Go vero Te Vir Reuerendissime nisi amẽ & colam ferreus planè, & saxeus sim. cum Tu Patriam, & res patrias eo loci habeas, vbi res haberi par est dignas cultu, & veneratione.*

O duo

O duo prætereà tales Patauina tulisset
Terra viros!

Et sanè mirum est, cum amor Patriæ vnumquemq; alliciat eo successu, vt Vlysses asperrimos Ithacæ scopulos præferat contubernio Calypsus, inueniri tamen homines adeo bardos, quibus aliena tantum sapiant, vilescant sua. At te Ciue ter beatam Patriam nostram; qui res exteras & nostrates apprimè noris, qui Romanas & Græcas Antiquitates coniunxeris cum exacta notitia rerum Patauinarum, quas totas a carceribus ad metas non semel, neq; cursim perlustrasti. Et sanè habet Vrbs nostra magni conditoris & rerum gestarum gloria inclyta, non parua etiamnunc ornamenta, quæ hominem excultum politioribus Litteris queant cum fructu, & cum delectatione exercere. exemplo mihi sit vetus Inscriptio Rhamnusiana, quæ prostat in pariete fornicis prope Pontem quem appellant D. Benedicti. illius antiquum segmentum, quod est aspectantibus ad dextram, suppletum est noua recentioris lapidis adiectione, si Aldo Manutio credimus, ex fide vetusti Codicis. At illam religiosè, vt æquum fuerat, neq; illi exscripserunt qui res nostras attigerunt

gerunt, neq; exteri quantumuis docti, & eruditi. Manutius ipse bis peccauit, tum quia non pauca immutauit, tum quia rationes Ortographiæ suæ comprobare annisus est auctoritate segmenti recentioris. Smetius & Gruterus, decepti ab aliquo, qui exceperat oscitanter, deceperunt & ipsi alios, quibus hæc lustrare vel non contigit, vel non placuit. Andreas etiam Schottus V. Cl. qui omnem Antiquitatem callet, eamq; lotis manibus contrectare amat, Obseruationes suas, quas Humanas vocauit, hoc vetere monumento exornatas voluit, Lib. V. *Cap.* XI. *parum tamen & ipse felix in exscribendo. Describam igitur ego nobilissimum hoc cimelium, bona vtique fide. & accedam animo illustrandi, non carpendi consilio laudatam illorum industriam, qui opes nostras vel eruerunt, vel indicarunt. & sanè turpe est, hæc notiora aduenis esse, quam incolis, nescio quo malo Italiæ nostræ fato plaudente, & bona quæq; ingenia in Barbariei barathrũ secum raptante. Verum obnitamur qua licet: sitq; nobis, vt fortes viros decet, fatum in dextra. Ostendam autem primum quid peccatum sit in supplemento. deinde notabo quid pecca-*

peccauerint descriptores. tum autem conitar explicare quidquid erit operæ precium. In segmento recentiore qui AELIVS *semper fuit perperam* HELIVS *factus est ; & titulo* IMPERATORIS *numquam vsus , Imperator euasit . addamus P. Coelium & Balbinum ineptè disiungi . & quid , si scribendum fuerat* OPTVME, MAXSVME , & FAXSIT ? *& hæc quoad supplementum . Marmoris quod vetus erat descripserunt Smetius , Aldus , Gruterus , Schottus . mendosè omnes . Aldus pro* VIBVLLIO *substituit nobis* VIRBVLIVM *. pro* HANC ARAM: VTI; CETER; LEGIBVS; *supposuit* ARAM; VT; CE..RA; LEGIB. *Smetius & Gruterus haud multo melius in eodem argumento versati sunt . Schottus ipse , alienam fidem secutus , vt videtur , quod erat in marmore* PIO CO *fecit* PROCOSS. *quod erat* EEVNTE , *suppleuit* PRAETEREVNTE , *& alia ad eundem modum. Nos primi bona fide repræsentamus . Praire autem est dictare verba solemnia , quod Pontificum erat , vt patet ex Liuio nostro . Lib.* VIII. *& X. & Plin. Lib.* XXIIX. *Cap.* II. *Magmentum ; cuius meminere Arnobius Lib.*

VII.

VII. *adu. Gent. Varro L. IV. de L. L. & Festus (non MAGNENTVM vt visum est doctissimo Turnebo Lib.* XXII. *Adu. Cap.* VI *) est* quoddam pinguissimum extum, *inquit Ioannes Genuensis*, vel secũdum prosectum. Cornutus, quidquid mactatur, vel quidquid distrahitur dicitur Magmentum. ita narrat Hug. Papias etiam dicit, Magmentum alij pinguissimũ intestinũ, alij secunda prosecta. Cornutus vero quidquid mactatur vel distrahitur. *Prosiciarum autem extat mentio apud Arnobium. Festus* Prosicium quod prosecatum proijcitur. *Eodem fere sensu eruditissimus Sigonius, Libro* II. *de antiquo Iure Prouinciarum*, quæ vero exta valde aucta erant, ea Magmenta dicta esse arbitror. cujus vt sacrificalis vocis mentio est apud Varronem, Festum, & Arnobium Libro aduersus Gentes VII. & veteri Aræ inscriptione, quæ Narbone & Patauij legitur, in qua est, SI QVIS HIC HOSTIA SACRVM FAXIT QVOD MAGMENTVM NEC PROTOLLAT ID CIRCO TAMEN PROBE FACTVM ESTO. vouet enim aram ille, cum ea

con-

conditione, vt etiam si sacrificium Magmentum, id est exta aucta non ostendat, nihil tamen triste portendat. vnde Magmentaria vasa esse quidam putarunt, in quibus ipsa magmenta reponerentur. *impegit tamen & Sigonius ad hunc lapidem, cum veterem Inscriptionem appellarit, quæ pro dimidia tantum vetus erat. Leges quæ dicuntur & Regiones sunt Haruspicum sollemnia effata. quo spectat insignis locus M. Varronis Li.*VI. *de L. L. in princip. fere Libri. & hisce Regionibus aptabant præsides Deos, vti prolixe ridet Arnobius. Lib.* IV. *VTI SIS VOLENS PROPITIVS. Cato de R. R. Tit.* CXXXIV. Iane Pater te hac strue commouēda bonas preces precor, vti sies volēs propitius mihi liberisq; meis domo, familięq; meę. *neq; sanè aliter Liuius. Li.*XXIX. eę per manus succedētes alię alijs, omni effusa ciuitate obuiā, thuribulis ante ianuas positis, qua præferebatur, atque accenso thure, precantibus vt volens propitiaq; vrbem Romam iniret. *Coelium Balbinum quem diximus monstrauit nobis antiquus lapis apud Onuf. Panuinum, Ciu. Romana.*

VI.

P. COELIO. P. F.
SER. BALBINO
VIBVLLIO PIO
XVIRO STLITIB. IVDIC

&c.

Et alter apud Gruterum, MIX. *6. in quo legitur*

L. AELIO. CAESARE II
P.COELIO BALBINO COS

ex quo Fuluius Vrsinus in gente Postumia restituebat in nostra Inscriptione

L.AELIO CAESARE II

illud enim IMP. vt diximus absonum omnino est, Hæc abs te non improbari V. Reuerendissime votorum meorum summa est. ex Biblioth. nostra. XII. *Kal. Mart. MDCXXVI.*

L. P. IOANNI HIERONYMO BRONZERIO PHILOSOPHO, ET MEDICO, VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epist. XXXI.

P*Ersianum illud*

--o mores ? vsq; adeone

Sci-

Scire tuum nihil est: nisi te scire hoc sciat alter?
vti omnes interpretentur & ego noui, & tu nosti Amice. Dabis tamen ueniam, si ego deriuauero ad rem non utique improbandam in studijs nostris, Litterarum uidelicet Humaniorum. scire meum nihil est; nisi me scire hoc sciat alter, alter uidelicet, qui Censorem agat, qui probet, qui improbet; qui rectè dicta Chrisimo excipiat, qui perperam enunciata Obelo confodiat. Naua tu mihi quæso hanc operam hodie. & vide an Auctoribus aliquot feliciter medicinam fecerim. Marcellus vester Vir Inlustris, ex Magistro Officiorum Theodosij Aug. in carmine de Medicina hæc habet

Quodq; ab Idumæis vectum Seplasia vendunt,
Et quidquid confert Medicis Lalagæa Cataplus.

Quæ Cataplus esset hæc Lalagæa ego diu hæsitaui, cum præsertim eruditissimi viri, Iacobus Sirmondus in Notis ad Sidonium, & Gaspar Barthius Lib L. *Aduer. Cap.* VI. *legant diserte,*

E quidquid confert Medicis Lalagæa Cataplus.

quibus & adijcias Martinum Smetium in Prosodia, verbo Cataplus; qui tamen non Martiali, vt facit, sed Marcello, vel Vin-

diciano vt Barthio *placet , hunc versum ascribere debuit . At omnem mihi hæsitationem exemit mos probè cognitus veterum Librariorum , qui syllabas geminare consueuerunt vbi non erat opus , & non geminare vbi debuerant . Lego igitur hic*

Et quidquid confert medicis Lagæa Cataplus.

& erit Cataplus Alexandrina , de qua Casaubonus ad Suetonium . Lagæa a Lago Ptolomæi patre . Lucanus Lib. 11. *Nilum Lagæum appellat*

Qua mare Lagæi mutatur gurgite Nili.

& Lib. X.

—regnum Lagi Romana sub arma
Iret—

& eodem Libro de se Cleopatra

—Farij proles clarissima Lagi
Exul in æternum—

& in fine Libri proles Lagæa, *&* Regia Lagi. *Silius etiam Italicus Lucanum imitatus, Lib.* 1. *cecinit ,*

Terminus huic roseos amnis Lagæus ad ortus,
Septeno impellens tumefactum gurgite pontum.

Martialis Lib. IIX.

Hospita Lagæi littoris vmbra iaces.

Iuue-

Iuuenalis Sat. vi. *v.* 83.

Nupta Senatori comitata est Hippia Ludium
Ad Pharon,& Nilum, famosaq; moenia Lagi
Prodigia & mores vrbis damnante Canopo.

A Marcello transeamus ad Marcianum Capellam. hic Lib. IV. *in princ. Dialecticen producit ad consessum Deorum, aitq; fuisse illi* gestamen in manibus inopinũ, ac prorsus Gymnasijs omnibus incspertum. in læua quippe Serpẽs gyris imãnib. inuolutus.*& infra* .nimirum inquit Bromius, qui facetior est Deorum,eamq; penitus nesciebat, hęc aut (*non autem*) ex harenis Lybię anhelantis adducitur, quod & capillitiũ implexum docet,& amicitia venenorum,aut fidendũ forma copulã esse Marsicæ nationis. *quis non hæreat continuo in illis duobus verbis*, forma copulam? *ego aio legendum esse* pharmacopolã esse Marsicæ nationis. *nimirum Marsi apud vniuersam Antiquitatem famam sibi compararunt in tractandis Serpentibus: allusit Bromius ad Pharmacopolas circunforaneos, qui etiam hodie anguino contubernio instruunt pompam scenæ suæ. prætereo Hugonem Grotium hic, Hieronymum Columnam ad Ennij fragmenta,*

& Vmbronem Virgilij, VII. *Aeneid.*
Vipereo generi, & grauiter spirantibus Hydris
Spargere qui somnos cantuq; manuq; solebat.
vbi Seruius praeclarè. est vero permirum, quod scribit Eustathius enarrator Dionysij, scribere quendam, Romae Viperas Marsos vocari. at fefellit Eustathium & illum nescioquem originatio vocis & idiotismus. non enim Romae Viperas Marsos, sed Marassos appellabant, uti etiam nos hodie appellamus & Matheolus ipse ad Dioscoridem Lib. II. *Cap.* XVI. *testatur Marsos, qui se apud popellum iactant veluti gentiles Diui Pauli quem Vipera in Melita insula non laesit, Actor. Cap.* XXV. *Viperas Marassos vocare. At quid prohibet una & eadē opera etiam Prudentio ferre opem? is in Praefatione Libri prioris contra Symmachum luculenter uti solet explicat appulsum D. Pauli ad insulam, quàm diximus, excitatum ignem, Vipera morsum, & adclamationem insulanorum. mox allegorice Historiam transferens ad relationem Symmachi, haec habet*
Seps insueta subit serpere flexibus,
Et vibrare sagax eloquij caput.
Impressi hucusq; habuerūt quos ego qdē uiderī.

Spes

Spes insueta subit----

seps emendabat & rectè Latinus Latinius Viterbiensis eruditissimus Vir, ut me Romæ docuit Iacobus Sirmondus: est autem Seps quidam exiguus serpens, qui non solum corpus, uerum etiam ossa ueneno consumit, ut inquit Ioannes Genuensis. qui citat Lucanum in IX.

Ossaq; dissoluens cum corpore tabificus seps,

uocat autem Prudentius Viperam pro copia Poetica Aspidem, Hydrum, & Sepem. Cæcilia & ipsa est de genere Serpentum. ut patet ex Columella Lib. VI. *Cap.* XVII. *quam tamen Librarij apud Vegetium Lib.* III. *Mulomed. qui Columellam penè totum exscripsit, in Celiciam mutarant. e diuerticulo reuertamur in semitam, & Marcianum reuisamus, apud quem eodem loco Bromius ita argutatur,* Quod ni est, ex illius hami fraude colligitur, quod circulatrix pellacissima, & Metarũ Marsicarũ incola cõprobat. *hasce Metas Marsicas ego non probo: & repono Metas Murtias, famosas illas preconio Mercurij apud Apuleium Lib.* VI. *& dictis Seruij, Aen.* VIII. *ad illa*

Consessu Caueæ, magnis Circensibus actis.

Et has quidem Metas in suo Circo maximo

Pyrrhus Ligorius, adiuncta Aedicula Murtiæ, propè carceres locauit. in Circo autem ad Metas prostabant impostores, & circulatores. Ennius ipse commemorauit

---de Circo Aſtrologos

Iuuenalis Sat. VI.

Si mediocris erit; ſpatium luſtrabit vtrinque
Metarum, & ſortes ducet---

& infra

Plebeium in Circo poſitum eſt & in Aggere fatū

ad quæ carmina ne pigeat videre antiquum Scholiasten, qui meminit Circi, Circulatorum, & Spinæ Circi. legemus igitur: & Metarum Murtiarum incola comprobat. Hisce omnibus quæ dixi si Tu amice calculum candidum adieceris, erit vt gaudeam impendisse me horulas aliquot non malis Auctoribus emaculandis. Vale. domi meæ. III. *Kal. Mart. MDCXXVI.*

L. P. FELICI OSIO
HVMANIORVM LITTERAR. PRIMARIO PVBLICO PROFESSORI.
Epiſt. XXXII.

Q*Vod te Vir Cl. hac mea Epistola compellem ea causa est, vt tu qui helluo Libro-*

Librorum es, videas an ego ab irrisione vindicem subsannatorum, Dedicationes quas vocamus Ecclesiarum nostrarum. Iamprimum certum est, antiquos veræ Religionis exsortes dedicasse & ipsos Templa sua. & notat latè Brissonius Libro I. *Formularum. qui etiam meminit verbi sollemnis DEDICO, & DEDICABO; vt rectè habet Dedicatio Aræ, Salona Patauium translatæ, quæ in pariete affixa visitur, propè Pontem D. Benedicti. neq; aliud sibi voluit Horatius Carminum Lib.* I. *Ode* XXXI.

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates---

& Arnobius Lib. VI. *aduersus Gantes*. sed erras (inquitis) & laberis; nam neq; nos æra, neq; auri argentiq; materias, neq; alias quibus signa confiunt, eas esse per se Deos, & religiosa decernimus numina: sed eos in his colimus, eosq; veneramur quos DEDICATIO infert sacra & fabrilibus facit inhabitare simulacris *& infra*. quinimmo iure DEDICATIONIS impulsos simulacrorum coalescere iunctioni. *Neq; solum templa, & Simulacra dedicabant illi, sed & Vrbes, Ther-*

mas, *Balineaue*, *&* *reliqua publica opera*. *Idatius Episcopus in Fastis*, His Consulibus dedicata est Constantinopolis die v. Idus Maias. *quo die Menologium habet* ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΕΩΣ. *quibus concinit Genebrardus*. *Dedicatio igitur Constantinopolis erit dies natalitius eiusdem*. *quo forsan die cudebantur Nummi ærei minuti cum eius Vrbis imagine*, *veluti & Romæ*: *qui & nunc copiosissimi eruuntur*. *& rem ipsam fusè admodum narrat Zonaras*, *Annalium Tomo tertio in principio*. *Ex quo discimus non primum iactum lapidis fuisse Dedicationem*, *sed perfectionem operis ad fastigium consummati*. *& huc pertinent Natales Vrbium*, *qui leguntur non infrequentes*. *de Thermis idem Idatius*. His Consulibus Thermæ Carosianæ dedicatæ sunt. *de Balineo vetus Inscriptio Nouariensis a Paulo Gallerato edita* *BALINEVM QVOD VI CONSVMPTVM FVERAT &c. PECVNIA SVA RESTITVIT ET DEDICAVIT*. *de Statuis clarorum virorum Suetonius*, *Augusto Cap*. XXXI. itaq; & opera cuiusq; manentibus titulis, restituit: & statuas omnium triumphali effigie, in vtraq; Fori sui

por-

porticu dedicauit. *Arcus & Fornices triumphales inſcribuntur et ipſi paſsim DICATI, vel CONSECRATI. & hæc apud Ethnicos, qui multa communia habebant cum Chriſtianis, vt animaduertit doctiſsimus Annalium Eccleſiaſticorum Scriptor, To.* I. *Anno* XLV. *pag.* 327. *editionis Romanæ: & a quibus multa ad Chriſtianam pietatem translata ſunt, vt idem Baronius aſſerit, eiuſdem Tomi pag.* 520. *veluti etiam ipſa templa, quæ erant prauæ Religionis officinæ, & impietatis asyla, in Baſilicas quandoq; tranſierunt. Magnus Felix Ennodius (quem Innodium appellat Arnulphus Epiſcopus Lexouienſis) Dictione* II. credo ego vos, fratres cariſsimi, tota mentis cura venerari, quod in loco hoc, manente Templi nomine, vetus perierit pro religione cultura: quod Delubri reuerentia fugatis inſtituatur libaminibus, quod ſacrarium appellatur merito, poſtquam ſeniores hoſtias abiurauit, & in adolendi mutatione ſacrificij, diuinæ Aedis nomen aſſumpſerit. *Apud Hebræos Dedicatio antiquiſsimi fuit inſtituti, vt tradunt Vualafridus Strabo, de Rebus Eccleſiaſtic. Cap.* IX. *& Rabanus Maurus, Lib.*

II.

II. *Institutionis clericor. Cap.*XLV. *nec non &* *Sigonius Lib.*III. *de Rep. Hebraeor. Cap.* XVI. *a quibus hausisse nostros nemini , arbitror , dubium erit. ad nostras autem quod attinet, qui ad satietatem volet haurire, is adeat doctissimum Ioannem Stephanum Durantum, de Ritibus Ecclesiæ Catholicæ Lib.*I. *Cap.*XXIV. *quibus adiici possunt Idatij eiusdem verba itidem in Fastis*, His Consulibus dedicatum est Constantinopoli Dominicum die XV. Kal. Martias. *Dominicum autem sacra ædes est, vt ante Baronium in Martyrologij notis, explicat vetus Itinerarium Hierosolymitanum, cuius hæc sunt;* ibidem modo iussu Constantini Imperatoris Basilica facta est, id est Dominicum miræ pulcritudinis. *Pompa ipsa Dedicationis Christianæ luculenta extat apud Venantium Fortunatum Lib.* III. 4.

Conuocat egregios sacra ad sollemnia Patres
&
Hinc te Pontifices circundant, inde ministri;
  Cingit te totum, hinc honor inde fauor.
Clerus & ecce choris resonat, plebs inde choraulis
  Quisq; tuum votum qua valet arte canit.
&c, vt non ab re dixerit Alcuinus Flaccus Caroli

roli

roli magni præceptor, Commentario Lib. V. *in Euangelium Sancti Ioannis , Dedicationem Templi ad tempus vsq; Dominicæ Incarnationis obseruatam fuisse* , quæ etiam salubri consuetudine in Ecclesijs Christi seruari moderno tempore dinoscitur . *neq; vero Alcuinus barbarè vsurpauit Ecclesias Templorum , aut Basilicarum loco ; Saluianus enim Massiliensis non semel vsurpauit . Illud etiam disquisitionem tuam meretur , quare Vitruuius Lib.* II. *Cap.* VIII. *dicat nefas esse dedicata remoueri , cum remouerit Plinius Lib.* X. *Epist.* LIIX. *&* LIX. *& id ex rescripto Imperatoris Traiani . & an Dedicatio nouitatem indicauerit , veluti apud Hygenum , de Limitibus constituendis legitur ,* ab agrorum noua dedicatione culturæ *colonias dictas esse ; & apud Ennodium Dedicatio Auditorij ; & Calices dedicati in Epistola Hadriani Augusti, apud Fl. Vopiscum in Saturnino . Insolens præterea huius verbi notio me sollicitat , qua vtuntur Appuleius Lib.* III. *de habitudine Doctrinæ. Platonis , & Goffridus Abbas Vindocinensis Lib.* III. *Epist.* XXVII. *ille enim Qualitates Dedicatiuas & Dedicare pro Affirmatiuis , & Affirmare ; hic Dedicare pro*

com-

commendare & confirmare vſurpant. Hæc ideo ad te V. Cl. pluribus fortè quam ferat modulus Epiſtolæ familiaris; non quidem vt doceam, ſed vt docear abs te, cui intermina Lectio patefecit intima omni-fariæ Eruditionis. Domi. MDCXXVI.

L. P. IOANNI THVILIO
HVMANIOR. LITTERAR. PVBLICO PRIMARIO PROFESSORI.
Epiſt. XXXIII.

NOn omnino inſcitè Hirundines olim Cycnos arguebant, propterea quod canendi artem nollent in publicum proferre, ſed pratis ſolum, fluminibus, & Zephyro canerent. occultæ muſicæ vetus eſt dictum nullum eſſe alicubi commodum V. Cl. cuius ego præcepti memor ſi quid in arculis meis pluteiſue latet, id omne conſilium eſt tranſcribere publico bono, vt docti homines quos Editionis fortuna deſtituit uolitent aliquando per ora virum, & poſtuma hac fama perfruantur merito iure. vtinam vero quod ego tenuita-

ti

ti meæ impero, id exequantur alij copiosi & locupletes, qui Bibliothecas (nisi Bibliotaphia malimus appellare) refertissimas habent ineditis bonorum Auctorum fœtibus, eo consilio, vt in compedibus habeant immortalia monumenta Ingeniorum, donec illa ignis fortuitus redigat in fauillas, vel uis maior hostilitatis alio auertat. Hisce nos precemur bonam mentem. tu interim hæc habe in fercula prima eius Mensæ, quam tu Musarum Triclinio præfectus strennè apparas accolis Parnassi. Tranquillus Molossus uixit auorum nostrorum memoria. Cremonensem facit Gyraldus. ego Casalensem arbitror; ut i etiã ad me scripsit olim Vir Nobilis Petrus Antonius Tollētinus Canonicus Cremonensis, qui recentem Historiam si quis alius amauit, & in precio habuit. illius apud me sunt Epigrammata, Odæ, Elegiæ, inedita omnia. excerpsi autem hæc in gratiam tui.

De Naue Farnesii.

Si meruit coelum quæ vexit Iasona puppis
  Ausa per ignotas currere prima vias,
Qua vehitur Diuum superæq; Vicarius Aulæ,
  Nobilis & toto maximus orbe Leo,
Hæc vna ante alias, tanto victore beata.

Quo

Quo tandem fuerit digna carina loco ?
uidetur autem hæc nauis uectaſse Leonem in Lacu Vulſiniensi , in quo tractu ut aſserit Paulus Iouius Lib.IV. Vita Leonis X. Alexāder Farneſius Cardinalis Pontificem excipere ſolitus, frequentes uillas atq; pratoria ingenti ac erudito ſumptu paſsim exedificarat. neq; alia de cauſa uidetur cecinisse quæ proximè ſubnotamus

In Aduentu Leonis Pont. Max.

Hunc quicumq; vides factum de frondibus Arcū
Forſitan ignoras ſerta quid iſta velint.
Frondibus ornantur magnorum Templa Deorū,
Dum celebrat lætos Martia Roma dies.
Fronde renidet Hymen, gaudet Victoria fronde;
Lætitiæ ſemper conuenit illa nouæ.
Cura Deum manifeſta Leo, quo pręſide rerum
Felicem terris credimus eſſe Iouem :
Viſit Alexandri Farneſia tecta, decetq;
Tam feſtum læta fronde virere locum.

item

Ad Leonem Pont. Max.

Cum placidam veris faciem nouus extulit annus
Floribus & læto gramine ridet ager.
Læta quod eſſe vides frondentibus atria ramis;
Tota domus vernat te veniente Leo.

Illa certe locum & occaſionem deſignant

De

De Lacu Vulſino.

Ocia cum Nymphis vitreo Vulſinus in antro
Dum capit, & lætos ſpectat agitq; choros,
Pulſari liquidas feſtis clamoribus vndas
Senſit, & ex imo ſuſtulit ora lacu.
Vtq; ſuas vidit certamina tanta per vndas,
Et volitare citas per vada ſumma rates,
Imperio maris inſani ſibi gaudeat inquit
Perpetuiſq; regat turbida regna Notis
Neptunus, cui Scylla rapax, cui ſæua Charybdis
Naufragijs miſeras terreat vſq; rates.
Per mea vel paruis innoxia regna carinis
Ludere dum proceres, Pontificeſq; iuuet.

quæ ſane carmina feſtiua, arguta, & concinna mihi videntur, & indigna Lilij Gyraldi Critica nota: cum Lib. 1. *de poetis noſtror. temporum pronunciauit, Tranquillo Moloſſo Cremonenſi nondum planè apertam eſſe viam; pleno tamen gradu ad illam contendere: niſi quid euntem impediat.*
Hæc quæ ſubdo grauia ſanè ſunt, non ſine aculeo.

Epit. Hadriani Pont. Max.

Quod bonus & recti cuſtos, quod pacis amator,
Correctorq; Aulæ luxuriantis eras,

Sci-

Scilicet hac vna ex causa vir sancte peristi,
Vixisses annos Nestoris improbior.

Aliud.

Longior in terris ætas tibi sancte fuisset
Præsul ad innumeras prodita Olympiadas,
Si male vixisses. breuius tibi contigit æuum,
Exemplum raræ quod probitatis eras.

Distichon hoc, & ipsum cnm Antiquitate paria facit

De Lusco.

Luscus habet nũmos, habeat, dum, quod facit, idẽ
In medio sitiat Tantalus Eridano.

Ex hisce paucis tu poteris coniectare quãti precij sint reliqua. illa sanè Typographum operiuntur quempiam, & illum quidem amãtem publicæ rei, non gestientem loculos implere. quos tamen ex huiusmodi merce nemo feret inanes. Eiusdem generis sunt apud me non pauca, velut Publij Augusti Gratiani Odarum Liber vnicus; Bartholomæi Fusci Leonici carmina; Hieronymi Vallensis Patauini carmina; Andreæ Nauagerij aliqua, omnia typis destinata. tu vale; & Musas cole. Domi. MDCXXVI.

L. P.

L. P. CHRISTOFORO FORSTNERO VNIVERSAE HISTORIAE CONSVLTISSIMO.

Epist. XXXIV.

*QVod de loco Taciti, Vir doctissime & nobilissime, Lib.*XI. *Annalium aurem vellis, id vero gratissimum est. non quod ego is sim, cuius Tu censuram expetere magnoperè debeas, sed quia pateat hinc mihi campus, in quo & tibi obsequar, & ea perdiscam, de quibus vos magni in re Litteraria Antesignani meritò dubitatis. locus est de Censu Claudiano. in quo Tacitus tradit censa fuisse Ciuium* LXIX. *centena, &* XLIV. *millia. immanem numerum inquis. & sanè videtur. Verum I. Lipsius in Commentario ad Tacitum non dubitat, confirmatq; ratione & calculo Cassiodori, qui (vt ipse ait) exprimit sexaginta nouem centena millia. imo & Lib.* I. *de magnitud. Rom. Cap.* VII. *tuetur hunc numerum, & Lib.* I. *Elector. Cap.* XXVII. *vtrobiq; aduocans in testem lapidem Ancyranum, qui continet Breuiarium rerum ab Augusto gestarum, vt nosti. Lipsio*

sunt qui adstipulentur, *veluti Hadrianus Politus*, *qui Tacitum Italicè vertit*, *& alij*.: *At vndè hauserit Lipsius*, *quem adfert calculum*, *Cassiodori*, *ego sanè non video*. *est apud me triplex Cassiodori Chronici editio*. *Prima Basiliensis*, *edente Ioanne Cochleo*, *anni MDXXIIX*. *secunda Panuiniana*, *Veneta*, *anni MDLIIX*. *tertia Aureliensis*, *Brossei*, *anni MDCXXII*. *hæ singulæ constanter habent*, inuenta sunt Ciuium Romanorum centena millia.& XLIV.*alias XLIII*. *Panuinius tamen voluit quidpiam deesse in his verbis*, *vt inter-punctionè testatus est*: & inuenta sunt Ciuiū Romanorum ... centena millia, *& XLIV*. *A Libris sanè manuscriptis nihil iuuamur*; *cum Vaticanus*, *& Medicæus inter se pugnent*. *ab alijs Historicis nihil opis suggeritur nobis*. *Lapis ille verè Lapis Mazochij f.* 24. *TEMPORIBVS CLAVDII TIBERII FACTA HOMINVM ARMIGERVM OSTENTATIONE IN ROMA SEPTIES DECIES CENTENA MILLIA LXXXVII*. *& ideo Lipsio merito suspectus*; *mihi sanè videtur adulterinus*, *& plumbei nesciocuius hominis purum putum commentum*.

illa

illa enim FACTA OSTENTATIONE IN ROMA. *mera Italica sunt*, fatta la mostra in Roma. *Inscriptio Ancyrana descripta nobis ab Augerio Busbequio, & primum euulgata ab A. Schotto, tum a Lipsio, Casaubono, Grutero, Rutgersio certatim edita habet constanter sub Augusto, Cap. ii. & quidē non semel* CIVIVM ROMANORVM CENSITA SVNT CAPITA QVADRAGIENS CENTVM MILLIA. *At census ille Claudianus proculdubio, maior fuit. ita sanè. In hoc tumultu sententiarum dissidere procliuius mihi est, quam deliberare cui me parti ad dicam. Gordius hic nodus alium Alexandrum opperitur, cui suppetat iuuenta feruidior, & recentior a studijs animus. Tu ille es Vir Clarissime, cui hæc adorea debetur. Vale, interim & me ama. Domi. XV. Kal. Sep. MDCXXVI.*

L.P. IO. HIERONYMO BRONZERIO PHILOS. ET MED. VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epist. XXXV.

Næ tu Lucianum, amice, si non superasti, at exæquasti in festiuo & iocoso Ipernefelo tuo. bone Deus? quantum Salis, quãtum Italici aceti, quantum eruditionis & Doctrinæ huic Libello aspersisti? te felicem huiusmodi Ingenio, me tanto patrocinio fortunatum. Hermidorus sanè & tu Dafnidium seruastis, digni vtique Corona Ciuica, quam vobis pertexat Veritas, imponat Humanitas. Animus etiam nunc meminisse horret Tragoediarum, quas in me concitarant malus Liuor, & absurda Imperitia. verum hæc & alia ego

Tradam proteruis in mare Creticum
Portare ventis-----

Illud probè dictum est abs te non vacare Apollini, post Antipodas repertos, descendere de curru, & secedere in Parnassum ad visendas Musas. Antiquitas enim quotidie illum, ad vesperam, in Thetydos cubilia se recipientem fingebat. Ipse apud Ouidium. II. Metam.

Tunc

Tunc etiam quæ me subiectis excipit vndis,
Ne ferat in præceps, Thetys solet ipsa vereri.

Et hinc Thetyn appellat phoeboea cubilia Silius Italicus Lib. III. *Et Iuuenalis commentus est per quam ridiculè Sat.* XIV.

---Herculeo stridentem gurgite Solem.

Quod vetus Interpres ita explicauit, Gaditano Oceano Sol mergés stridet, vt si ferrū candens in aqua tingas. *sceptra Pædagogorum! Quam verè scripsit D. Augustinus,* I. *Confession, Cap.* XII. *Vela pendere in liminibus Grammaticarum Scholarum; sed non illa magis honorem secreti, quam tegumentum erroris significare. Verum cupio tu mihi dicas aliquando qua ratione Phoebus apud antiquos Parnassum nonnumquam incoluerit, in contubernio Musarum; cum interdiu semper aurigam egerit, & noctu apud Thetyn diuersatus sit. exquire hoc amabo ab Astræa siue Mercurio tuis. Sidonius sanè Apollinaris, poeta elegans & eruditus, in curru Phoebeo Musas locat Carm.* XXII.

Ibant Pimpliades pariter, mediumq; noueno
Circunsistentes vmbrabant syrmate currum.

persequitur autem

Pendet per teretes Tripodas Epidaurius anguis,

Diffuſus ſanctum per colla ſalubria virus.

ego ſanè vidi in vetere Nummo anguem extantem e Cortina, at non pendentem per teretes Tripodas. alioqui Cortinis XV. *virorum Delphinus in sũmo reponebatur, vt notat Seruius ad illa* III. *Aeneid.*

—patrias obtruncat ad Aras.

& patet ex Nummis argenteis Vitellij Augusti. Tu vale nugarum ſatur. Domi, MDCXXVI.

L. P. IOANNI RHODIO DANO EXCONSILIARIO NATIONIS GERMANICÆ PHILOSOPHORVM ET MEDICORVM. V. CL.

Epiſt. XXXVI.

Armorum ſonitum toto Germania cælo
Audijt; inſolitis tremuerũt motibus Alpes

Libet enim te affari V. Clariſsime carminibus maximi Poetarum in argumento non prorſus diſsimili. Germania ſanè veſtra, non quidem toto coelo, ſed tota terra armorum fragorem experitur; & non Al-

pes sed Italia nunc nuper haud omnino insolitis contremuit motibus. eos tibi nunc recensere decreui, tibi qui res nostras amas (vt vt peregrinus scies) qui varia Eruditione pectus exornasti, qui ingenium Philosophicis Medicisq; Exercitationibus excultum habes. Apulia, quæ & Daunia, portio Regni (vt nunc vocamus) Neapolitani est. nostri Apuliam planam vocant, a terrarum latè patente planitie. ab exoriente Sole habet Apuliam Peucetiam, quæ nunc est terra de Bari; *ab occiduo latere Aprutium; a meridie limes illi est Apenninus; a Septentrione fluctu Hadriatico pulsatur. Regio est triticeæ messis feracissima, & Gargano monte illustris. In hoc tractu terrarum, hoc anno MDCXXVII. die* XXX. *Mensis Iulij, circa Meridiem, terra altius concussa, Oppida Sancti Seueri, Sancti Pauli, Serræ Capriolæ, Prucinæ, Ripaltæ, & alia non pauca, neq; ignobilia subsederunt penitus; vestigijs relictis paucis omnino. Mons alicubi e terra repente extitit. Lacus Lesinensis viginti millium pass. ambitu illico exaruit. Pelagus retrocedens, mox insilijt, omnia per tres horas ad stragem & vastitatem*

composita, visa & audita. mortalium magna cædes illinc renunciatur: ædificiorum desolatio, magna rerum omnium confusio. Seneca olim talia descripsit, regionis ab hac non longe dissita mala: hoc malum latissimè patet, ineuitabile, auidum, publicè noxium. non enim domos solum, aut familias, aut vrbes singulas haurit, sed gentes totas, regionesq; subuertit: & modo ruinis operit; modo in altam voraginem condit: ac ne id quidem relinquit, ex quo appareat, quod non est, saltem fuisse; sed supra nobilissimas vrbes, sine vllo vestigio prioris habitus, solum extenditur. *non expressisset aptius penicillo. Et sanè Italia nostra leuiter concussa, mea memoria est, non tota, sed regionatim vt ita dicam. Anno* MDXCI. *die* X. *Iulij, hora prima supra vigesimam apud nos. veluti &* MDXCIII. *die* XXVIII. *Maij. &* MDCIII. *die* XXVI. *Februarij: &* MDCXXIII. *die* VII. *Octobris:* MDCXXIV. *die* XIX. *Martij.* MDCXXVI. *die* XXV. *Ianuarij. at hæ vibrationes fuerunt potius, quam concusiones, & hiatus. At anno huius seculi duodeuigesimo, oppidum Piurij in Rætia Mons imminens op-*

pres-

presſit; & Argentam in agro Ferrarienſi ſecus Padum, terræ dehiſcentis ſinus excepit annis abhinc quattuor. & id quidem nocturno tempore, quo improuiſior grauiorq; peſtis fuit, *vt ipſius Taciti verbis vtar. Afflictis oppidis vt vidimus, id ſolum restabat; vt Prouincia aliqua euerteretur, nec ſenſimus diu dilatum. Terra, quod proprium videbatur habere, ſtare dedidicit, fundamenta vrbium diſceſſerunt, titubaruntq; & ſtatim Cereris regnum, & meſsium theſaurum perdidit ipſius terræ labes. terra, quæ altrix, quæ ſtabilis, quæ mater audijt ſemper, illa eadem viros, mulieres, ædificia, non vna ſtrage raptauit, inuoluit odio pluſquam nouercali. neq; vero adeo me ludit amabilis inſania, vt tibi cauſas huiuſce mali afferre velim. noſti enim tu ſpiritus interceptos, & caua terrarum hæc facinora patrare. addo etiam aquarum calentium venas, & ſcaturigines fontanas Thermarum, quarum aliquam copiam alias in illo Apuliæ tractu fuiſſe euincit nomen Thermularum, hodie Termoli, quas recens hic internus turbo corripuit, noſti autem illa Martialis Lib.* VI. 42.

Etru-

Etrusci nisi Thermulis laueris
Illęsus morieris Oppiane.
Nec est profecto quod non timeamus & nos, superuenturam nobis cladem aliquam (quod Deus auertat) a contactu vicinarum Aponi Thermarum, & instabilitate suspensi & vitium quotidie facientis soli. Nimis enim ex vero scriptum reliquit magnus vir. omnia eiusdem sortis sunt, & si nondum mota tamen mobilia. hunc fortasse in quo securius consistis locum, hæc nox, aut hic ante noctem dies scindet. vnde scies an melior eorum locorum conditio sit, in quibus iam vires suas Fortuna consumpsit, & quæ in futurum ruina sua fulta sunt? erramus enim si vllam terrarum partem exceptam, immunemq; ab hoc periculo credimus. *& inferius.* circuit fatum, & si quid diu præterijt repetit. *hæc ille Natural. Quæstion. Lib.* VI. *in principio, cum terræ motus magna strage, Regulo & Virginio Coss. Campaniam vastasset. Neq; diuturnum sanè annorum spatium hanc nobis memoriam eripiet, afflictæ Vrbis & Regionis ab hac lue. anno siquidem* MCCCCXC *nocte quæ præcesśit Conuersionem S. Pauli, hæc*

hæc vis Patauium non perfunctorie læsit. & inde accidit, vt etiam hodie Festum illum diem vulgo a terræ motu indigitemus. quod etiam fortè originem traxit a vetustiore concussione, quæ eundem diem Anno MCCCXLIIX. *nobilitauit, referentibus Alberto Argentinense, & Ioanne Villano Lib.*XII. *Cap.*CXXI. *qui Patauium singillatim nominat, Venetias præterea, Pisas, Aquileiam, & tractum Foroiuliensem, Germaniamq;. Verum ominemur lætiora, & componamus nos ad omnia quæ inciderint fortiter & vt viros decet ferenda.* in ea enim tempora nati sumus, quibus *(vt aiebat magnus vir nostras)* firmare animum expedit constantibus exemplis. *Vale vir amice. Domi. in Musæo MDCXXVII.*

L.P. GVLIELMO SOHIERO BELGÆ VIRO NOBILITATE, ET ERVDITIONE PRAECELLENTI.

Epist. XXXVII.

R*Ectè sentis Vir nobilissime (vt sentiunt alij pleriq; omnes Reipublicæ Litteraria*

esset annorum nitidiq; Mundi sator, *vt canit idem ipse Hispanus Poeta, Lib.* x. 28. Annorum sæcliq; caput *inquit incertus itidem Vates, in Pictura Mensium. deinde illud SER ad Tribum Sergiam pertinere arbitror; illorum AETOR AED prorsus nescius. quod enim concinnator Indicis Gruteriani SER. ACTOR legit manifesta hallucinatio est. Torques maior designat, vt ego censeo, Milites quos Vegetius & eius Epitomator Modestinus appellant Torquatos duplares,* quibus *(inquit Vegetius Lib.* II. *Cap.* VII.*)* Torques aureus solidus Virtutis premium fuit, quem qui meruisset præter laudem interdum duplas consequebatur annonas: duplares duas, simplares vnam. *Torquis autem figura cernitur in veteribus Nummis. in Denario primum L. TORQVATI, vt animaduertit F. Vrsinus in gente Manlia: & quidem in ora ipsius Denarij tum in nummulo æreo, quem ego alias vidi, & exhibetur ab Antonio Augustino Dial.* I. *Antiquitatum, editionis Romanæ, specie* Dracunculorum *semet respicientium, caudis connexis. Et hanc eamdem speciem exprimit antiquum marmor, cuius mihi olim*

copiam

copiam fecit vir nobilissimus, idemq; in litteratos omnes propensissimus Nicolaus Fabricius Peireschius, Regius in Aqui Sextiensi Curia Senator,

TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS DVOBVS

Nostrum vero Marmor habet C. Iulium donatum fuisse TORQVE MAIORE, ob annonas fortè duplares. Notandum autem est, Bellum Delmaticum dici, non vitio Quadratarij, sed recta scribēdi ratione, licet usus nūc Dalmatiā ferat & Dalmaticū. Velius sanè Lōgus in Libello de Ortographia sic habet; placet etiam vt Delmatiam, non Dalmatiam pronunciamus, quoniam a Delminio maxima Ciuitate tractum nomen existimetur. *& Aurelius Victor, ex editione Andreæ Schotti V. Cl. de P. Scipione Nasica scribit,* Consul Delminium vrbem Delmatarum expugnauit. *Ita etiam præfert ænea Tabula, quam edidit F. Vrsinus in Gente Pomponia, in qua recensentur Pedites & Equites, qui militant in Chorte* III. *Alpinorum, & in* VIII. *Voluntariorum Ciuium Romanorum, qui peregrinæ conditionis probati erant ET SVNT IN DELMATIA. Nummus*

mus quoq; aereus extat apud me ita inscriptus FL. DELMATIVS NOB. CAESAR; *illius nimirum Delmatij, quem Dalmatium Scriptores omnes perperam appellant, quiq; filius fuit Anniballiani fratris Constantini Magni. cuius nomen Adolphus Occo ex Velio Longo nititur eruere, nescio quam bona fide. Codex enim Romanus, & editio Iuniana Lectionem Occonis respuunt omnino. De bello autem quod Tiberius cum Delmatis gessit, consulendus est Suetonius, in Tiberio Cap.* IX. ex hinc Rheticum, Vindelicumq; bellum, inde Pannonium, inde Germanicum gessit. Rhetico atq; Vindelico gentes Alpinas; Pannonico Breucos, & Delmatas subegit. *ex quibus Suetonij verbis elicimus oeconomiam militarem, quæ apud Romanos fuit, cuiusq; uestigia retulimus ex ænea Tabula proximè citata, in qua Cohors* III. *Alpinorũ in Delmatia militabat.* OB HONOREM IIVIRATVS. *Vlpianus in L.* 1. *ff. de albo scribendo;* sed si Lex cessat, tunc dignitates erunt spectandæ, vt scribantur eo ordine, quo quisque eorum maximo HONORE in municipio functus est. puta qui DVVMVI-

RA-

RATVM gesserunt, si hic honor præcellat *&c. Paulus in L.* VII. *ff. de Decurionibus*, is qui non sit Decurio, DVVMVIRATV, vel alijs HONORIBVS fungi non potest. *Appuleius in Apologia quam uocant primam;* in qua Colonia Patrem habui loco principe DVVMVIRALEM, cunctis HONORIBVS perfunctum. *Festus Rufus Auienus, in ora maritima, de Tartesso loquens*

At vis in illis tanta, vel tantum decus
Aetate prisca sub fidę rerum fuit,
Rex vt superbus omiumq; præpotęns,
Quos gens habebat forte tum Maurusia,
Octauiano Principi acceptissimus,
Et Litterarum semper in studio Iuba,
Interfluoq; separatus æquore
Inlustriorem semet Vrbis istius
DVVMVIRATV crederet---

Duumuiri autam erant Magistratus in Colonijs, vt ostendit Cicero in Agraria. II. cum ceteris in Colonijs Duumuiri appellentur, hi se Pręτores appellari volebant. *notat autem ibi pluribus uerbis superbiam Campanam, quæ Romam æmulari Prætura,*

Li-

Lictoribus, Fascibus, & reliquo apparatu constituerat. Quod hic noster CVM LIBERIS SVIS Posuerit, id uero non est ociosum. ad filios etenim transibat honor Duumuiratus Patris ipsius, ut uidimus proximè apud Appuleium; & magna fuit semper uis in exemplo paterno ad capessendas Religiones, ut innuit cum irrisione Iuuenalis Sat. XIV.

Quidam sortiti metuentem sabbata Patrem
Nil præter nubes,& Cœli numen adorant·
Nec distare putant humana carne suillam
Qua Pater abstinuit---

Abstineo pluribus, ne te inaniter fatigem in re satis obuia. Tu Vale,& hæc pauca obseruãtiæ erga te meæ testimonia æqui boniq; consule. Domi MDCXXVII. Nonis Ianuarij, quibus Carolus Audax, Belgij uestri fulmem, ad Nanceium occubuit, anno MCCCCLXXVI. *non Anno post ut habet Megiserus.*

L.P. ALBERTINO BARISONO ABBATI, VIRO NOBILISSIMO, ET REVERENDISSIMO.

Epist. XXXVIII.

E*Sse quid hoc dicam Vir nobilissime, quod accuratus nostrorum recentis huius sæ-*

culi hominum stylus, desumpserit sibi aliqua cum ambitione narranda, bella Gallica, Germanica, Belgica, Hungarica; & nemo animum adiecerit ad enarrandum bellum atrox, & intestinum, quod Barbaries quotidie concipit, commouet, agitat aduersus elegantiam veteris æui, qua vna stat perennè decus Italiæ nostræ? Et sanè maiores illi nostri, quorum nominibus etiam nunc non sine aliqua veneratione assurgimus, cum æternitatem perpetim cogitarent, subsidia sibi aduocarunt earum rerum, quæ ætatem ferre, & prorogare possent res æterna memoria dignissimas. hinc sepofuerunt sibi Papyros, Membranas, Marmora, Metalla, quibus consignarent Doctrinarum præcepta, seriem rerum ab ipsis gestarum, vultus suos, descriptionesq; illorum ædificiorum, quibus non mortales, sed Heroes & Genij manum ingeniumq; commodassent. Verum Barbaries non irrepens, sed palam, post renatas Litteras, sub Larua virilis frugalitatis, hoc totum inconditis lacertis, & machinis muralibus aggressa est demoliri. Papyros enim tineis, blattis, sordibus, si tui obiecit. Membranas Cribris, Cytharis, & operculis Trullarum vinariarum destinauit. Marmora vel

in

in Fornaces calcarias, vel in fundamenta murorum coniecit; Metalla in Pelues, Cacabos & Mortariola conflauit. vt nimirum memoria omnis insignium rerum funditus & radicitus periret.

O noua pugnandi species! non ales harundo
Neruo pulsa fugit, nec stridula Lancea torto
Emicat amento, frameam nec dextra minatur.

Papyri folia hodie adeo rarò apparent, vt miraculo sint, & segmentis, potius, quam totis voluminibus ornent Bibliothecas. Me adolescente magna copia Librorum in membranis descriptorum, ex oppido agri nostri non infrequente, neq; obscuri nominis, Venetias translata est, precio redempta ab ijs, qui Vina Cretica venditant: cui vsui nemo non intelligit. Marmora Litterata infringi, corrumpi; peruersè locari, terra obrui passim videmus. Et satis notum est, quod non sine stomacho narrat Borghinius, de Origine Florentina, caput Q. Fabij Maximi in Theatro Florentino erutum, mox fuisse proiectum in fundamenta, quæ recens locabat homo stolidus, qui thesaurum nactus erat Aesopio Gallinaceo similis. neq; ab isto egregiè fatuo valde abijt homo ex Venetia nostra, qui nummos aureos

Diffusus sanctum per colla salubria virus.

ego sanè vidi in vetere Nummo anguem extantem e Cortina, at non pendentem per teretes Tripodas. alioqui Cortinis XV. *virorum Delphinus in sūmo reponebatur, vt notat Seruius ad illa* III. *Aeneid.*

—patrias obtruncat ad Aras.

& patet ex Nummis argenteis Vitellij Augusti. Tu vale nugarum satur. Domi, MDCXXVI.

L. P. IOANNI RHODIO DANO EXCONSILIARIO NATIONIS GERMANICÆ PHILOSOPHORVM ET MEDICORVM. V. CL.

Epist. XXXVI.

Armorum sonitum toto Germania cœlo
Audijt; insolitis tremuerūt motibus Alpes

Libet enim te affari V. Clarissime carminibus maximi Poetarum in argumento non prorsus dissimili. Germania sanè vestra, non quidem toto coelo, sed tota terra armorum fragorem experitur; & non Al-

pes sed Italia nunc nuper haud omnino insolitis contremuit motibus. eos tibi nunc recensere decreui, tibi qui res nostras amas (vt vt peregrinus scies) qui varia Eruditione pectus exornasti, qui ingenium Philosophicis Medicisq; Exercitationibus excultum habes. Apulia, quæ & Daunia, portio Regni (vt nunc vocamus) Neapolitani est. nostri Apuliam planam vocant, a terrarum latè patente planitie. ab exoriente Sole habet Apuliam Peucetiam; quæ nunc est terra de Bari; *ab occiduo latere Aprutium; a meridie limes illi est Apenninus; a Septentrione fluctu Hadriatico pulsatur. Regio est triticeæ messis feracissima, & Gargano monte illustris. In hoc tractu terrarum, hoc anno MDCXVII. die* XXX. *Mensis Iulij, circa Meridiem, terra altius concussa, Oppida Sancti Seueri, Sancti Pauli, Serræ Capriolæ, Prucinæ, Ripaltæ, & alia non pauca, neq; ignobilia subsederunt penitus; vestigijs relictis paucis omnino. Mons alicubi e terra repente extitit. Lacus Lesinensis viginti millium pass. ambitu illico exaruit. Pelagus retrocedens, mox insilijt, omnia per tres horas ad stragem & vastitatem*

composita, visa & audita. *mortalium magna cædes illinc renunciatur: ædificiorum desolatio, magna rerum omnium confusio. Seneca olim talia descripsit, regionis ab hac non longe dissitæ mala.* hoc malum latissimè patet, ineuitabile, auidum, publicè noxium. non enim domos solum, aut familias, aut vrbes singulas haurit, sed gentes totas, regionesq; subuertit: & modo ruinis operit, modo in altam voraginem condit: ac ne id quidem relinquit, ex quo appareat, quod non est, saltem fuisse; sed supra nobilissimas vrbes, sine vllo vestigio prioris habitus, solum extenditur. *non expressisset aptius penicillo. Et sanè Italia nostra leuiter concussa, mea memoria est, non tota, sed regionatim vt ita dicam. Anno MDXCI. die* X. *Iulij, hora prima supra vigesimam apud nos. veluti &* MDXCIII. *die* XXVIII. *Maij. &* MDCIII. *die* XXVI. *Februarij: &* MDCXXIII. *die* VII. *Octobris:* MDCXXIV. *die* XIX. *Martij.* MDCXXVI. *die* XXV. *Ianuarij. at hæ vibrationes fuerunt potius, quam concussiones, & hiatus. At anno huius seculi duodenigesimo, oppidum Piurij in Rætia Mons imminens op-*

pres-

presſit; & Argentam in agro Ferrarienſi ſecus Padum, terræ dehiſcentis ſinus excepit annis abhinc quattuor. & id quidem nocturno tempore, quo improuiſior grauiorq; peſtis fuit, *vt ipſius Taciti verbis vtar. Afflictis oppidis vt vidimus, id ſolum restabat; vt Prouincia aliqua euerteretur, nec ſenſimus diu dilatum. Terra, quod proprium videbatur habere, ſtare dedidicit, fundamenta vrbium diſceſſerunt, titubaruntq; & ſtatim Cereris regnum, & meſsium theſaurum perdidit ipſius terræ labes. terra, quæ altrix, quæ ſtabilis, quæ mater audijt ſemper, illa eadem viros, mulieres, ædificia, non vna ſtrage raptauit, inuoluit; odio pluſquam nouercali. neq; vero adeo me ludit amabilis inſania, vt tibi cauſas huiuſce mali afferre velim. noſti enim tu ſpiritus interceptos, & caua terrarum hæc facinora patrare. addo etiam aquarum calentium venas, & ſcaturigines fontanas Thermarum, quarum aliquam copiam alias in illo Apuliæ tractu fuiſſe euincit nomen Thermularum, hodie Termoli, quas recens hic internus turbo corripuit, noſti autem illa Martialis Lib.* VI. 42.

Etru-

Etrusci nisi Thermulis laueris
Illesus morieris Oppiane.

Nec est profecto quod non timeamus & nos, superuenturam nobis cladem aliquam (quod Deus auertat) a contactu vicinarum Aponi Thermarum, & instabilitate suspensi & vitium quotidie facientis soli. Nimis enim ex vero scriptum reliquit magnus vir. omnia eiusdem sortis sunt, & si nondum mota tamen mobilia. hunc fortasse in quo securius consistis locum, hæc nox, aut hic ante noctem dies scindet. vnde scies an melior eorum locorum conditio sit, in quibus iam vires suas Fortuna consumpsit, & quæ in futurum ruina sua fulta sunt? erramus enim si vllam terrarum partem exceptam, immunemq; ab hoc periculo credimus. *& inferius;* circuit fatum, & si quid diu præterijt repetit. *hæc ille Natural. Quæstion. Lib.* vi. *in principio, cum terræ motus magna strage, Regulo & Virginio Coss. Campaniam vastasset. Neq; diuturnum sanè annorum spatium hanc nobis memoriam eripiet, afflictæ Vrbis & Regionis ab hac lue. anno siquidem* MCCCCXC *nocte quæ præcessit Conuersionem S. Pauli,*

hæc

hæc vis Patauium non perfunctorie læsit. & inde accidit, vt etiam hodie Festum illum diem vulgo a terræ motu indigitemus. quod etiam fortè originem traxit a vetustiore concussione, quæ eundem diem Anno MCCCXLIIX. *nobilitauit, referentibus Alberto Argentinense, & Ioanne Villano Lib.*XII. *Cap.*CXXI. *qui Patauium singillatim nominat, Venetias præterea, Pisas, Aquileiam, & tractum Foroiuliensem, Germaniamq;. Verum ominemur latiora, & componamus nos ad omnia quæ inciderint fortiter & vt viros decet ferenda.* in ea enim tempora nati sumus, quibus *(vt aiebat magnus vir nostras)* firmare animum expedit constantibus exemplis. *Vale vir amice. Domi. in Musæo MDCXXVII.*

L.P. GVLIELMO SOHIERO

BELGÆ VIRO NOBILITATE, ET ERVDITIONE PRAECELLENTI.

Epist. XXXVII.

R*Ectè sentis Vir nobilissime (vt sentiunt alij pleriq; omnes Reipublicæ Litteraria*

riæ Principes) è Notitia Antiquitatis pendere cognitionem exactam omnium Historiarum. Marmora ſiquidem, Nummi, Gemmæ, & reliqua ſæculi priſci ſupellex non minus illuſtrant res a nobis longa ſæculorum ſerie diſsitas, quam tenebras vincant Funalia. exempli vice ſit marmor Rhamnuſianum, quod ſpectabamus huiuſmodi.

IANO PATRI
AVG. SACRVM
C. IVLIVS C. F. SER
AETOR AED.
DONATVS AB TI. CAES.
AVG. F. AVGVSTO TORQ.
MAIORE BELLO DELMA
TICO OB. HONOREM
IIVIRATVS CVM LIBERIS
SVIS POSVIT

Iamprimum Ianus Pater appellatur, vt apud Catonem, & Martialem & Arnobium, quod eſſet

esset annorum nitidiq; Mundi sator, *vt canit idem ipse Hispanus Poeta, Lib.* x. 28. Annorum sæcliq; caput *inquit incertus itidem Vates, in Pictura Mensium. deinde illud SER ad Tribum Sergiam pertinere arbitror; illorum AETOR AED prorsus nescius. quod enim concinnator Indicis Gruteriani SER. ACTOR legit manifesta hallucinatio est. Torques maior designat, vt ego censeo, Milites quos Vegetius & eius Epitomator Modestinus appellant Torquatos duplares,* quibus *(inquit Vegetius Lib.* II. *Cap.* VII.*)* Torques aureus solidus Virtutis pręmium fuit, quem qui meruisset præter laudem interdum duplas consequebatur annonas: duplares duas, simplares vnam. *Torquis autem figura cernitur in veteribus Nummis. in Denario primum L. TORQVATI, vt animaduertit F. Vrsinus in gente Manlia: & quidem in ora ipsius Denarij. tum in nummulo æreo, quem ego alias vidi, & exhibetur ab Antonio Augustino Dial.* I. *Antiquitatum, editionis Romanæ, specie* Dracunculorum *semet respicientium, caudis connexis. Et hanc eamdem speciem exprimit antiquum marmor, cuius mihi olim*

copiam

copiam fecit vir nobilissimus, idemq; in litteratos omnes propensissimus Nicolaus Fabricius Peireschius, Regius in Aqui Sextiensi Curia Senator,
TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS DVOBVS
Nostrum vero Marmor habet C. Iulium donatum fuisse TORQVE MAIORE, ob annonas forte duplares. Notandum autem est, Bellum Delmaticum dici, non vitio Quadratarij, sed recta scribẽdi ratione, licet usus nũc Dalmatiã ferat & Dalmaticũ. Velius sanè Lõgus in Libello de Ortographia sic habet; placet etiam vt Delmatiam, non Dalmatiam pronunciamus, quoniam a Delminio maxima Ciuitate tractum nomen existimetur. *& Aurelius Victor, ex editione Andreæ Schotti V. Cl. de P. Scipione Nasica scribit,* Consul Delminium vrbem Delmatarum expugnauit. *Ita etiam præfert ænea Tabula, quam edidit F. Vrsinus in Gente Pomponia, in qua recensentur Pedites & Equites, qui militant in Chorte* III. *Alpinorum, & in* VIII. *Voluntariorum Ciuium Romanorum, qui peregrinæ conditionis probati erant ET SVNT IN DELMATIA. Num-*

mus quoq; aereus extat apud me ita inſcriptus FL. DELMATIVS NOB. CAESAR; *illius nimirum Delmatij, quem Dalmatium Scriptores omnes perperam appellant, quiq; filius fuit Anniballiani fratris Conſtantini Magni. cuius nomen Adolphus Occo ex Velio Longo nititur eruere, neſcio quam bona fide. Codex enim Romanus, & editio Iuniana Lectionem Occonis reſpuunt omnino. De bello autem quod Tiberius cum Delmatis geſsit, conſulendus eſt Suetonius, in Tiberio Cap.* IX. ex hinc Rheticum, Vindelicumq; bellum, inde Pannonium, inde Germanicum geſsit. Rhetico atq; Vindelico gentes Alpinas; Pannonico Breucos, & Delmatas ſubegit. *ex quibus Suetonij verbis elicimus oeconomiam militarem, quæ apud Romanos fuit, cuiuſq; veſtigia retulimus ex ænea Tabula proximè citata, in qua Cohors* III. *Alpinorũ in Delmatia militabat.* OB HONOREM IIVIRATVS. *Vlpianus in L.* I. *ff. de albo ſcribendo;* ſed ſi Lex ceſſat, tunc dignitates erunt ſpectandæ, vt ſcribantur eo ordine, quo quiſque eorum maximo HONORE in municipio functus eſt. puta qui DVVMVI-

RA-

RATVM gesserunt, si hic honor præcellat *&c. Paulus in L.* VII. *ff. de Decurionibus*, is qui non sit Decurio, DVVMVIRATV, vel alijs HONORIBVS fungi non potest. *Appuleius in Apologia quam uocant primam*; in qua Colonia Patrem habui loco principe DVVMVIRALEM, cunctis HONORIBVS perfunctum. *Festus Rufus Auienus, in ora maritima, de Tartesso loquens*

At vis in illis tanta, vel tantum decus
Aetate prisca sub fide rerum fuit,
Rex vt superbus omiumq; præpotens,
Quos gens habebat forte tum Maurusia,
Octauiano Principi acceptissimus,
Et Litterarum semper in studio Iuba,
Interfluoq; separatus æquore
Inlustriorem semet Vrbis istius
DVVMVIRATV crederet---

Duumuiri autam erant Magistratus in Colonijs, vt ostendit Cicero in Agraria. II. cum ceteris in Colonijs Duumuiri appellentur, hi se Prętores appellari volebant. *notat autem ibi pluribus uerbis superbiam Campanam, quæ Romam æmulari Prætura,*

Lictoribus, Fascibus, & reliquo apparatu constituerat. Quod hic noster CVM LIBERIS SVIS Posuerit, id uero non est ociosum. ad filios etenim transibat honor Duumuiratus Patris ipsius, ut uidimus proximè apud Appuleium; & magna fuit semper uis in exemplo paterno ad capessendas Religiones, ut innuit cum irrisione Iuuenalis Sat. XIV.

Quidam sortiti metuentem sabbata Patrem
Nil præter nubes, & Cœli numen adorant.
Nec distare putant humana carne suillam
Qua Pater abstinuit---

Abstineo pluribus, ne te inaniter fatigem in re satis obuia. Tu Vale, & hæc pauca obseruātiæ erga te meæ testimonia æqui boniq; consule. Domi MDCXXVII. Nonis Iannarij, quibus Carolus Audax, Belgij uestri fulmem, ad Nanceium occubuit, anno MCCCCLXXVI. *non Anno post ut habet Megiserus.*

L. P. ALBERTINO BARISONO ABBATI, VIRO NOBILISSIMO, ET REVERENDISSIMO.

Epist. XXXVIII.

ESse quid hoc dicam Vir nobilissime, quod accuratus nostrorum recentis huius sæ-

L.P. IO. HIERONYMO BRONZERIO PHILOS. ET MED. VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epist. XXXV.

Næ tu Lucianum, amice, si non superasti, at exæquasti in festiuo & iocoso Ipernefelo tuo. bone Deus? quantum Salis, quãtum Italici aceti, quantum eruditionis & Doctrinæ huic Libello aspersisti? te felicem huiusmodi Ingenio, me tanto patrocinio fortunatum. Hermidorus sanè & tu Dafnidium seruastis, digni vtique Corona Ciuica, quam vobis pertexat Veritas, imponat Humanitas. Animus etiam nunc meminisse horret Tragoediarum, quas in me concitarant malus Liuor, & absurda Imperitia. verum hæc & alia ego

Tradam proteruis in mare Creticum
Portare ventis-----

Illud probè dictum est abs te non vacare Apollini, post Antipodas repertos, descendere de curru, & secedere in Parnassum ad visendas Musas. Antiquitas enim quotidie illum, ad vesperam, in Thetydos cubilia se recipientem fingebat. Ipse apud Ouidium. 11. Metam.

Tunc

Tunc etiam quæ me subiectis excipit vndis,
Ne ferar in præceps, Thetys solet ipsa vereri.
Et hinc Thetyn appellat phoeboea cubilia Silius Italicus Lib. III. *Et Iuuenalis commentus est per quam ridiculè Sat.* XIV.

...Herculeo stridentem gurgite Solem.

Quod vetus Interpres ita explicauit, Gaditano Oceano Sol mergēs strider, vt si ferrũ candens in aqua tingas. *sceptra Pædagogorum! Quam verè scripsit D. Augustinus,* I. *Confession, Cap.* XII. *Vela pendere in liminibus Grammaticarum Scholarum; sed non illa magis honorem secreti, quam tegumentum erroris significare. Verum cupio tu mihi dicas aliquando qua ratione Phoebus apud antiquos Parnassum nonnumquam incoluerit, in contubernio Musarum; cum interdiu semper aurigam egerit, & noctu apud Thetyn diuersatus sit. exquire hoc amabo ab Astræa siue Mercurio tuis. Sidonius sanè Apollinaris, poeta elegans & eruditus, in curru Phoebeo Musas locat Carm.* XXII.

Ibant Pimpliades pariter, mediumq; noueno
Circunsistentes vmbrabant syrmate currum.

persequitur autem

Pendet per teretes Tripodas Epidaurius anguis,

Diffusus sanctum per colla salubria virus.

ego sanè vidi in vetere Nummo anguem extantem e Cortina, at non pendentem per teretes Tripodas. alioqui Cortinis XV. *virorum Delphinus in sūmo reponebatur, vt notat Seruius ad illa* III. *Aeneid.*

—patrias obtruncat ad Aras.

& patet ex Nummis argenteis Vitellij Augusti. Tu vale nugarum satur. Domi, MDCXXVI.

L. P. IOANNI RHODIO DANO

EXCONSILIARIO NATIONIS GERMANICÆ PHILOSOPHORVM ET MEDICORVM. V. CL.

Epist. XXXVI.

Armorum sonitum toto Germania cœlo
Audijt; insolitis tremuerūt motibus Alpes

L*ibet enim te affari V. Clarissime carminibus maximi Poetarum in argumento non prorsus dissimili. Germania sanè vestra, non quidem toto coelo, sed tota terra armorum fragorem experitur; & non Al-*

pes sed Italia nunc nuper haud omnino insolitis contremuit motibus. eos tibi nunc recensere decreui, tibi qui res nostras amas (vt vt peregrinus scies) qui varia Eruditione pectus exornasti, qui ingenium Philosophicis Medicisq; Exercitationibus excultum habes. Apulia, quæ & Daunia, portio Regni (vt nunc vocamus) Neapolitani est. nostri Apuliam planam vocant, a terrarum latè patente planitie. ab exoriente Sole habet Apuliam Peucetiam, quæ nunc est terra de Bari; *ab occiduo latere Aprutium; a meridie limes illi est Apenninus; a Septentrione fluctu Hadriatico pulsatur. Regio est triticeæ messis feracissima, & Gargano monte illustris. In hoc tractu terrarum, hoc anno MDCXVII. die* XXX. *Mensis Iulij, circa Meridiem, terra altius concussa, Oppida Sancti Seueri, Sancti Pauli, Serræ Capriolæ, Prucinæ, Ripaltæ, & alia non pauca, neq; ignobilia subsederunt penitus; vestigijs relictis paucis omnino. Mons alicubi e terra repente extitit. Lacus Lesinensis viginti millium pass. ambitu illico exaruit. Pelagus retrocedens, mox insilijt, omnia per tres horas ad stragem & vastitatem*

 com-

composita, visa & audita. mortalium magna cædes illinc renunciatur: ædificiorum desolatio, magna rerum omnium confusio. Seneca olim talia descripsit, regionis ab hac non longe dissitæ mala. hoc malum latissimè patet, ineuitabile, auidum, publicè noxium. non enim domos solum, aut familias, aut vrbes singulas haurit, sed gentes totas, regionesq; subuertit: & modo ruinis operit; modo in altam voraginem condit: ac ne id quidem relinquit, ex quo appareat, quod non est, saltem fuisse; sed supra nobilissimas vrbes, sine vllo vestigio prioris habitus, solum extenditur. *non expressisset aptius penicillo. Et sanè Italia nostra leuiter concussa, mea memoria est, non tota, sed regionatim vt ita dicam. Anno* MDXCI. *die* X. *Iulij, hora prima supra vigesimam apud nos. veluti &* MDXCIII. *die* XXVIII. *Maij. &* MDCIII. *die* XXVI. *Februarij: &* MDCXXIII. *die* VII. *Octobris:* MDCXXIV. *die* XIX. *Martij.* MDCXXVI. *die* XXV. *Ianuarij. at hæ vibrationes fuerunt potius, quam concusiones, & hiatus. At anno huius seculi duodenigesimo, oppidum Piurij in Rætia Mons imminens op-*

pres-

pressit; & Argentam in agro Ferrariensi secus Padum, terræ dehiscentis sinus excepit annis abhinc quattuor. & id quidem nocturno tempore, quo improuisior grauiorq; pestis fuit, *vt ipsius Taciti verbis vtar. Afflictis oppidis vt vidimus, id solum restabat; vt Prouincia aliqua euerteretur, nec sensimus diu dilatum. Terra, quod proprium videbatur habere, stare dedidicit, fundamenta vrbium discesserunt, titubaruntq; & statim Cereris regnum, & messium thesaurum perdidit ipsius terræ labes. terra, quæ altrix, quæ stabilis, quæ mater audijt semper, illa eadem viros, mulieres, ædificia, non vna strage raptauit, inuoluit; odio plusquam nouercali.. neq; vero adeo me ludit amabilis insania, vt tibi causas huiusce mali afferre velim. nosti enim tu spiritus interceptos, & caua terrarum hæc facinora patrare. addo etiam aquarum calentium venas, & scaturigines fontanas Thermarum, quarum aliquam copiam alias in illo Apuliæ tractu fuisse euincit nomen Thermularum, hodie Termoli, quas recens hic internus turbo corripuit, nosti autem illa Martialis Lib.* VI. 42.

Etru-

hæc vis Patauium non perfunctorie læsit. & inde accidit, vt etiam hodie Festum illum diem vulgo a terræ motu indigitemus. quod etiam fortè originem traxit a vetustiore concussione, quæ eundem diem Anno MCCCXLIIX. *nobilitauit, referentibus Alberto Argentinense, & Ioanne Villano Lib.*XII. *Cap.*CXXI. *qui Patauium singillatim nominat, Venetias præterea, Pisas, Aquileiam, & tractum Foroiuliensem, Germaniamq;. Verum ominemur lætiora, & componamus nos ad omnia quæ inciderint fortiter & vt viros decet ferenda.* in ea enim tempora nati sumus, quibus *(vt aiebat magnus vir nostras)* firmare animum expedit constantibus exemplis. *Vale vir amice. Domi. in Musæo MDCXXVII.*

L.P. GVLIELMO SOHIERO

BELGÆ VIRO NOBILITATE, ET ERVDITIONE PRAECELLENTI.

Epist. XXXVII.

R*Ectè sentis Vir nobilissime (vt sentiunt alij pleriq; omnes Reipublicæ Litteraria*

esset annorum nitidiq; Mundi sator, *vt canit idem ipse Hispanus Poeta, Lib.* x. 28. Annorum sæcliq; caput *inquit incertus itidem Vates, in Pictura Mensium. deinde illud SER ad Tribum Sergiam pertinere arbitror; illorum AETOR AED prorsus nescius. quod enim concinnator Indicis Gruteriani SER. ACTOR legit manifesta hallucinatio est. Torques maior designat, vt ego censeo, Milites quos Vegetius & eius Epitomator Modestinus appellant Torquatos duplares,* quibus *(inquit Vegetius Lib.* II. *Cap.* VII.*)* Torques aureus solidus Virtutis præmium fuit, quem qui meruisset præter laudem interdum duplas consequebatur annonas: duplares duas, simplares vnam. *Torquis autem figura cernitur in veteribus Nummis. in Denario primum L. TORQVATI, vt animaduertit F. Vrsinus in gente Manlia: & quidem in ora ipsius Denarij. tum in nummulo æreo, quem ego alias vidi, & exhibetur ab Antonio Augustino Dial.* I. *Antiquitatum, editionis Romanæ, specie* Dracunculorum *semet respicientium, caudis connexis. Et hanc eamdem speciem exprimit antiquum marmor, cuius mihi olim*

copiam

copiam fecit vir nobilissimus, idemq; in litteratos omnes propensissimus Nicolaus Fabricius Peireschius, Regius in Aqui Sextiensi Curia Senator,

TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS DVOBVS

Nostrum vero Marmor habet C. Iulium donatum fuisse TORQVE MAIORE, ob annonas forte duplares. Notandum autem est, Bellum Delmaticum dici, non vitio Quadratarij, sed recta scribēdi ratione, licet usus nūc Dalmatiā ferat & Dalmaticū. Velius sanè Lōgus in Libello de Ortographia sic habet; placet etiam vt Delmatiam, non Dalmatiam pronunciamus, quoniam a Delminio maxima Ciuitate tractum nomen existimetur. *& Aurelius Victor, ex editione Andreæ Schotti V. Cl. de P. Scipione Nasica scribit,* Consul Delminium vrbem Delmatarum expugnauit. *Ita etiam præfert ænea Tabula, quam edidit F. Vrsinus in Gente Pomponia, in qua recensentur Pedites & Equites, qui militant in Chorte* III. *Alpinorum, & in* VIII. *Voluntariorum Ciuium Romanorum, qui peregrinæ conditionis probati erant ET SVNT IN DELMATIA. Nummus*

mus quoq; aereus extat apud me ita inscriptus FL. DELMATIVS NOB. CAESAR; *illius nimirum Delmatij, quem Dalmatium Scriptores omnes perperam appellant, quiq; filius fuit Anniballiani fratris Constantini Magni. cuius nomen Adolphus Occo ex Velio Longo nititur eruere, nescio quam bona fide. Codex enim Romanus, & editio Iuniana Lectionem Occonis respuunt omnino. De bello autem quod Tiberius cum Delmatis gessit, consulendus est Suetonius, in Tiberio Cap.* IX. ex hinc Rheticum, Vindelicumq; bellum, inde Pannonium, inde Germanicum gessit. Rhetico atq; Vindelico gentes Alpinas; Pannonico Breucos, & Delmatas subegit. *ex quibus Suetonij verbis elicimus oeconomiam militarem, quæ apud Romanos fuit, cuiusq; uestigia retulimus ex ænea Tabula proximè citata, in qua Cohors* III. *Alpinorũ in Delmatia militabat.* OB HONOREM IIVIRATVS. *Vlpianus in L.* 1. *ff. de albo scribendo;* sed si Lex cessat, tunc dignitates erunt spectandæ, vt scribantur eo ordine, quo quisque eorum maximo HONORE in municipio functus est. puta qui DVVMVI-

RA-

RATVM gesserunt, si hic honor præcellat *&c. Paulus in L.* VII. *ff. de Decurionibus*, is qui non sit Decurio, DVVMVIRATV, vel alijs HONORIBVS fungi non potest. *Appuleius in Apologia quam uocant primam;* in qua Colonia Patrem habui loco principe DVVMVIRALEM, cunctis HONORIBVS perfunctum. *Festus Rufus Auienus, in ora maritima, de Tartesso loquens*

At vis in illis tanta, vel tantum decus
Aetate prisca sub fidę rerum fuit,
Rex vt superbus omiumq; præpotens,
Quos gens habebat forte tum Maurusia,
Octauiano Principi acceptissimus,
Et Litterarum semper in studio Iuba,
Interfluoq; separatus æquore
Inlustriorem semet Vrbis istius
DVVMVIRATV crederet---

Duumuiri autam erant Magistratus in Colonijs, vt ostendit Cicero in Agraria. II. cum ceteris in Colonijs Duumuiri appellentur, hi se Prętores appellari volebant. *notat autem ibi pluribus uerbis superbiam Campanam, quæ Romam æmulari Prætura,*

Li-

Lictoribus, Fascibus, & reliquo apparatu constituerat. Quod hic noster CVM LIBERIS SVIS Posuerit, id uero non est ociosum. ad filios etenim transibat honor Duumuiratus Patris ipsius, ut uidimus proximè apud Appuleium; & magna fuit semper uis in exemplo paterno ad capessendas Religiones, ut innuit cum irrisione Iuuenalis Sat. XIV.

Quidam sortiti metuentem sabbata Patrem
Nil præter nubes,& Cœli numen adorant·
Nec distare putant humana carne suillam
Qua Pater abstinuit---

Abstineo pluribus, ne te inaniter fatigem in re satis obuia. Tu Vale,& hæc pauca obseruãtiæ erga te meæ testimonia æqui boniq; consule. Domi MDCXXVII. Nonis Ianuarij, quibus Carolus Audax, Belgij uestri fulmem, ad Nanceium occubuit, anno MCCCCLXXVI. *non Anno post ut habet Megiserus.*

L.P. ALBERTINO BARISONO
ABBATI, VIRO NOBILISSIMO, ET REVERENDISSIMO.
Epist. XXXVIII.

ESse quid hoc dicam Vir nobilissime, quod accuratus nostrorum recentis huius sæ-

in Fornaces calcarias, vel in fundamenta murorum coniecit; Metalla in Pelues, Cacabos & Mortariola conflauit. vt nimirum memoria omnis insignium rerum funditus & radicitus periret.

O noua pugnandi species! non ales harundo
Neruo pulsa fugit, nec stridula Lancea torto
Emicat amento, frameam nec dextra minatur.

Papyri folia hodie adeo rarò apparent; vt miraculo sint, & segmentis, potius, quam totis voluminibus ornent Bibliothecas. Me adolescente magna copia Librorum in membranis descriptorum, ex oppido agri nostri non infrequente, neq; obscuri nominis, Venetias translata est, precio redempta ab ijs, qui Vina Cretica venditant. cui vsui nemo non intelligit. Marmora Litterata infringi, corrumpi; peruersè locari, terra obrui passim videmus. Et satis notum est, quod non sine stomacho narrat Borghinius, de Origine Florentina, caput Q. Fabij Maximi in Theatro Florentino erutum, mox fuisse proiectum in fundamenta, quæ recens locabat homo stolidus, qui thesaurum nactus erat Aesopio Gallinaceo similis. neq; ab isto egregiè fatuo valde abijt homo ex Venetia nostra, qui nummos aureos

antiquos multos & preciosos conflauit, vt Torquem vxori ex ijs pararet. In quo genere insaniæ non erat cur Hispania Italiæ concederet. quando referente A. Schotto Cl. Viro, in Bibliotheca Hispanica; ex magna & accuratè collecta Numismatum veterum copia, heres Ioannis Andreæ Stranei Valentini eruditi hominis, mortarium ad pharmacopolij sui vsum sibi conflari curauit. dignus vtiq; ipse pistillis, sed in grandiore mortario Anaxarchi more tundi. At hisce stolide (nescio imperitis an prauis) fastigium amentiæ imposuit, nisi quis improbitatem appellare malit Aurifaber quidam Romæ, qui me ibi degente, anno MDCVI. non aliam staturariam profitebatur, quam Nummorum veterum aureorum, & argenteorum, quo etiam titulo artificium suum venditabat. & hoc Romæ videbatur, & ferebatur, vbi olim Lex Cornelia Nummariá lata fuit, qua tenebatur vt inquit Paulus I. Consultus Lib. I. Sententiar. tit. XXV. qui nummos aureos argenteos adulterauisset, lauisset, conflauisset, rasisset, corrupisset &c. At hæc non vitia hominum esse quis clamet, sed Barbariei vt diximus, quæ etiam me inspectan-

te

te manus temerarias admouit (sed irrite conatu) Arcui triumphali, quem S. P. Q. R. Fl. Constantino Max. Aug. dicauerat. vt videlicet Nouatores Transalpini possent aliquando dicere Constantinum Romæ numquam fuisse; & fabulas esse nostrorum hominum, quæ de Lepra Constantini, de eiusdem in sacras Basilicas munificentia feruntur. vidit hoc Paulus V. P. M. qui huiusmodi temeritatem tunc coercuit, & Pompeio Arrigonio summæ dignitatis Cardinali se purgauit, factum detestanti, & improbitatem fabrorum arguenti. & profectò Antas striatas, quæ fuerant ablatæ, Pontifex vrbani decoris mirè studiosus, reponi iussit, hoc vno parum æquus, quod eum cuius ausu præclarum vestigium Antiquitatis tentatum fuerat, indemnem reliquit. debuit enim hominem aliqua saltem ignominiæ nota respergere, tum vt huiusmodi Harpyæ abstinerent deinceps vngues a parietinis venerandis, tum vt maleuolis os obstrueretur, qui Syxti V. beneficentia factum esse dicunt, vt Seueri Septizonio careamus, & aliorum Pontificum incuriæ, non Barbarorum immanitati, adscribunt Colossei populationem, cuius marmori-

bus detractis & aliò translatis ſuccreuerint ædificia recentiora, magno cum priſcæ Gloriæ detrimento, nec minore probro eorum, qui huiuſmodi facinora poterant inhibere. verè enim ſcripſit (quiſquis ille fuit) nihil eſſe, quod de veteris Romæ maieſtate docere nos poſſit, præter ipſas ruinas. Franciſcus enim Petrarca, vir ſui ſæculi princeps. Lib II. Epiſtolar. ad Ioannem Columnam ſcribens affirmat, ſibi non eſſe quod ſcribat, miraculo rerum tantarum quas viderat, & ſtuporis mole obruto. addijtq; hæc, digna vtiq; quæ Romæ vbiq; legantur & ſcribantur. vnum hoc tacitum noluerim. contra ac tu ſuſpicabaris accidit, ſolebas enim memini me veniendo dehortari hoc maximè prætextu, ne ruinoſæ Vrbis aſpectu famæ nō reſpondente atq; opinioni meę ex Libris conceptæ, ardor meus ille lenteſceret. ego quoq; quamuis deſiderio flagrarem, non inuitus differebam, metuens ne quod ipſe mihi animo finxeram, extenuarent oculi, & magnis ſemper nominibus inimica præſentia. illa vero (mirum dictum) nihil imminuit, ſed auxit omnia. verè maior fuit Roma,

maio-

maioresq; sunt reliquiæ, quam rebar. iam non orbem ab hac vrbe domitum, sed tam sero domitum miror. *Quorsum inquies hæc longa & verbosa Epistola, seu verius Declamatio? multa sunt uir Reuerendissime, quæ huc me adegerunt, sed duo in primis. primum vt oculis subijcerem acrem pugnam nos proterere gestientis Barbarici, cui par est vt pectus obtendamus, reijciamusq; in desertas aliquas oras, vbi se iactet regnetq; diu; tum vt patefacerem quo in precio sint habendæ a nobis qualescunq; reliquiæ Vetustatis; a quibus manat ad nos notitia earum rerum, quas ignorare vti turpe est, ita percipere gloriosum. Exemplo sit vetus hoc marmor, quod hic apud Ramnusios repositum, quamuis aliqua luce Vetustatis perfusum, iacuit tamen hactenus, animum nemine aduertente; dignum tamen quod in publicum non sine honore prodiret.*

tia, ita ſcribit. quid ceteræ corporis partes? anne carebunt ſuis quæq; muneribus? quid, quod plus eſt in auribus, quam in oculis ſitum, quoniam & doctrina & ſapientia percipi auribus ſolis poteſt, oculis ſolis non poteſt? *Et hinc uidetur natum, ut Auris Mineruæ ſacra eſſet. quod arguamus licet e uerbis antiqui Tituli apud Gruterum. MLXVII. I.*

MINERVAE. AVG.
L. CALLIDIVS. PRIMVS
BRIXELLANVS. EX ARG.
LIB. II. ITEM. L. CALLIDIVS
PRIMVS. AVRES. ARGENTEAS
V. S. L. M.

niſi hæc fuerit Minerua Medica, cuius & in antiquo lapide extat mentio. Alioqui Aures Memoriæ ſacræ erant. inquit Plinius Lib. XI. *Cap. XLV.* eſt in Aure ima Memoriæ locus, quem tangentes atteſtamur. eſt poſt aurem ęque dextram Nemeſios, quæ Dea latinum nomen ne in Capitolio quidem inuenit. *Et Aurem uellere alte ſpirantibus Adraſtiam pronunciauit Ammianus Marcellinus*

linus

L. P. IOANNI BONIFACIO I. C. ADSESSORI CELEBERRIMO, HISTORIARVM SCRIPTORI CLARISSIMO.

Epist. XXXIX.

Sapientem suum sacri Auctores hac insigni nota præter ceteras circumscribunt, vt, Narrationem virorum nominatorum *conseruet, Ecclesiastici Cap.* XXXIX. *vt tu optime meministi V. Cl. & sacrorum Librorum studiosissime. Quod tu an præstiteris testabuntur Lucubrationes tuæ, quæ tam diu vigebunt florebuntq; , quam diu bonis Artibus erit fauor & cultus. ego sanè cum in aliquem plausum nominis & Litterarum ire desiderem, vt inquit Phaedrus, arripio lubens occasiunculam te salutandi, & in lucem sub auspicijs tuis promendi, quæ de Burgundio Iudice Pisano mihi sunt non ita recens annotata. Et sanè iure merito nostris hominibus aliquis calami ductus impenditur, qui se a Barbarie non totos opprimi passi sunt, qui studia vtcunq; iuuerunt, & qui densas*

sæculi tenebras aliqua luce dispellere sunt conati. huiusmodi fuit sua ætate Burgundio, siue Burgundius Iurisperitus Pisanus, qui floruit circa annum MCLX. Huic sunt qui adscribant versiones eorum, quæ in Pandectis græcè leguntur, licet Accursius Bulgarum interpretem esse velit. porrò hic noster tunc temporis Græcæ linguæ peritia inclaruit. & memini me videre olim apud Nobilissimum Virum, & ab Eruditionis laude clarissimum Io. Vincentium Pinellum, Codicem manuscr. hoc titulo, Incipit Liber Vindemiæ a domino Burgundio Pisano, de Græco in latinum translatus. *quæ erant aliquot Schædia Geoponicωn. Incidit etiam in manus meas versio libelli nescio cuius, Gregorij Nysseni, ita inscripta;*

Liber B. Gregorij Nysse incipit.
Dominatori Friderico inuictissimo Romanorum Imperatori, & Cæsari semper Augusto a Burgundione Iudice natione Pisano pertranslatus anno Incarnationis Domini MCLX. Indictione XIII. *incipiebat autem,* Inuictissimo, & gloriosissimo Domino; *finiebat.* propter vtilitatem illorum

lorum

lorum abstulerunt. *Mutius autem Pansa, in Bibliotheca Vaticana, de eodem tradit, interpretem egisse Euangelij Sancti Ioannis, & Librorum Genesis nonnullorum: & fuisse acrem Ioannis Chrysostomi prædicatorem. quod (vt videbimus) ex ipsius etiam Epitaphio compertum est. hoc autem huiusmodi esse accepimus*

Quis, qualis, quātus iacet hic in marmore clausus
  Ille vir egregius promitur inferius.
Decessit senio propria Burgundius vrbe,
  Cui similis viuens vix fuit est vel erit.
Omne quod est natum terris sub Sole locatum
  Hic plene sciuit scibile quidquid erat,
Optimus Interpres Græcorum fonte refectus
  Plurima Romano contulit eloquio.
Commentor primus, Chrysostomus ille secūdus,
  Claruit expositor, scripsit & innotuit.
Docta patet late Doctoris epistola Pauli
  Otia cuius erant scribere, cura, labor.
Inuidia caruit, vitam sine crimine duxit,
  Illesus vitijs, noxia quæq; fugans.
Gloria, Laus, & Honor proles generosa parentūm,
  Id fuit in terris, Sol quod in axe suo.
Venit vt ad caudam plenus mercede laborum
  Inquit terrenis hospita terra vale.

Debi-

Debitor insignis ne creditor opprimeretur,
Psychem namq; polo reddidit, ossa solo.
Qui legis in titulo sic si cupis esse probandus
Huius ad exemplum curre per alta maris.

Quibus sanè carminibus non omnino malis non contentus, qui memoriam posuit, adiecit etiam hæc rithmica, quibus sanè carere æquo animo poteramus.

Doctor Doctorum iacet hac Burgundius vrna
Schema magistrorum laudabilis & diuturna.
Dogma Poetarum, cui Littera Græca Latina
Ars Medicinarum patuit Sapientia trina.
Et nunc Pisa dole, tristeris Thuscia tota
Nullus sub Sole est, cui sic sunt omnia nota.
Rursus ab Angelico coetu super aera vectum
Nuper & Angelico coelo gaudete receptum.

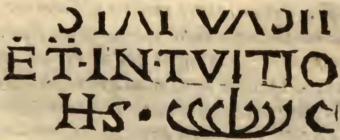
Anno Dom. MCLXXXXIIII, III. Calend. Nouembr. Et de Burgundio hactenus, qui tibi V. Cl. acceptum ferre debet, quod tanto post tempore producatur
---in dias luminis oras.
Vale, Pignorij & Sandellij tuorum memor. Patauij. MDCXXVII.

L. P.

L. P. MARTINO SANDELLIO IVRISCONSVLTO VIRO REVERENDO.

Epist. XL.

FRustum veteris Inscriptionis e marmore Pario, notatum elegantissimis characteribus, a sæculo vt videtur Augustæo, in Templo D. Martini nuper effossum, cui tu merito præes, postulas tibi explicari; notis videlicet implicitum, & a corpore suo auulsum. Num ego tibi Amice gentem Asclepiadarum videor attingere cognatione? An vero profiteri me censes disciplinam Cornelij nostratis verum age experiamur. frustum eiusmodi.

Continet autem quantum ego conijcio summam pecuniæ legatæ in tuitionem Monumenti

tella Q. Cretici filiæ Mausolæis videre est. Hæc erit Historia seu verius fabella Deiphobi tui vir amice. an vero ille, vt alter Priamides olim Aeneam, me sit compellaturus.

---nihil o tibi amice relictum est
Omnia Deiphobo soluisti, & funeris vmbris

ego quidem nescio. tu scies, qui illum habes contubernalem, & cum illo vna omnis Antiquitatis perritissimæ notitiam. Vale. in Biblioth. nostra. Idib. Mart. MDCXXVII.

L. P. ANNIBALI CAMPEGIO I. CONSVLTO TICINENSI IN PATRIO GYMNASIO IVRIS CIVILIS INTERPRETI DOCTISSIMO.

Epist. XLI.

HAud diu est V. Cl. cum ego Veritatis eruendæ gratia, & calumniæ propulsandæ, Iulium Paulum I. C. Romæ patriæ asserere, scripto edito sum conatus. in ea causa quam strenue me gesserim ego quidem non dispicio. Amici, quos consului, mira retulerunt. verum ego qui sciam præstigias Amo-

rem facere, minimè credulus fui; & vni mihi dictum fuisse sum arbitratus:
Tecum habita.noris quam sit tibi curta Supellex.
Illa cum scripsissem peruenit ad manus meas Cõmentarius inscriptus BIINOMIKON, *seu de iurisperitis sectus in duos Libros, auctore Ioanne Bertrando Præside Tolosano, viro sanè docto, multæ Lectionis, & acris Iudicij, cui plurimum debent veteres Iuris Auctores. Hic Libro primo, proprio capite de Iulio Paulo, Paulum ipsum Tyrium fuisse credidit, atq; adeo rationibus demonstrare anpisus est. Quibus ego perlectis meas partes omnino esse censui, Paulum non sinere diuelli à patrijs Laribus, sed proprium decus Romæ, seruare Italiæq; nostræ. Tui vero arbitrij V. Cl. hæc omnia vt facerem non vna Humanitas tua impulit, quæ me alias per Litteras vix notum & oculis laborantem compellauit; verum & insignis peritia, qua clues inter prima Italiæ terræ ornamenta, Iuriscivilis & elegantiorum Litterarum, veluti Nomico-politicus tuus; & Tetrachordum Musis & Apolline dignum abundè testantur. verum manus conserere præstat, quam Modestiam tuam veris etiam laudibus onerare. Bertran-*

trandus Tyrium fuisse Iulium Paulum ex eo primum capite credidit, quod ab Vlpiano, & Mammæa Alexandri vxore (Matrem voluit dicere) dilectus fuerit. At eadem sanctissima foemina videtur in precio habuisse Fabium Sabinum, Aelium Gordianum, Pomponium & alios, qui non ideo minus Romani fuerunt, quod Vlpianus & Mammæa ipsos diligerent. Imo qui Alexandri vitam scripserunt, non vtiq; siluissent hanc necessitudinis causam, si Paulus Tyrius fuisset. neq; Paulus ipse elabi sibi passus fuisset occasionem Patriæ contestandæ, in L. VIII. *de Censib., cum Tyriorum ciuitatem nominaret, quam Vlpianus (vt suam originem notaret) non præteriit in L.* I. *eiusdem Tituli. Iam verò quod Paulus in L.* IV. §. item si quis *ff. de penu legata dicat,* nomen penus mihi traditum est omnibus generibus dici, *nullam peregrinitatem arguit. voluit enim significare traditum id sibi a Præceptore, qui fuit ex Aelio Lampridio, Aemilius Papinianus. & apud Latinos, vt vel pueri ipsi sciunt, Magistri dicuntur tradere. Quod autem in L.* XVII. *ff. de Exceptionibus seruitutes videatur corpora appellare, hoc verò non est proprie-*

tatem verborum latinorum ignorare. non enim dicit Paulus quod illi affingitur; neq; apud Africanum vel Paulum alicubi seruitus nominatur. Viam & Fundum tantummodo diuersa corpora appellat, & rectè, quod perinde est, ac si dixisset esse res diuersas, vt ibidem notat Accursius. qua ratione Vlpianus dixit loci corpus *in L.* IV. *ff. si seruitus vendicetur. alioqui & ipse Paulus nouerat, seruitutes prædiorum rusticorum & si corporibus accederent, incorporales tamen esse L.* XIV. *ff. de seruitutibus. vt proinde iniuria dicat Bertrandus imperitum fuisse Latinitatis. quod profectò nemini in mentem venerit, qui legerit Paulum, & alibi, & in Titulo de Verbor. signific. Digestor. Libro L. Nec admodum iuuat coniecturam Bertrandi, quod Græcas artes in explananda Iurisciuilis scientia attulerit. incidit enim Paulus in sæculum græcissans, quod elegantiam ducebat Græcis Litteris vti. & indicant hoc Pomponij, & Vlpiani scripta, Heluijq; Pertinacis, & Diuorum Fratrum rescripta & aliorum pasim in oculos incurrentium. quod profectò nouum non fuisse institutum, dicet nobis Iuuenalis Sat.* III.

Quæ

Quæ nunc diuitibus gens acceptiſsima noſtris,
Et quos præcipuè fugiam properabo fateri,
Nec pudor obſtabit. non poſſum ferre Quirites
Græcam vrbem—

Quod ab Auguſto vſq; per manus ferè aliorum omnium Principum traditum, ad Alexandrum etiam Seuerum manauit. qui referente Aelio Lampridio, facundiæ fuit Græcæ magis quam Latinę. & Lectioni Græcæ operam maiorem dabat & legebat, ſed Græca magis. *quid igitur mirum ſi ferè omnibus Græca arriſerunt? neq; immorabor in re nota. illud vnum animaduertam Legem* IX. *ff. de ſupellect. legata in meo Codice & in Pandectis eſſe Papiniani, non Pauli. quod tamen parum refert. Homerus.n. nulli ferè Latinorum non dictus eſt, qui non ideo tamen Latini eſſe deſierunt Hippocratis ſententia in L.* XII. *de ſtatu hominum, quoad rationem partus oraculum eſt. cui viri maximi acquieuerunt, vt refert Carolus Annibal Fabrotus doctiſsimus Anteceſſor Aqui-Sextienſis, in politiſsima, quam edidit Exercitatione de tempore humani Partus; neq; illa magis Paulum græcum hominem facit, quod ipſam recipiat, quam dictio græca M. Aureliū Antoninū, qui Libros*

de vita sua græce perscripsit. & sicut nemo sanus Cornelium Celsum peregrinum appellarit, quia dictionibus Latinis verba Græca adhibuerit non semel; ita nemo Paulum aduenam esse definiuerit, quod in L VII. §.hæc vox *ff. de Edendo, dictiones Latinas per verba Græca explicauerit. quod & ab alijs non Græcis passim est factitatum. Vt proinde falsos insigniter fuisse appareat Othomanum, & Marcilium, qui Græcum indigitauerunt. quos meminisse æquum erat, dissidere I. Consultos à Pythagoræis: & frustra auctoritatem dicentis obtendi, quæ ratione destituatur. Ad illa autem, quæ ex Cuiacio afferuntur Lib.* XXI. *Obseruation. Cap.* XXVI. *paruo negotio respondemus, studiosum à Latinis eodem sensu dici etiam classicis & non ita nouicijs: veluti Cicerone & Varrone, & alijs fortasse. Confessio & ipsa purum putum Latinum verbum est, vt etiam alij adnotarunt; ipsi etiam Quintiliano probè cognita. cetera vero apud Cuiacium videntur acutè magis, quam verè perpensa, cum non vni Paulo, sed etiam alijs sint vsurpata, quot quot ætas Iulij Pauli tulit: quæ quidem ætas Græciæ omnia Latio permiserit. & immerito sanè vexatur Tribonia-*

nus,

nus, quod pace magni viri dictum ſit, tamquã verborum Pauli interpolator. Neq; ſolidiora ſunt quæ a Bertrando afferuntur de Paulo Tyrio, tum quia neq; ille (quod ſciatur) Gentem Iuliam vlla cognatione attigit, neq; ratio annorum videtur admodum pati, vt Iulio Paulo Pater eſſe potuerit: tum quia Patauium deuium eſt Tyrio homini, ſeu Roma in patriam abeat, ſiue è patria Romam proficiſcatur. D. certè Paulus Cæſarea ſoluens appulit Sidonem. inde Cyprum, Lyſtram, Cretam, Melitam, Siracuſas, Rhegium, Puteolos, & Romam; Actorũ Apoſt. capitibus XXVII. & XXIIX. *At meram diuinationem non oportuit tot machinis ſubuertere. Nos vaticinia, ex ipſius etiam Pauli ſententia, valere iubebimus. namq; illa coniectura, quæ aſsimilabat prima fronte.*

—toruam & grandem cum viribus vmbram
Et faciem Aeneæ—

ipſa eadem

Nunc ſublime volans nubi ſe immiſcuit atræ.

Tu V. Cl. Eruditionem tuam intendas velim ego tibi I. Conſulto cum de Iure, & Iuris Auctore agatur, acquieſcere decreui. Vale. Patauij. MDC XXVII.

L. P. COMITI SPERONI DE COMITIBVS CANONICO PATAVINO ET ABBATI VIRO NOBILISSIMO REVERENDISSIMOQ.

Epist. XLII.

Pictura, qua tu vir nobilissime apprimè delectaris; adeo magno in honore apud veteres homines fuit, vt cum ceteros fermè omnes artifices fabros nuncuparent; solum Pictorem huic nuncupationi eximerent, vt inquit Leo Baptista Albertus Lib. II. *de Pictura. Qui etiam addit omnium artium florem illam esse. nec sanè immerito mea sententia, quippè quæ venustatem colorum, & lucis ignem vna exprimat, affectus omnes repræsentet, defunctorum memoriæ consulat; Coeli conuersiones, Terræ vices, Diei & Noctis partes, Artis acumina apicesq; Diuinitatem ipsam (quantum licet assequi cogitatione) subijciat penicillo. Et hinc factum est, vt Græci politissimi hominum cauerent Edicto, ne Serui pingerent, quod nobilissimum artem seruili manu & ingenio pollui pertimescerent. neq; defuerunt viri accurati & eloquen-*

quentes, qui Historiam Pictorum pertexerent, veluti Aristodemas Car, teste Philostrato in Iconibus; & Polemon apud Athenæum Lib. XI. *qui etiã Cõmentariũ edidit de Tabulis quæ Sicyone fuerunt, memoratum eidem Athenæo Lib.* XIII. maximè enim *(inquit Strabo. Lib.* VIII. *Geographiæ)* Corinthi ac Sicyone pingendi ac fingendi alięq; id genus artes auctæ sunt. *Et huius quidem Polemonis citatur etiam Liber, de varia in Sicyone porticu, Athenæo Lib.* XIII. *Et videtur idem esse cum eo, quem sæpè nominat Clemens Alexandrinus in Protreptico, & Diogenes Laertius in Aristippo. de Pictura egisse inuenio Duridem nescioquem, & Theophanem eidem Laertio commemoratos. & de Picturis Antigonum & Xenocratem celebres Plinij testimonio, Lib.* XXXV. *Cap.* X. *Neq; vero Tabulas tantum & Telas nobilitauit o[illegible] Pictura, ductu penicilli, sed & Aulæa opere textili. Noti sunt carmine Virgiliano Britanni intexti, tollentes aulæa purpurea. neq; siluit Macrobius Lib.* V. *Saturn. Cap.* XVII. *fabula Didonis vsos etiam illos*, qui figmentis liciorum contextas imitantur effigies. *Et quia cognatæ res sunt stylus & penicillus*

reper.

reperti sunt, viri eruditi, qui experirentur an calamo valerent exprimere, quod præstiterant penicillo Pictores. Philostrati, senior & iunior, Eustathius, Lucianus, Achilles Statius & alij. Tabulas vero vti res sacras in Templis dedicari moris fuit; veluti Plinius passim testatur, & fidem facit Cebetis Pinax, (quam vocamus,) a nostris nobis olim Præceptoribus tradita & comonstrata: vt prætermittamus Pausaniam & alios. neq; non curarunt Veteres, vt Vestibula etiam Templorum Pictura illustrarentur, & Templa ipsa. & Poetæ ipsi satis exemplorum suppeditabunt. Pinaco-thecas, quas nos Gallerias vocamus, ipsi etiam instructissimas habuerunt. Philostratus, in principio Iconum describit porticum suburbij cuiusdam Neapolitani ad Mare vergentis; ad Fauonium exædificatam, quatuor vel quinque contignationibus Tyrrhenum respicientem mare. in qua appensae erant Tabellæ collectæ non sine maximo labore; quod & tu vir Reuerendissime, & omnium huiusmodi elegantiarum amantissime quotidie experiris. Verum Pinacothecas non ad Fauonium, sed ad Septentrionem locat Vitruuius, cum certis, & paribus luminibus

bus indigeant; quod ea coeli regio neq; exclaratur, neq; obſcuratur Solis curſu, ſed eſt certa, & immutabilis die perpetuo. *Lib.*I.*Cap.*II.*quod etiam repetit Lib.*VI.*C.*VII. vti colores propter conſtantiam luminis immutata permaneant qualitate. *Superſedeo a citandis Varronis, Plinij, Petronijq; verbis. qui ſanè pauculis verſibus Græcorum in deſcribendarum Tabularum conatibus palmam eripuit. An autem Pinaco-thèca & Tablinum idem aliquando fuerint, vt videtur opinari eruditiſsimus Grapaldus, uiderint doctiores. Et quamuis Vetuſtas prædicet clarorũ artificum illuſtria nomina, queis Tabularum apud illos Repoſitoria in magna commendatione erant, habet tamen Vrbs noſtra & publice & priuatim non pauca, quibus apud oculos eruditos inclareſcat. publice Mantineæ noſtratis, Bellinorum fratrum, Campagnolæ & Titiani æmulas manus, Stephani ab Aggere elaboratiſsima monumenta. adhæc Iocti Florentini, quem Pictura rediuiua Patrem appellat, opera & quidem multa, neq; ſanè ignobilia. Huius, Auctor Chronici ſeptem ætatum, qui fuit Henrico* VII. *Cæſari æqualis, ſcribit extare apud nos Picturas in Templo Arenæ.*

&

& Val. Polydorus Aediculā in Tēplo D. Antonij, quā uocant D. Felicis PP.; & Martyris: e regione Sacelli nobilissimi Antoniani. & Iocti quidem pernobile Encomium legitur, in Testamentarijs Tabulis Cl. Viri, quem sui saeculi & uestri Canonicorum Collegij Phoenicen non uerear nominare, Francisci Petrarcæ. ibi enim hæc inter cetera. & prædicto igitur magnifico Domino meo Paduano, quia ipse per Dei gratiam non eget, & ego nihil habeo dignum se, dimitto Tabulā meam siue Iconam beatę Virginis Mariae, operis Iocti pictoris egregij, quæ mihi ab amico meo Michaele Vannis de Florentia missa est, cuius pulcritudinem ignorantes non intelligunt, magistri autem artis stupent. &c. *Priuatim ostentare possumus aduenis Pinaco-thecam tuam, quam tu, quæ tua est benignitas, non magis in tuum istud a curis molestioribus auocamentum, quam in splendoris urbani decus, & illicium ut ita dicam elegantium peregrinorum, nullis impensis parcens, comparasti. miremur isthic copiæ certamen cum precio, & suspicimus manuum eruditionem cum Naturæ artificio paria facientē. Macte istis animi remissionibus Vir Reuerendissime*

ſime, in iſta fortuna, in iſta ætate, in iſtis laudatiſsimorum hominum maiorum tuorum præclaris imaginibus, quas Patrū noſtrorū ætas ab Auo materno tuo Sperone Speronio ſapiētiſsimo & eloquētiſsimo uiro illuſtratas perſpexit, & noſtra a fratre tuo Schinella ornatas, qui nuper Fatis concedens, patriæ, cuius ille Comitia infracto animo uindicauerat in Libertatem; affinibus & amicis quos humanitate & auctoritate deuincierat; bonis Artibus, quas percoluerat, triſte ſui, & nunquam leniendum deſiderium reliquit. illos manet Gloria non inter moritura. Te uir Reuerendiſsime tua Laus in qua deſino, omnia tibi fauſta apprecās a bono Deo. Vale, & Pignorium eximium tui cultorem aliquo loco apud te eſſe patere. Domi.

L. P. FLAVIO QVAERENGO ETHICES IN PATRIO GYMNASIO PROF. CAN. PAT. VIRO REVERENDISS.

Epiſt. XLIII.

MArtialis tuus Vir Reuerendiſsime mihi nunc cum bona tua venia praeibit, vt te in hoc Epiſtolæ veſtibulo alloquar.

quod

quod enim ille cecinit

O quantum est subitis casibus Ingenium!

ego leuiter immutabo

O quantum est magnis casibus Ingenium!

Quis enim neget magnum casum, quem tibi hic dies, & hæc hora vno & eodem momento attulit? cum ab eodem Tabellario acceperis summorum virorum Imagines Laurentij Medicis, & Dominici Molini. *ego sanè nunc primum Thrasyllus, aut Ascletarion, vel Petosyris fieri cupio, vt momenti Genesin ad Coeli positum exigam; & videam quo bono & felici astro duo Phoenices Italiæ nostræ obtulerint se se oculis tuis, Musæum tuum illustraturi. Et quidem non irritus mihi erit vaticinij sui Bronzerius noster, qui nescio quas Ephemeridas consulens pronunciauit, Mercurio & Philologiæ hanc conspirationem fuisse cordi. vt videlicet hora combinaret quos sæcula disparauerant, similes profectò & geminos patrocinio Artium bonarum, Eloquentiæ Regno, & Patriæ tutela. ille Laurentium ab Athenæo laudatum sibi fortè imitandum proponens, doctos viros accersiuit, doctrinarum peritia inclaruit, bonos fouit, Patriam beauit eo sæculo, quo, Græciæ fatum*

tum Italiam ditauit. At hic noster se vnum intuens, infelici hoc æuo, quo nullus propè locus est honestis artibus, quo studia exulant, quo regina Pecunia dominatur, quo sordes magnatum animos occuparunt, quo beneficentia extremum spiritum trahit; hic inquam noster ad illud se fastigium euexit; vt præsentibus desperationem sit incussurus, posteris relicturus inuidiam. cuius enim beneuolentia erga probos omnes & doctos viros (quotquot Sol aspicit & Solum sustinet) PATRIO NON CLAVDITVR AGRO, sed latè conspicua peruagatur; quid mirum si Gloriam eiusdem nulla vnquam sit ætas silentio inuolutura? Daniel Heinsius corculum illud Sapientiæ & Musarum, poetico stylo, at non poetica sed historica fide, in magni viri effigiem canebat

Hæc vmbra mentis, cuius inclytum nomen
Perfregit Alpes: non vt Annibal dirus,
Rumpens aceto quidquid obstitit, ferro:
Sed Comitatis laude, amore Musarum,
Et omnium, quos Musa consecrat Coelo,
Antenoris gens, clara ciuibus tantis,
Tantisq; alumnis; siquid hactenus pulcrum
Tua ex origine, aut propagine eductum

Mira-

Miratur orbis, arbitror, tibi totum
Debetur vni, confitentibus cunctis.
MOLINVS Orbi natus, omnium est unus,
Vnius omnes quotquot orbe sunt toto
Musis amici, vel scientijs culti.

Et in hac laudatione, quam Phoebus Apollo Vati suo dictauit Epistolam claudo. tu vale V. Reuerendiss. & cogita, num hac vna Imagine de ista tua Bibliotheca Lararium feceris. Domi Non. Iun. MDCXXIIX.

L. P. BALTHASSARI BONIFACIO ARCHI-DIACONO TARVISINO VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XLIV.

QVod tu me alterum Patauinorum Liuium nuper appellaueris amori in me tuo est quod imputem vir Doctissime & Reuerendissime. ego sanè metior me meo modulo ac pede, neq; patior me abripi ab æstu laudationum illarum, quas amici pleno modio admetiuntur plerumq;. Illa tamen, quæ libera-

berali stylo, & officiosa ingenuaq; Censura de Liuio nostro prodidisti, *cum* hac Musarum, mare tranquillum, animam eloquentiæ. *nuncupas, digna sunt profecto quæ nos Patauini plausu excipiamus, & honore ingenti prosequamur. cum enim Antiquitas fere omnis nostratem Historicum suspexerit, turbulenti homines inceperunt inuidere illi hanc gloriam malo exemplo, illumq; de fastigio quod non ita nuper insederat, deturbare sunt conati. hos inter excelluit Paulus Benius homo Italus, & (quod nemo non miretur) in Gymnasio nostro eloquentiæ Interpres, qui Patauij Patauinum aggressus est conuicijs proscindere, silentibus omnino Ciuibus nostris, & strenuè condonantibus actionem Iniuriarum, quam illi intendere debuerant. Benio ego suas voces (vt cum Petronio dicam) reddere decreui, citra Liuorem tamen & Odium, quorum caussas procul habeo, vnius tantum veri studio, quo nitetur tota ratio disputationis meæ. Hanc tu vt videas primus comprobesq;, si videbitur tanti esse, & peto & opto: illorum Plauti memor*

Decipitur nemo mea quidem sententia,
Qui suis amicis narrat recte res suas

At HOC AGAMVS. Verum antequam congrediamur, videamus quæso quid Benium potuerit impellere, vt Liuio obtrectaret. Aloysius Corradinus I. Consultus inter præcipua Vrbis nostræ ornamenta (dum vixit) connumeratus, obstruauerat in Liuio Lib. IX. *male habitos Vmbros, & conscissos Liuij magis stylo, quam Romanorum armis. Anno ab V. C. CDXLV narrat illos defecisse repente, concitata omni iuuentute sua; & magna parte Etruscorum ad rebellionem compulsa, tantum exercitum fecisse, vt ad oppugnandam Romam ituros, magnificè de se, ac de Romanis contemptim loquentes, iactarent. verum non respondisse verbis facta. cum enim castra vallantem Consulem adorti essent, Romanos non tamquam in viros aut armatos incurrisse: signa erepta, signiferos tractos ad Consulem, armatosq; milites ex acie in aciem translatos. & cetera satis turpia. At Benius Iguuinus fuit, & Iguuium in Vmbria. & huc trahebat Corradinus dissidium Benianum quod profectò non nemo probabit. Veritas enim Mater Odij est. quæ Veritas Annium, Glareanum, Merulam & Bodinum parum æquos Liuio fecit. Et vt vt hæc sint scire oportet*

tet

tet, Benio neq; Dantem, neq; Boccaccium placuisse: nullius precij homines dictitanti, quos tam illi qui conuixerunt, quam qui vita functos exceperunt ætate, magnis & veris laudibus sunt prosecuti, hunc Eloquentiæ causa, illum Doctrinæ. At cominus est pugnandum. Et quia Benius aciem in duo cornua diduxit rerum Styliq; , excipiemus & nos copias hostiles agmine bipartito. & primum videbimus de Dionysij Halicarnassensis industria, quæ cum Liuiana comparatur. Dionysius grauis sanè auctor, & cui non minimum debet Historia Romana, aduocat passim illos Auctores, quos maiestas Liuiana dedignabatur. Sophoclem exempli gratia, Aeschylum, Homerum, Agathyllum, & Græcos aliquot, dignos vtiq; censoria illa Liuij nota.
Quæ ante conditam condendamue vrbē, poeticis magis decora fabulis, quam incorruptis rerum gestarum monumentis traduntur, ea nec affirmare, nec refellere in animo est. *& ipse Dionysius alicubi confitetur, nullam de Romanis ad sua vsque tempora Historiam a Græcis accuratè scriptā extitisse: & Romanos ipsos prisci æui res, compendio narrasse. vt mirum non sit Liuium*

noluiſſe fabellis tempus terere, qui & renuit exordiri more Poetarum. cum bonis potius ominibus, votiſq;ac precationibus deorũ dearumq;ſi vt poetis nobis quoq; mos eſſet, libentius inciperemus, vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. *neq; vero incuſauerim ego Dionyſium, cuius conſilium fuit, populares ſuos Græcarum narratiuncularum lecythis allicere, vt Hiſtoriam Barbarorum (ita illi Romanos nuncupabant) aliquo loco eſſe paterentur. Et hac de cauſa inſtituit ipſe narrationes, quibus multa complexus eſt inſignia ſanè, & quæ res Romanas noſtro cum fructu illuſtrarunt.veluti rationem ſacrorum, ritum Ludorum, ſeriem Triumphorum, Magiſtratuum inſignia, & huiuſmodi plurima, quæ Liuius imbutus opinione Imperij numquam finiendi, & Vrbis æternæ futuræ, tamquam obuia, & nota prætermiſit conſultò, & ſuis tantum ſcribens Quotus enim quiſq; eſt, qui nunc Hiſtoriæ nouitiæ auctor demittat ſe ſe ad ea calamo exprimenda, quæ oculis vſurpamus? Turca ſanè aliquis, aut Perſa ſi res noſtras hominibus ſuis tradere ſcripto vellet, is profectò & mores, & ritus, & artes, Arma quoq; & Aedeficia prolixè,*

&

& ambitiosè explicaret. quod & nostri exequuntur, si quando res illorum attingere necesse habent Prodigiorum explicationem, quando hac etiam ex parte nititur Benius Liuio inuidiam conflare, debuit meminisse ipse Historiæ professor, fuisse magnam partem Romane religionis; quod vel pueris ipsis qui Scholas Magistrorum terunt compertum est. neq; profecto Portenta Romanam Historiam non iuuant, vt fateatur necesse est, qui Iulij Obsequentis Libellum de Prodigijs aliqua cum cura peruolutarit. Quid? quod neq; Dionysius hisce abstinuit sed notauit accuratè? neq; alij omnino Græcorum, qui res Romanas attigerunt? Quod vero conciones Liuianas carpit non iure facit, vt tu etiam animaduertisti. sunt enim illæ consiliorum atq; euentuum fontes, qui Politicum hominem non modo proluunt ad voluptatem, sed & ad profectum ditant saluberrimis monitis & exemplis. neq; vero Liuius Actuarium agebat, vt proinde oporteret recitare illum verbatim quid quis dixisset; sed Historicum, quorum nemo his attendit, quæ Benius nimis anxiè commentus est, de horridiore dicendi genere veterum Latinorum, & de sermone Locrensium, & Car-

thaginiensium. vt valde mihi mirum sit non exegisse ipsum a Liuio, vt Punice referret, Plautino more, quæ Legati Poenorum in Senatu disseruissent, vel quæ Locri, seu quæ Illyrij, patria ipsorum lingua. Quod profecto festiuum accroama fuisset, illi non dissimile, cuius cum multo risu Luciani, auctor fuit Creperius Calpurnianus Pompeio-politis qui Historiæ suæ græce scriptæ intexuerat Italicas voces FOSSAE & PONTIS, similiumque. At quod etiam fidem Liuij criminetur, hoc vero est odium prodere quo laborabat. Cremutius enim Cordus apud Tacitum Libro IV. *Annalium, Liuium fidei præclarum in primis appellat. quod Encomium aliorsum inepte trahit Benius, & contra ipsam Cremutij mentem. veritati enim studuit Liuius quã quimaxime, ut recte animaduertit Historiæ Phosphorus & Sol, Gerardus Ioannes Vossius noster. De inaudito ac monstroso Gigante quod comminiscitur Benius, ipsi aurem peruellere debuit, vt videret cum quo ipse congrederetur, & meminisset verborũ Vitruuianorum, veluti parricidij damnandos, qui illos vexarent, quorum ab cunctis gentibus scripta suspicerentur. At Veritatem Benio potuit, indicare*

series

ſtries ipſa rerum a Romanis geſtarum. Populus enim Romanus qui propè quingentis annis domi luctatus *erat, in Italia ſubigenda;* ducentis annis Africam, Europam, Aſiam, totum deniq; orbem terrarum bellis, victorijſq; peragrauit, *vti tradidit Florus ipſo initio Libri ſecundi Hiſtoriarum ſuarum. neq; verum eſt omnino voluiſſe Liuium ſcribere Hiſtoriam ab Ilij excidio, & aduentu Aeneæ, ſed tangere curſim, & delibare* tantiſper *vt ipſe etiam innuit in Præfatione operis ſui. & vero illa præfatio Libri* II. Liberi iam hinc populi Romani res pace belloq; geſtas, annuos magiſtratus, imperiaq; Legum potentiora quam hominum, peragam; *oſtendit feſtinaſſe ipſum, vt ad hæc perueniret Regibus leuiter perſtrictis, & quæ ante ipſos Reges. Et debuit Benius, qui nos ad iugera compellit, perpendere, non perinde eſſe Hiſtoriam ſcribere, atq; agros decempeda metiri. rerum enim geſtarum diſpoſitio & copia ſcriptorem plerumque eo adigit, vt Voluminibus amplioribus ſpatia occupet illius corporis, quod breuius, & æquius animo complexus erat. Liuius ipſe in limine Libri* XXXI. *ita conqueritur,* Me quoq; iu-

uat, velut ipse in parte laboris, ac periculi fuerim, ad finem belli Punici peruenisse. nam & si profiteri ausum perscripturum res omnes Romanas, in partibus singulis tanti operis fatigari minimè conuenit: tamen cum in mentem venit V. & LX. annos (tot enim sunt a primo Punico ad secundum bellum finitum) æque multa volumina occupasse mihi, quam occuparint quadringenti LXXXVI. anni a condita Vrbe ad Appium Claudium Consulem, qui primus bellum Carthaginiensibus intulit, iam prouideo animo, velut qui proximis littori vadis inducti mare pedibus ingrediuntur, quid quid progredior, in vastiorem me altitudinem, ac velut profundum inuehi, & crescere penè opus, quod prima quæque perficiendo minui videbatur. *Monstrosus ergo Gigas non Liuij sed Benij foetus erit, qui vt Liuio conuicietur verane obijciat an secus nihil pensi habet. Neque partitiones Decadum ab ipso Liuio sunt, quod professorem Humanitatis ignorare non decebat. antiqui enim Grammatici non Decades, sed Libros agnoscunt. At non sufficiebant tot contorta in Liuium tela, nisi etiam*

tan-

tanquam in Patriam ingratus traduceretur. hoc nãq; molitus est Benius in Commentario Lib. 1. Aeneid. cum enim Virgilius Antenorem conditorem Patauij asserat, cur inuidit Patriæ suæ hanc gloriam Liuius? cur duobus verbis, quibus rem totam contestari poterat pepercit? Ego sanè non patriæ odio, sed ex communi hominum sensu hoc fecisse Liuium arbitror. tum quia Patauinum se nominare iactantia non caruisset, velut etiam Lucianus Historicum quempiam arguit, qui patriam Miletum laudauit, & hoc quidem in Proemio Historiæ suæ; quod vtique noluit facere Liuius, vt videmus: tum quia qui Vrbem incolebant maiestati Romanæ hoc deferebant, vt aliam Patriam non profiterentur. huiusce rei non satis animaduersæ multa tamen extant vestigia. Iuuenalis municipalem Arenam cum stomacho recensuit alicubi. alibi nominat pannosos Aediles vacuarum Vlubrarum. quo pertinent homines rusticari ex Municipijs, *&* Municipia rusticana *apud Ciceronem non semel cuius & illa huc vergunt, Lib. II. ad Familia. Epi.* XII. vrbẽ mi Rufe cole, & in ista luce viue. omnis enim peregrinatio, quod ego ab adolescentia iudicaui, obscura & sordida

est

est ijs, quorum industria Romę potest illustris esse. *ad quem sensum cecinit etiam Martialis.*

Plus sanè placeat domina qui natus in vrbe est.
Debet enim Gallum vincere verna Liber.

Neq; sanè voluit Liuius aut Gallus, aut Venetus audire, qui Romam alteram Patriam iure ciuitatis nactus erat: Augusti præsertim familiaris, & Equitis Romani Socer. Qui hominũ sensus Romæ degẽtiũ adeo inualuit tanto post Liuium, vt Cassiodorus Variar. Lib. III. XXI. *non dubitauerit pronunciare,* Piaculi genus est, absentem sibi Romam diutius facere, qui in ea possunt constitutis Laribus habitare. *Et inde factum videtur, vt omnes passim, qui in Orbe Romano erant Romani appellarentur, nullo discrimine locorum, in quibus nati essent. Qui tamen Patriæ Domus appellationem reliquerant, vt in antiquis marmoribus legitur DOMO ATESTE, DOMO ALTIN. DOMO ARRETIO, Patriæ vix dignati.* Roma *enim* communis Patria nostra est, *inquit Modestinus. L.* XXXIII. *ff. ad Municipalem, & de Incol. neq; aliter Rutilius Numatianus*

Fecisti patriam diuersis gentibus vnam.
Profuit inuictis te dominante capi.

Et

Et hæc est ratio cur apud Cornelium Nepotem, Sallustium, Liuium, Plinium nulla Patriæ mentio extet. cum ille Circum-Padanus, Amiterninus ille; alter Patauinus, Veronensis alter, siue Nouo-Comensis esset. Et hæc quo ad primum aciei cornu. Quod an profligauerimus videbis tu Amice, qui copias Historicas cum Imperio moderaris, qui nos amas & nostra, qui Liuium Romanæ Historiæ longè principem nuper asseruisti. Alterum Cornu Benianum Liuij stylum appetebat, in quo Patauinitatem deprehendere sibi visus est Asinius Pollio, ille studio magis partium, quam Liuij æmulatione Patauinis infensus. nota autem sunt quæ Velleius & Macrobius de nostris, & Asinio Pollione litteris consignarunt. hanc Patauinitatem Benius, alibi, vt sibi quidem videtur oculeus totus, hic sanè totus, totus tenebrio, ad partium Pompeianarum amorem reuocat, contra Pollionis & Fabij Quinctiliani mentem. eam, siqua fuit, ego fortè primus quod & tu probas, in Originibus nostris indicaui, ex Quintiliano & Marmoribus vernaculis, Hanc tamen M. Fabius acris censor vix admittit, neq; dubitat pronunciare de Liuio, virum fuisse miræ facundiæ; & alibi in narran-

rando miræ iucunditatis, clarißimiq; candoris, in concionibus supra quam enarrari potest eloquentem; quo nemo dulciores affectus commendarit magis. Neq; profectò inconcinnè faceret qui primum omnia Elogia Liuiana seorsum hinc disponeret, & illhinc eiusdem obtrectatores; deinde vsurparet voces M. Aemilÿ Scauri in causa non plane dißimili, Varius Sucronensis Aemilium Scaurum regia mercede corruptum, Imperium Populi Romani prodidisse ait, Aemilius Scaurus huic se affinem esse culpæ negat. vtri creditis? *Verum ne causam prodere videamur quod in rebus præstitimus, hoc idem exsequi conemur in verbis, multo minore discrimine. horridum initium appellat Benius*

Facturus ne operæ præcium sim si

& cōstare ait duobus ferme Hexametris integris. atqui nemo vnquam leget sim si, *sed* sim; *& ex interuallo* si. *veluti illa Sallustÿ nemo vno spiritu*

Bellum scripturus sum quod

Et vero ego non video (quod ad Hexametrum attinet) cur non licuerit Patauino Liuio, quod licuit Amiternino Sallustio. Quintilianus certe omnia Italica prò Romanis habet, Li.

1. Cap.

1. *Cap.* V. *Benius non item. qui etiam criminatur Liuianam phrasin*, facere operę precium, *quod neq; Ciceroniana sit, neq; Terentiana. at num ideo minus Latina? affirmet cui cornea fibra est. ego vtiq; non affirmabo qui sciam, linguam latinam debere uni Liuio magnam copiam genuinæ Elocutionis quam apud Ciceronem & Terentiam frustra quærimus. vt iure vocauerit nouitius Liuij editor, omnis latinitatis refertissimum. Iam vero, quod Liuij etiam structuram emendare gestiat, id nullo modo ferendum videtur. quod tamen condonare possumus homini, qui etiam Ioanni Boccacio Soloecismos obiectare solitus erat, vt eius orationem perpoliret. Pergit porro pro Mantissa Liuium appellare obscurum, truncum, obtrectatorem, & cuius scripta Viri docti excutiant*, vt tantum si quo modo posſint, inuidiam vel extinguant vel leniant. *Adestote mihi vos Beate Rhenane, & Carole Sigoni, tu Robortelle, tu Lipsi, tu Grutere & quotquot deniq; Liuium illustrastis. num vos hoc prætextu manum admouistis candidissimo, & politissimo Scriptori? minimè gentium, sed vt Historiam Romanam illustraretis*

retis lumine non aſcito, vt librariarum Harpyarum proluuiem elueretis, quæ politiſsimum Auctorem foedauerant. Quod verò Patauinitas iterum obijciatur, percommodè accidit, vt fateatur, Pollionem per inuidentiam vt obſcurè ſic temerè loqui potuiſſe. *quod ſanè a verbis Quinctiliani non abit Lib.* VIII. *Cap.* 1. & in T. Liuio miræ facundię viro PVTAT ineſſe Pollio Aſinius quamdam Patauinitatem. *Progreditur porro Liuiomaſtyx, vt ingenium non deponat, & noſtrum accuſet velut turgidum, & poeticum in Annibale Alpes perfringere meditante. ego ſanè ignoſco homini, qui nunquam viderat fortè Alpes, qui numquam animaduerterat quid Hiſtorici de Alpibus tradant, & potuit profectò vnus Paulus Iouius Lib.* XV. *Hiſtoriar. hominem docere his verbis;* tametſi rerum naturę opifex altiore conſilio denſiſsimos ſaltus, pręaltos exeſoſq; vertices, & abruptas vallium crepidines, in niuoſa illa atq; horribili rupium mole poſuerit, queis mortales ab acceſſu terrerentur. *& eodem Libro, Galli ducente Triultio, Alpes traijcientes potuerunt fidem facere Benio, Liuium vera tradere, neq; poeticum quid meditari. Polybius*

certè

certè narrat, nuncios Annibali retulisse, Alpium iuga magno illa quidem labore, & multis cum difficultatibus superatum iri. & hæc Historiarum Libro III *Splendorem uero Orationis quem alij suspiciunt, pergit Benius impetere, telis etiam petitis ex ipso Quinctiliano Lib.* X. *Cap.* I. *qui tamen usq; adeo Liuium non uoluit impugnare, ut ibidem LACTEAE LIVII VBERTATIS uoluerit meminisse. Velut etiã alias illud* Facturusne operæ precium sim, *excusandum sibi sumpsit exemplo Bruti, Asinij Pollionis, Sallustij, Ciceronis, Platonis & aliorum.*

At nunc tempus Equum fumantia soluere colla, *ut finem aliquando imponamus Epistolæ, quæ iam magnitudine (ut dicam more Liuiano) laborat sua. Tu amice, qui non ideo minus colis Principem Historicorum, quod in eum incursauerit Benius, hæc mea tibi habe, commendatiora utique futura sub patrocinio nominis tui. Ego sanè hanc qualemcunque opellam nauaui lubens Viro illi, qui auctoritate sua, & omnium ætatum iudicio tutus, defensione non eget. Quod profectò ab homine mentis bene sanè & eruditionis nõ uulgaris, Francisco Florido Sabino pronunciatum, iugulare potuit*

tuit istos omnes, qui bonos Auctores adeo gestiunt impetere maledictis, vt etiam Virtutes pro Vitijs pergant obiectare. Quotus .n. quisq; hodie viuit *(inquit ille)* qui non sibi censuram in scriptores, quasi a dijs immortalibus demandatam, arbitretur? Vt enim de aliquibus toleretur Iudicium, quisnam hoc tempore de Cicerone, Liuio, Salluſtio, Terentio Varrone, Cornelio Celso, Plauto, Terentio, Virgilio, Horatio, Lucretio, Ouidio, Catullo, Tibullo, Propertio, ceterisq; similibus aliquid in sinistram partem, sine magno scelere decernere audeat? Quorum scripta orbi probatissima semper fuere, & a nullo adhuc satis digne laudata? *Hæc ille. neq; ego plura. tu uale & seculum nostrum lucubrationibus tuis illustra vt facis. Patauij.*
MDCXXVII.

L.P. SIGISMVNDO BOLDONIO IN ACADEMIA TICINENSI PHILOSOPHIAE INTERPRETI ACCVRATISSIMO.

Epist. XLV.

ABs te, qui isthic magna cum tui nominis prædicatione publicè doces, cupio doceri & ego Vir doctissime, & amicissime. neq; tu (sat scio) hoc muneris detrectabis: Eruditio enim ab humanitate non exulat. Lectum mihi est apud Cornelium Nepotem, quem vulgo appellant Æmilium Probum; ibi eum amici *(Agesilaum)* quo Spartam facilius perferre possent, quod Mel non habebant, cera circunfuderunt, atq; ita domum retulerunt. *Quæ eadem repetit Gemistus Plethon, Lib. primo de Gestis Græcorum post pugnam ad Mantineam. Quæ ceræ circumfusio ad Persas olim etiam attinuit, quemadmodum notauit eruditissimus Petr. Victorius, Variarum Lib.*x.*Cap.* VI. *At hic Mellis vsus notus etiam fuit Lucretio Lib.* III. *cuius hi sunt elegantissimi versus*

Nam si in morte malũ est, malis morsuq; ferarũ
Tractari: non inuenio qui non sit accerbum

Ignibus impositum calidis torrescere flammis;
Aut in Melle situm suffocari, atq; rigere
Frigore, cum in summo gelidi cubat æquore saxi;
Vrgeriue supernæ obtritum pondere terræ.

vbi Dionysius Lambinus notat ex Lib. v. *Historiar. Xenophontis, Agesipolin Regem vita functum Melle oblitum, domum deportatum fuisse. quam funeris condituram Lacedæmonijs familiarem fuisse hæc Auctorum testimonia euincunt; Cornelij videlicet Nepotis, Xenophontisque. Verum hoc institutum manasse a Democrito Abderite testis est Varro apud Nonium Marcellum, in* Vulgus. quare Heraclides Ponticus plus sapit, qui præcepit vt comburerent, quam Democritus, qui vt in Melle seruarent: quem si vulgus secutus esset, peream, si centum denarijs calicem Mulsi emere possimus. *Et hæc sanè omnia confirmat Plinius Lib.* VII. *C.* III. *scribēs vidisse se allatum ex Aegypto ad Claudium Cæsarem Hippo-Centaurum in Melle. necnon & Columella Lib.* XII. *Cap.* XLV. *qui scribit exanimum corpus hominis per annos plurimos in Melle seruari. Verum quid, quæso te, habet Mel, vt hoc possit efficere? An quia aereum est, vt inquit princeps Poetarum Virg.*

Pro-

Protinus aerij Mellis coeleſtia dona.
ideoq; Coeli ſudor, ſiderum ſaliua, purgantis ſe aeris ſuccus *appellatur a Petro Bellonio Lib.*I. *de arboribus coniferis, p.* 10. *qui hæc a Plinio Lib.* XI. *Cap.* XII. *mutua ſumſit? An vero quia Ceram matrem agnoſcit, vti ſcribit Athenæus Lib.* XIV.*? Cera autem cadauera ſeruabat, vt vidimus. An autem quod* ea Mellis eſt natura, *(vt inquit Columella loco citato)* ut coerceat vitia nec ſerpere ea patiatur) *An poſtremo, quod Mel ſit aridæ facultatis, tradente ſic Macrobio Lib.* VII. *Saturn.Cap.*XII? nā quæ vdanda ſunt corporis *(inquit Diſarius)* vino fouentur; quæ ſiccanda ſunt melle detergentur. *Qui Diſarius (ſi per te nunc mihi critico eſſe licet) reponendus eſt apud Symmachum Lib.* III. *Epiſt.* XXXVII. *in principio vbi legitur,* Diſanus clariſſimus vir, qui inter profeſſores medendi ſummatem iure obtinet locum. *&c. lego enim* Diſarius. *Tu modo, quem Natura nihil arcanorum ſuorum coelauit, mellito iſto tuo Epiſtolico charactere, ſententiam tuam de hac vi Mellis reſcribe, vbi commodum erit. Interim, velim a te fieri certior (quando non ſatis eſt ſemel frontem perfricuiſſe) num*

vester Ticinus) etiam nunc aureas arenas ferat, & an legantur, & quo prouentu. vestras quidem Bernardus Saccus affirmat, & Notitia vrbium apud me manuscr. anonymi Auctoris, cuius hæc sunt, Ticinus autem fluuius dictus est quasi Taginus, vt quidam volunt a Tago fluuio aurifluo. cuius & hic naturam imitatur, solum habens, in quo plus ceteris Italię Aurum colligitur. *operosum sanè, & ridiculum Etymon, cuiusmodi multa afferuntur ab Italicarum rerum nescio quibus barbaris scriptoribus. Vale, & Clarissimum Campegium meo nomine saluta Patauij. MDCXXVII.*

L. P. FRANCISCO A SOLE CANONICO PATAVINO VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XLVI.

H*Vmanitas tua quam pulcrè incedit cum nomine tuo gentilitio Vir Reuerendissime! sicut enim Sol* dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens Mun-

di

di & temperatio, *trahit ad se terræ halitus; sic tu humanitate omnium affectus. Ego sanè me tibi obstrictum longa serie beneficiorum nisi fatear, omnem prorsus humanitatem exuero: adeo tu omnes beneficentiæ numeros, qua ope, qua consilio, qua factis erga me obiuisti. Verum hæc alias: quando hic non est campus in quo pro dignitate præconiorũ tuorum spatiari mea possit oratio: & si posset, tu id non paterere,*

--qui mitis, & acri
Asperitate carens, positoq; per omnia fastu;
Inter vt æquales vnus numeraris amicos:
Obsequiumq; doces & amorem quæris amando.

At Nunc e re nata facere non possum, quin meritorum saltem tuorum limen te indulgente, cursim attingam. Antenoris Herois nostri quod res fortiter & feliciter gestas penicillo exprimi curaueris, in ornatum Aulæ tuæ; est sanè quod tibi priuatim & publicè Patauij debeamus. argumentum enim ante hac omnino intactum tu primus exposuisti oculis omnium, maiorum nostrorum accuratam solertiam exactè imitatus, qui Historias coloribus exprimi, ne solis Scriptoribus cederet ea laus, voluere. At quod illi Tẽplis & Porticibus sacrabant, tu

domi tuæ extare voluisti: vt præires exẽplo nobili Ciuibus tuis, qui non aliunde petitis argumentis opus habent, vt Pictoribus materiam præbeant, sed vernacula & natiua exempla ipsis etiam Romanis rerum dominis (absit verbo inuidia) possunt suppeditare. At Periochas Picturæ istius quas imperasti, singulis Monostichis conclusas, vt etiam antiqui factitarunt, nunc ad te mitto. tu si placebunt curabis apponi. ego sanè studui breuitati, & facti exhibitioni, æmulatus quoad licuit Iliadem nuci inclusam.

I

Troia ruit flammis, fatisq; vrgetur iniquis.

II.

Nauigium instruitur, Superiq; in vota vocantur.

III.

Troianam Pallas tutatur ab æthere classem.

IIII.

Excipit hospitio fessos Parnassia Phocis.

V.

Pugio Phoebe tibi veteres sacratur ad aras.

VI.

Disijcit ipsa rates toto Iuno effera ponto.

VII.

Traijcere alta nouẽ æquo rei datur ora Timaui.

VIII.

VIII.

Certatim Socij feriunt mare,& æquora verrunt.

IX.

Littus in Euganeũ Phrygũ manus emicat ardẽs.

X.

Ferratas acies Antenor ductat in hostes.

XI.

Decernunt bello duro sub Marte cadentes.

XII.

Hic odijs acti subeunt bella aspera Reges.

XIII.

Antenor Velesi spolijs exultat opimis.

XIV.

Hic socijs vrbem victor designat aratro.

XV.

Vrbis feruet opus,fundataq; moenia surgunt.

XVI.

Moenia sublimi inuehitur Patauina triumpho.

Et hæc quidem omnia compendio dicta sunt, vt vides. verum non eodem compendio dicere posim merita in me tua vir Reuerendissime, quem opto valere diu, & perannare. Domi MDCXXVII.

L. P. HIERONYMO BOSSO

PRIMARIO ELOQVENTIAE IN GYMNASIO TICINENSI PROFESSORI ERVDITISSIMO.

Epist. XLVII.

QVando non licuit mihi V. Cl. videre Iano-Tatium tuum, quamuis efflagitante amplissimo viro, qui Litteris nostris Genium inspirat, Dominico Molino, *illum non semel exquisiuerim, decreui ego ad te mittere Stipem chartaceam, quam vides, Muham-Medis ludos imitatus, qui serio ad Montes itabat, quando illi eiusdem iussa exequi detrectabant. Et profecto non facile tibi dixerim quo desiderio flagrauerim videndi Commentarium tuum, qui sciam quam sis instructus ingenuis artibus, quam accuratus, quam felix in dicendo, quam in docendo perspicuus. verum mihi non licuit esse tam fortunato. At tu qui Apollinem audis & hunc Marsyam ne respue. Strenæ ab antiquissima origine fuerunt. Symmachus Lib.* x. *Epist.* xx. Calendas anni auspices, quibus Mensium recursus aperitur, impertiendis Strenis dicauit Antiquitas.

Idem

Idem Epist. XXVIII. *eiusdem Libri*; Ab exortu penè Vrbis Martiæ Strenarum vſus adoleuit, authoritate Tatij Regis: qui verbenas felicis arboris ex luco Streniȩ, anni noui auſpices, primus accepit. *Dei Arbore felici ego vaticinium non profitebor. indicabo tantum loca Auctorum, e quibus poſſit indagari. Festi, Pliniј Lib.* XVI.*Cap.*XXVI. *Macrobij Lib.* II. *Saturn. Cap.*XVI. *Et fortè eo alluſit Propertius Lib.*IV. *El.* IV.

Lucus erat felix ederoſo conditus antro,
  Multaq; natiuis obſtrepit arbor aquis.
Siluani ramoſa domus, quo dulcis ab æſtu
  Fiſtula poturas ire iubebat oues.
Nunc Tatius fontem vallo præcingit acerno,
  Fidaq; ſuggeſta caſtra coronat humo.

*illud certum est hoc nomine fuiſſe apud Heluetios oppidū ex Ammiano, Antonino, & recentioribus. Strenuæ porro Deæ, vt reuertamur, meminit & D. Augustinus Li.*IV *.de Ciuitate Dei Cap.* XI *&* XVI. *Strenam vero non a Strenua Streniaue Dea deducit Festus, ſed aliunde.* Strenam vocamus (*inquit ille*) quæ datur die religioſo, ominis boni gratia a numero, quo ſignificatur alterum tertiumq; vẽturum ſimilis commodi; veluti trenam,

præ-

præpofita S Littera, vt in loco & lite folebant antiqui. *Dies dictus huic lucro, quem religiofum appellat Feftus, fuit velut etiam nunc eft, Calendarum Ianuariarum; vt disertè fcribit Tertullianus in Lib. de Idolatria*; nobis quibus Sabbata extranea funt, & Neomenia, & feriæ a Deo aliquando dilectæ, Saturnalia, & Ianuariȩ, & Brumæ, & Matronales frequentantur, munera cõmeant, ftrenȩ confonant, lufus, conuiuia conftrepunt. *& has* Ianuarias *paulo fuperius Calendas Ianuarias appellauit*; nimirum Saturnalia, & Calendas Ianuarias celebrans hominibus placebat. *prætereo Cafsiodorum Lib.* V. *form.* VII. *& Prudentium Lib.* I. *aduerf. Symmachum, qui* Fefta Calendarum *vocat. Notandum autem eft non folum ex mente Tertulliani, quæ liquido apparet ex Libro citato, verum etiam ex aliorum Patrum fententia vetitas fuiffe Chriftianis maioribus noftris Strenas. D. Hieronymus apud Gratianum Cap.* V. XXXVII. d. & quod in Corbonam pro peccato virgo vel vidua, vel totam fubftantiam fuam effundẽs quilibet pauper obtulerat, hoc in Kalendariam Strenam; & Saturnalitiam fportulam;

Iam; & Mineruale munus Grammaticus & Orator, aut in sumptus domesticos templi stipes, aut in sordida scorta conuertit, *Et hoc ideo quia boni Fati augurium habebatur* XXVI. *Q. vlt. ad quem locum videndus Antonius Augustinus profanæ & Ecclesiasticæ Antiquitatis peritissimus, Libro posteriore de emendatione Gratiani, Dial.* I. *a quo discimus Kalendis Ianuarij, Romæ olim fuisse in vsu positum, vt Mensas ponerent, choreas ducerent, & cantiones sacrilegas acclamarẽt. Verum vt vt Religio nostra hæc inhibuerit, obnitente tamen consuetudine Strenæ permanserunt ad nostra vsq; tempora, & Romæ præsertim, vbi infimi a summatibus accipiunt. antiquitus etiam Cæsares rerum domini accipiebant. Suetonius Augusto Cap.* LVII. Item Kalendis Ianuarijs Strenam in Capitolio etiã absenti. *Idem Caligula Cap.* XLII. edixit & Strenas ineunte anno se recepturum: stetitq; in vestibulo ædium Kal. Ianuarij ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus, ac sinu omnis generis turba fundebat. *priuati inuicem accipiebant, & mutuas missitabant. quocirca Strenarum commercium appellat Suetonius Tiberio Cap.* XXXIV. quotidiana

diana oſcula prohibuit edicto ; item Strenarum commercium , ne vltra Kalendas Ianuarias exerceretur. conſueuerat & quadruplam Strenam , & de manu reddere : ſed offenſus interpellari ſe toto menſe ab ijs , qui poteſtatem ſui die feſto non habuiſſent, vltra non reddidit. *diem feſtum vocat Suetonius, quē diē religioſum Feſtus, & Feſta Calendarum Symmachus. Munuſcula autem, quæ vltro citroq; miſsitabantur fuerunt primitus Stipes. Ouidius in* .1 *Faſtor.*

Tu tamen auſpicium ſi ſit ſtipis vtile quæris;
 Curq; iuuent noſtras æra vetuſta manus.
Aera dabant olim---

Palmæ, Caricæ, Mella, Caryotæ. Ouidius.

Quid vult Palma ſibi, rugoſaq; Carica dixi,
 Et data ſub niueo condita mella cado ?

Martialis Lib. VIII. XXXIII.

Hoc linitur ſputo Iani Caryota Calendis,
 Quam fert cum paruo ſordidus aſſe cliens.

& Lib. XIII. XXVII.

Aurea porrigitur Iani Caryota Calendis.
 Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Stipi vero ſucceſsit Aurum. Ouidius loco citato

Aera dabāt olim;melius nunc omen in auro eſt;
 Victaq;conceſsit priſca moneta nouæ.

Quod

Quod & tanto post Ouidium tempore obtinuit. Symmachus enim epistola XXVIII. *cuius meminimus, hæc habet;* merito vobis solemnes pateras cum quinis solidis, vt numinibus integritatis offerimus. *præter hæc Calendis Ianuarij, quod etiam hodie ab aliquibus fit, suas quilibet Artes auspicabatur. Ouidius.*

Quisq, suas artes ob idem delibat agendo,
Nec plus quam solitum testificatur opus.

Læta etiam verba dicebantur, & preces dabantur, accipiebanturq; alternæ. Ouidius,

At cur læta tuis dicuntur verba Calendis?
Et damus alternas, accipimusq; preces?

Et hinc dubio procul ad nos venerunt le bone Feste, *et* il bon capo d'anno, *vt Italicè vocamus. Plinius insinuauit Lib.* XXIIX. *Cap.* II. cur enim primum anni incipientis diem lętis precationibus inuicem faustum ominamur? *Romæ hodie, vt diximus, Strenæ Kal. Ianuarij strenue exercentur. & qui plura volet videre, consulat Ambrosium Nouidium sacrorum Fastorum Lib.* I. *Num autem in strenis modus aliquis, quoad numerum Solidorum obseruaretur, animaduertant doctiores. ego sanè apud Symmachum animaduerti quinos illos solidos, & penes Trebellium Pollio-*

Pollionem in Vita Claudij Augusti adſignatos illi fuiſſe, dum eſſet Tribunus, in Strenis quadraginta ſeptem Philippeos, & trientes centum ſexaginta. *At de Bruma quid dicemus? Ouidius videtur reijcere in Kalendas Ianuarias.*

Bruma noui prima eſt veteriſq; nouiſsima Solis
Principium capiunt Phoebus, & annus idem.

alij vero ſtatuunt circa Saturnalia, & rectius.

Quod nos Strenam bonam manum vocemus in promptu eſt originatio. manu enim dabatur vt vidimus. At me ineptum, qui Poma Alcinoo vt aiunt. Te enim hæc accuratius, elegantiuſq; pertractaſſe

Et reor:& ſi quid veri mens augurat, opto.

Tu vale, & ſaluta meo nomine clariſsimos Viros Campegium, & Boldonium. Patauij. Kal. Ianuar. MDCXXIIX.

L. P.

L. P. HIERONYMO ALEANDRO FRANCISCO CARDINALI BARBERINO AB EPISTOLIS LATINIS, VIRO REVERENDISSIMO.

Epist. XLVIII.

APes Dianias vidi, quas ad me misisti Vir Reuerendissime. & non potuit non placere argumentum politis carminibus expressum; & notis eruditis illustratum. Verum ad eundem scopum quo minus collinearem mihi non potui temperare, quando & Acestes Virgilianus amissa palma,

--tamen æthereas telum contorsit in auras,
Ostentans artem pariter, arcumq; sonantem.

Athenæ namq; Atticæ, illæ frugum & humanitatis parentes, ex responsis Apollinis Delphici, tredecim Colonias vno tempore in Asiam deduxerunt, Duce Ione Xuthi, & Creusæ filio, vti Vitruuius Lib. IV. *Cap.* I. *testatũ reliquit, cui adstipulatur & Velleius Paterculus Li.*1.*Hist. Classis autẽ duces fuerũt Musæ sub Apum specie, vt inquit Philostrates in*

Mele-

Melete. Coloniarum vero illarum primaria fuit Ephesus Vitruuio & Paterculo testibus celeberrima illa Christianorū primitiuo conuentu Actor. Apost. XX. *& Ioannis Euangelistæ mora, & morte; maximum illud Asiæ emporium, vt ait Lib.* XIV. *Strabo, quod attingere Proconsuli in Asiam proficiscenti necessarium fuit vt scribit Vlpianus*, L. IV. *de Off. Proc. & Leg. quodq; frequens est apud I. Consultos in facti vt appellant speciebus. Ideo Ephesij Apis imagine Nummos suos signarunt, & celeberrimis Dianæ symbolis.*

voluerunt quippe rependere beneficium Musis, illustri hac & diu mansura testificatione. Quæ-

Quanam vero fuerit hæc species Apum neminem vidi qui explicaret. ego ſanè arbitror fuiſſe examen, vt vocabant, quod contra Haruspicum vanitatem, proſperum etiam aliquando fuiſſe teſtatus eſt Plinius. Lib. XI. *Cap.* XVII. *erant enim Apes Coloniarum emiſſarum notæ, vt ex Platone & Aeliano a viris eruditis pridem annotatum eſt. Varro doctiſsimus Togatorum*; cum examen exiturumeſt, quod fieri ſolet cum adnatę proſpere ſunt multę, ac progeniem veteres emittere volunt in coloniam, vt olim crebro Sabini factitauerunt, propter multitudinem Liberorum, huius quod duo ſolent præire ſigna, ſcitur. *Et hoc Symbolum Apis adeo celebre fuit, vt Smyrnæi, qui, cum genus Atticum iactarent, & Theſeo Smyrnaq; gloriarentur; Regis tamen Attali, & Arſinoes beneficio inter Ionas recepti, illud ſuis nummis adiecerint, vna cum Tripode. Tripus enim & Muſis ſacer fuit, vt ex facto Heſiodi luculenter oſtendit Varro apud Agellium. Lib.* III. *Cap.* XI.

& ea Smyrnæ laus fuit, vt Musarum, & Gratiarum chori, ipsam perpetuo peragrarent. quo spectat precatio Apollonij Tyanæi; Lib. IV. *in princ.* vos autem Musæ, illis interim, vt se se inuicem ament, concedite. *quocirca Musas omnes, non vnam aliquam inuocauit Q. Smyrnæus, Lib.* XII. 62. *Græcorum duces recensiturus, qui in Equum Durium se abdiderunt. Neq; sanè decebat Musas non habitare Smyrnæ, quæ patria Homero fuit, parentibus Melete amne, & Critheide Nimpha, vt quidem habent Nummi veteres, & Philostratus cum Arnobio.*

Neapo-

Neapolitani & ipsi ex Italia nostra, vt genus suum ad Athenienses referrent, quod non omisit Strabo, Lib. v., *Minotauro & Ape nomismata percusserunt. Quod sanè viderunt Hubertus Goltzius & Vlysses Aldrouandus, quem politissimo carmine beauit Beatissimus D. N. VRBANVS. Qui tamen vt ad alia properabat, ad hæc minus attendere est visus. bene sit optimi senis laudatis Manibus, per quem consecuti sumus, vt non inuideamus Græciæ vel Latio antiquos illos Naturæ Mysteriorum perscrutatores. & sunt qui tantum virum plagij insimulare audeant quasi non Aristoteles,*

 Pli-

Plinius, & Athenæus aliorum ſcrinia turpius compilarint. læui planè homines, & quos vrit ſplendor Italicæ gloriæ. at ſinamus Apibus aculeos ſuos. Meſſanenſes, Bruttij & Metapontini, quos Aldrouandus produxit, eodem ni fallor reſpexerunt. Athenienſes enim in Italiam & Siciliam colonos non ſemel emiſerunt, vt potè maris, cum Lacedemonijs, alternis vicibus potentes. Verũ hæc omnia conniſus eſt oppugnare Vir doctiſsimus & accuratiſsimus I. Lipſius. is enim in notis ad Velleium Paterculum negat diſertè Ionem Xuthi fuiſſe conditorem Vrbium Ionicarum. hanc enim migrationem ſpectare ad Nileum, & Codridas. hoc ille probat auctoritate Strabonis, Pauſaniæ, Plutarchi, Tertulliani, Ammiani. quos ego ſanè omnes præ Nummis veteribus, Herodoto, Vitruuio, & Velleio, paruifacio. Hæc ideo ad te pluribus Vir Reuerendiſsime quia tu mihi in hiſce omnibus Cortina Muſarum es. Vale & amantem ama. Patauij Menſe Auguſto. MDCXXVIII.

L.P.

L.P. AVGVSTINO FAVSTINO

I. C. AMICO OPTIMAE NOTAE.

Epist. XLIX.

Editionem, quam iugiter ornas Legum Langobardicarum, nos omnes auide opperimur Vir præstantissime. Tu modo memineris partem laudis esse tollere aliquando manum de Tabula, & corrumpi venustatem formosæ faciei nimia quandoq; cura. Interim, quod attinet ad isthac ipsa, quæ præ manibus habes, quæso te perpende hoc vnum, mihi non dum probè cognitum. Leges Langobardorum Bonauentura Vulcanius vir de bonis Litteris optimè meritus, in Glossarÿs suis arbitratus est nominatas fuisse Andecabeones, *vel* Auricabeones. *quod & placuit doctissimo anonymo; qui concinnauit Scholia ad Paulũ Vuarnefridum, de Gestis Langob. ad pag.* CLIV. *imo, & Matthias Martinius in Lexico Philologico hoc nuper confirmauit, adiecto etiam etymo, petito ex Lingua Germanica. Vulcanius, & Pauli Scholiastes hoc se aiunt reperisse in veteribus Glossarÿs, vti sane reperiuntur. memini.n.ego videre me in Codice antiquo ma-*

nu exarato apud Ioannem Manganum nostrũ hæc diserte perscripta Andecabeo & Auribeo Lex Longobardorum. *Verum ego non ita facile assentior, qui Glossarijs parum fidere a doctis Viris didicerim. sunt enim in illis plumbea pleraq; aureis permixta. Et sanè is, qui Capitulari Caroli Magni (non genuino tamen, sed interpolato in vsum Regni Neapolitani, quod inscripserunt Leges Longobardorum, edideruntq; Venetijs anno* MDXXXVII.*) is inquam qui huic Libro expositionem vocabulorum præfixit Ioannes Baptista Nenna Barensis, cum singulorum verborum interpretationem apponat, quorundam tamen minimè apposuit, contentus indicasse loca, vnde peti posset. itaq;* andigauerit *&* arrigauerit *quid sibi velint declaraturus, citat L.* libertus homo. *de* succesſionibus *quæ est in corpore vt dicũt Capitularis Pag.* 121. *vbi hæc scripta sunt*, & ſi caſu faciente ſine heredibus mortuus fuerit, & an tea iudicauerit res ſuas proprias, ſe viuente, id eſt andigauerit, & arigauerit ſecundum Legem Longobardorum habeat cui donauerit. *quo etiam pacto legit is, quem verè Nomophilacem veterum Legum*

appel-

appellare possumus , doctissimus Lindembrogius, Libro II. *Legis Longob. Tit.* XIV. *L.* XVII. *nisi quod pro* andigauerit *habet* andegauerit. *Neq; sanè videtur repugnare vox aliter scripta atq; aliter. hoc enim arguit hæsitationem scribentium, qui pingebant siquid non intellexerant. Vulcanio enim est* Anclabeo, *apud Manganum fuit* Andecabeo. *& ipsa verba Legis* XVII. *in vetere Editione Basiliensi, Tit.* XCI. *de Manumissionibus.* §.XI. *ita habuerunt* Et si casu faciēte sine heredibus mortuus fuerit & antea iudicauerit res suas proprias viuēte se, id est Andigauero, & andegauerit secūdū Legē Longobardorum, habeat cui donauerit. *Quod verbi (quidquid illud tandem sit) illustrant verba veteris Glossæ apud Lindembrogium,* Andigauum idest in sanitate. Artigauum in infirmitate. *Ego in re ancipiti quid accipiam porrigamue non habeo. tu Amicè huic vestigationi horulam si vacat impende. & magnorum Regum monumenta (Leges inquam) iam tandem vt euolent permitte. Longobardorum enim memoriæ nos fauere par est, quando* præclarissimi quiq; Libri *(vt scribit Franciscus Robortellus, in disputatione de ratione corrigendi antiquorum Libros)*

bros) ab illis descripti fuerunt. *concluditq;* mirum dictu, illis Libris nihil emendatius nihil purius. *At hæc satis. tu vale a me, & a Sandellio. Patauij. MDCXXVIII.*

L. P. IOANNI Z. CASTELLINO
VIRO ERVDITISSIMO.
Epist. L.

PErmolestum mihi fuit quod nuper ex Litteris tuis percepi laborare te ex oculis. qui sanè morbus me etiam afflixit & aliquandiu & non semel. ex quo capite Phoebo olim magnam inuidiam conflare annisus est Italicæ eruditionis, & Episcopalis apicis (dum vixit) clarissimum decus, Aloysius Lollinus *Episcopus Bellunensis, cuius versiculos humanitatis plenissimos hic appono, non quidem mea causa, verum vt in conspectu sit Epigramma cultum, nitidum, & omnibus numeris omnino absolutum.*

Phoebe tuum crimen Laurenti lumina noctem
Non hanc, Telluris quam vehit vmbra, timēt;
Sed luci haud vlli cessuram; Aurora coruscum
Siue iubar reddat, seu facula vsta ferat.

Dij meliora; ſacros ſeruet tutela Poetas
Veſtra diu; hoc ratio poſtulat hoc pietas.
Vt quos carpit amor ſtudiorum,& cura fatigat
His acie obtingat viuidiore frui.

Hæc ille Anno MDCXXI. cuius politiſsimas Lucubrationes quæ Remora hucuſq; attigerit, quo minus videantur, legantur, & ſummo cum Eruditorum plauſu excipiantur, ego non ſcio & docti haut ſatis æquo animo ferunt. Verum patere tu quæſo (quando in hæc incidimus) vt Anagnoſtes tuus habeat in quo ſe exerceat, vt aures tuæ vices ſuppleant oculorum, vt memoriæ conſulatur doctiſsimi Antiſtitis, quem ego arbitror nunc e coelo impenſe ridere inanitates curarum noſtrarum, qui malumus argui heredes vt inofficioſos, quam Editiones noſtras, dum vita ſuppetit, curare. celebraueram ego illuſtriſsimorum Maximi & Silueſtri Valeriorum fratrum laudes, quorum altero Patauina Præfectura perfuncto, alter eandem illico auſpicabatur

O propeta furuo moeſtum caput abdere amictu
Qui Pataui adlambis moenia Medoace.
Nam quo clarebas VALERI de ſanguine magno
Auguſtam aduehitur MAXIMVS in patriam.
At tu diſperſos o collige frontis honores
Nympharum Euganidum gloria Medoace.

Nam

Nam dabitur tibi mox fratri ſuccedere fratrem,
Quem Veneti appelles delicias generis.
O ſæcli decus eximium! o par nobile fratrum!
Maiora o Ledæ nomina pignoribus!
Excipit occiduum exoriens nam Caſtora Pollux;
At vos fulgetis lumine inocciduo.

Vidit ille, & repoſuit mihi illico hæc carmina, quæ nulla auctoris culpa, ſed nonnullo laudati pudore huc vſq; delituerunt

Ingenti obſtrictum tenuit me pignore, Phoebi
Muſarumq; recens gloria Pignorius;
Quod noſtri ſtudioſus, amãs qđ fidus honeſti eſt
Quod Latio & Tuſco cognitus eloquio.
Nunc ſuo in ære ſiem vt totus, facit aurea vena,
In laudes fratrum quæ fluit Adriacum.
Quorũ ego amore auidã tã mẽtẽ oblecto, voluptas
Pręcipua illectum quam ſua quemq; tenet.
Quorũ ego honore adeo afficior, magis vt ſuus
Qui venit a dignis, haud honor afficiat. (vllum,

communicauit autem illa mihi Octauianus Bonus ampliſſimus Senator, cuius fato functi memoria apud me erit iugiter ſacra & ſancta. eiuſdem venæ ſunt Elegi, quos ille ad me miſit cum hac præfatiuncula. lege ſodes exiguos Elegos, quos ad te mittimus, & quæ in eis cẽſura digna videbũtur, dele cõme-

ruiſſe

ruisse eos hanc poenam dixero, qui secundum tuos luci se credere sint ausi ita audacter. *mei autem Elegi fuerant Prosopopeia Aldinæ Catellæ.*

Senectutis exoptatæ incommoda.

Vrget anus Polemonem ætas; viresq; lacertis
Longè abigit: facies admonet ipsa rogi,
Vomere arat quam ruga graui; color inficit atro
Si luteum admisces, qualis in Aethyope est.
Pondus inane humeros iam deprimit, ilicet annos
Præteritos quidni pondus inane vocem?
Sensus hebet non vnus. agit non cæca tenebras
Nox oculis furuas, aridulum at senium.
Haud aliter Citharæ ad strepitus obsurduit auris,
Quàm vel veliuoli littora curua maris;
Vel Libyæ in vastis Aspis nutritus arenis,
Serpentum narrant feruere vbi omne genus,
Exarmatus hiat vacui specus oris, apertis
Vnde volat valuis multiloquum eloquium.
Nam cohibere queat quis verba volucribus alis
Prædita, ne effracto carcere prosiliant?
Aetatis crimen fuerit non moris, abundans
Sermo senum, cunctis tædia longa ferens.
Aut verbis alas natura abscinde, molares
Aut validos Pylijs prouida restitue:
Aut vitio ne verte, loquax si lingua moratur
Hunc modò, nũc illum, nunc alium, atq; aliũ.

His

His accedit humo obtutus defixus, in horas
Non secus ac stygium si meditetur iter
Non pede iter calcandum;agilis nam desijt esse,
Ex quo correptum tarda podagra premit,
Sed vespillonum lectica. sollicita anceps
Nec minus interea computat ęra manu,
Non ferrugineæ quæ poscit nauita cymbæ
Vectores nauli nomine pauca Charon;
Sed congesta diu,& fiscos ruptura tumentes,
Hęredis subitam ni ferat alea opem,
Hæc studia, hæc species properãtis cũcta senectæ
Commoda veloci perdere curriculo.
Hanc tamen expetimus votis ardentibus ò rem,
Si bene perpendas,ridiculam,ac miseram.

At his vtcumq; graphice expressis Epistolam non claudo. imo vt moerorem tibi abstergam contractum forte ex perceptis senectutis incommodis, hæc etiam tibi habe ex eadem officina, aptiora vtiq; hisce diebus, quibus, vt pene cũ Virgilio dicam,

Rura nemusq;placẽt,riguiq; in uallibus amnes

Rus Suburbanum.

Me mihi reddis ager viridante consite vitis
Palmite;odoratis vndiq; cincte rosis.
Munera mẽs perfuncta malis ad sueta remigrat,
Iam tenet Aonidum me rediuiuus amor.
Pristina cum Genio sarcitur gratia, somnus
Inuisit fessos nocte nigrante oculos.

Lon-

Longê alius fio, fueram quam nuper in vrbe,
 Vrbanum carcer si modo nomen habet.
Rauca Palatini celebrent subsellia Ciues,
 Rure ego in exiguo iugera pauca colam.

Aliud.

Rure suburbano nihil est mihi dulcius, illuc
 Ipse mihi demum cum venio placeo.
Displicui medijs Ciuis qui in moenibus vrbis,
 Nulla vbi Libertas integra, nulla quies.

Ita canebat Luscinia illa sacra. Tu valetudinem tuam cura diligenter, & Musarum speciem alienis oculis contemplare, aures tuas commodasse contentus. Vale. Patauij. mense Augusti. MDCXXVIII.

FINIS.

LAVRENTIVS PIGNORIVS
hæc hactenus latinè edidit.

VETVSTISSIMAE TABVLAE AENEAE Sacris Aegyptiorum Simulachris cœlatæ--accurata Explicatio &c.

Venetijs Apud Io. Antonium Rampazetum Anno M DCV. Sumptibus Iacobi Franco cum Priuil. 4.

Quæ prodijt etiam Francofurti, Typis Matthiæ Dec-

DecKeri impẽsis verò, Io. Theodori, & Io. Israelis de Bry, & Viduæ Theodori de Bry, matris eorundem Anno MDCVIII. Hoc Titulo

CHARACTERES AEGYPTII, hoc est Sacrorum quibus Aegyptij vtuntur, Simulacrorum accurata delineatio &c. 4.

* De SERVIS, & eorum apud veteres ministerijs, Commentarius.

Augustæ Vindelicorum ad insigne Pinus, Anno M DC XIII. 4.

NOTVLAE EXTEMPORARIAE In Emblemata Andreæ Alciati.

Patauij Apud Petrum Paulum Tozzium Anno MDCXIIX. 8.

EAEDEM Cũ Cõmentarijs amplioribus aliorũ.

Patauij Apud Petrum Paulum Tozzium Anno MDCXXVI. 4.

PROSOPOPOEIA ALDINAE CATELLAE

Patauij Typis Laurentij Pasquati Anno MDCXXII. in f.

Eadem sub titulo LACRIMAR. POETICAR. in oblitum Aldinæ Catellæ.

Parisijs Apud Nicolaum Buon MDCXXII. in 8.

MAGNAE DEVM MATRIS IDEAE ET ATTIDIS INITIA.

Parisijs Apud Nicolaum Buon; via Iacobæa sub Signis SS. Claudij, & Hominis Siluestris Anno M DC XXIII.

SED AVCTIORA. 4.

Ve-

Venetijs Anno MDCXXIV. Sumptibus Petri Pauli Tozzi Bibliopolæ Patauini. 4

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX. Carmen.

Patauij ex Typographia Laurentij Pasquati. Anno M DC XXIII. 4.

Ad FRANCISCVM BARBERINVM, CARD. Aponus.

Patauij ex Typographia Laurentij Pasquati, Anno M DC XXIII. 4.

* MISCELLA ELOGIORVM, ADCLAMATIONVM, ADLOCVTINVM, CONCLAMATIONVM, EPITAPHIORVM, &c.

Patauij apud Impressores Camerales. Anno M DC XXVI.

* SYMBOLARVM EPISTOLICARVM Liber in quo nonnulla ex Antiquitatis, Iurisciuilis, & Historiæ penu depromuntur, & illustrantur multaq; auctorum loca emendantur & explicantur.

Patauij, ex Typographia Io. Baptistæ Martini, & Liuij Pasquati. Anno MDCXXIIX. 8.

Asteriscus appositus Libris, denotat Auctorem eos domi habere auctiores, & castigatiores; paratumq; eos tradere Typographis siqui eos recudere voluerint.

I T A L I C E.

ANNOTATIONI ET AGGIONTE al Libro delle Imagini de gli Dei di Vicenzo Cartari.

In

In Padoua Appreßo Pietro Paulo Tozzi nella Stāp. del Pasquati l'An. M DCXV. XXVI. in 4.

Della CONSECRATIONE delle VERGINI.

In Padoua, Appresso Pietro Paulo Tozzi l'Anno M DCXVI. in 4.

GAREGGIAMENTO VICENDEVOLE In Lode dell'Illustriss. S. DOMENICO MOLINO.

In Venetia, l'Anno M DCXXIV. Ad instanza di Pietro Paolo Tozzi. in 4.

NOTITIE HISTORICHE Sopra la Gierusalemme del Tasso.

In Venetia Appresso Nicolò Miserini l'Anno M DCXXV, in 24 XXIIX. in 4.

LE ORIGINI DI PADOVA.

In Padoua appresso Pietro Paolo Tozzi l'Anno M DCXXV. in 4.

L'ANTENORE.

In Padoua Appreßo Pietro Paulo Tozzi l'Anno M DC XXV.

L'ATTESTATIONE di GIVLIO PAVLO.

In Padoua nella Stamparia di Pietro Paolo Tozzi l'Anno M DCXXV. in 4.

La PRINCIPESSA delle Cōpositioni sfiorata Riotta

In Venetia appresso Antonio Pinelli Stampator Ducale l'Anno M DCXXV. in 4.

LA VITA DI SANTA GIVSTINA VERGINE E PROTO-MARTIRE PADOVANA.

In Padoua per Gio. Battista Martini, & Liuio Pasquati Stampatori Camerali l'Anno. M DCXXVI. in 4.

IL FINE.